

A. PREVOST
**manon
lesko**

MANON LESKO
Abbe Prevost

Bu kitap 1972 yılında ASYA Matbaasında
dizilmiş, FONO Tesislerinde basılmıştır.

ABBE PREVOST

MANON LESKO

Çeviren:
Serap Orgun

HABORA KİTABEVİ
Nuruosmaniye Cd. Atasaray 106
Cağaloğlu — İstanbul

saygın bir adamın anıları yazarının önsözü

Bence, her nasılsa anılarıma kattığım Chevalier des Grieux'nin maceraları, sözünü ettiğim anılarımla pek ilişkisi olmadığından, sanırım okuyucular bu macerayı benim anılarımdan dışında ayrı bir bölüm olarak, okumakla daha çok memnun olacaklardır. Bu denli uzun boylu bir hikâyeye çok kez ve uzun bir süre benim kendi hikâyemin anlatımını sık sık kesecektir.

Gerçekçi, doğrucu bir yazar olmak savında bulunmuyorum. Ne var ki bu anlatımı ağırlaştıracak, karman-çormanlaştıracak unsurların ayıklanması gerektiğini gayet iyi biliyorum. Bu Horace'ın kuralıdır:

**Başlangıçta söylenmesi gerekenleri önce söyle,
Sonradan söylenecekler için ise fırsat bekle.**

Böylesine basit ve apaçık bir gerçeği tanımlayabilmek için bu kertede güvenilir bir tanığa ihtiyaç yoktur. Çünkü kusursuz beğeni kuralın birinci kaynağıdır.

Okuyucularım eğer benim yaşantımda yararlı ve eğlenceli bir şeyler bulurlarsa, bu ek bölümde de aynı şekilde ve yönde eğlenecekler ve memnun kalacaklardır.

Okuyucularım; M. des Grieux'nin kişiliğinde aşırı tutkunun korkunç bir örneğini göreceklere. Konuyu daha da açıklığa kavuşturmak için gözünüzün önüne mutlu olmayı hiç mi hiç istemeyen ve kendi arzusuyla felaketin kör kuyusuna kendini bırakıveren genç bir kör getirin. Üstelik parlak bir meziyet sahibi olmak için her türlü yetenek bu

gençte var. Gelgelelim doğanın bütün iyiliklerine ve bağışlarına ne idüğü belirsiz ve serseri bir yaşayışı yeğliyor. Yıkımını önceden görüyor da, ondan sakınmak istemiyor. Hattâ bunun için kendisine gösterilen yollardan yararlanmayı istemeyerek felaket altında eziliyor. Oysa bu yollara başvurduğu takdirde, hemen o anda yıkımı son bulacak.

Sözün kısası oldukça kuşkulu bir karakteri, erdemle ahlaksızlıktan oluşmuş bir alaşımı, iyi saygıdeğer duygularla kötü hareketleri sürekli içinde barındıran anlaşılması güç bir genç. İşte size takdim ettiğim kişinin özü. Belli bir beğenisi olan dürüst kişilerin bu nitelikte bir yapıta yararsız gözüyle bakmayacağı açıktır. Bu kişide eğlenceli bir anlatımın yanı sıra, bir ahlakın arıtılmasına hizmet eden bir olaylar dizisi bulacaklardır. Yazar olarak okuyucuyu eğlendirerek aydınlatmanın O'na büyük bir hizmet olduğu kanısındayım.

Ahlakın genel kurallarına gelince; bunlara hem uyulduğunu, hem de yok sayıldığını görüp hayrete düşecek ve insan yüreğinin bu gidiş gelişlerine nelerin sebep olduğunu merak edeceksiniz. Yani iyilik ve olgunluk fikrini takdir ettiği halde, kuramsal olarak kabul ettiği bu görüşten günlük hayatında nasıl uzaklaştığını görüp kendi kendinize bu sebepleri sorup cevaplarını araştıracaksınız.

Belli bir fikir seviyesinde olan kişiler, bütün hayatları boyunca konuşmalarının ağırlık noktasını neyin oluşturduğunu, hatta yalnız başlarına kaldıklarında en çok neyi kurguladıklarını incelemek istediklerinde rahatlıkla ve kolayca görürler ki, bu konuşmaların ve kurguların ağırlık noktası her zaman ahlaksal bir takım düşünceler üzerinde döner durur. Yaşamlarının en hoş, en zevkli ve en tatlı zamanları; yalnızken ya da bir dostla birlikteyken dostluğun sıcaklığı ve mutluluğa erişmenin yolları ve insanı bunlara varmaktan alıkoyan engelleri ve de bu engelleri yok etmenin yolları hakkında açık yüreklilikle karşılıklı düşündükleri zamanlardır. Horace ve Boileau, bu tip konuşmaların yaşamın en güzel izlerini oluşturduklarını söylemişlerdir.

Öyleyse insanlar nasıl oluyor da, bu denli yüksek kuraamlardan cahil halkın seviyesine çabucak düşüveriyorlar? Eğer benim buna göstereceğim neden düşüncelerimizdeki çelişkileri ve tutarsızlıkları iyice açıklamazsa aldanıyorum demektir. Ahlak kurallarının belirsiz genel şeyler olmaları buna sebeptir. Bunları ahlakın ve yüceliğin ayrıntılarına uygulamak pek güçtür.

Şimdi dediklerimize bir örnek verelim: Doğuştan iyi olanlar bilirler ki insanı insan eden, onu sevimli kılan erdemlerdir. Ve doğal olarak sözünü ettiğimiz kişiler bu erdemi uygulamak isterler. Burada bazı sorularla karşılaşmaktadırlar. Evet erdemi uygulamak gerektir, ama zaman elverişli midir? Genellikle ikircikli kahrılar. Gerçekten de erdem göstermek zamanı mıdır? Meselede aldanılmıyor mu? Yığınla zorluk onu kısıktırak bağlayıverir. İyilik ve cömertlik göstermek isterken aldatılmaktan, aşırı duygusal ve aşırı sevecen görünerek yumuşak gözüyle bakılmaktan, kısacası insancılığın ve sevecenliğin çok belirsiz olan genel yasalarını çiğnemekten ya da bu görevi yapamamaktan korkarlar. Ancak yüreğin eğilimini akla uygun bir biçimde belirleyen deneme, görgü ve deneylerdir, yani başarılmış iyi olma niteliğini kazanmış örneklerdir. Oysa bu son söylediğimiz herkesin yararlanabileceği bir şey değildir. Bu, insanın rastlantısal olarak bulunduğu durum ve vaziyete bağlıdır. Demek ki yalnız erdemli davranınayı bir alışkanlık haline getirenler için bu, bir ilke hizmetini görür. İşte özellikle bu gibi okuyucular için bu kitap ve benzerleri niteliğindeki eserler son derece yararlı olabilir. Yeterki bu eserleri yazanlar dürüst ve namuslu kişiler olsunlar. Sözünü ettiğimiz eserlerde anlatılan her olay bir ibret evresi, denemeninin yerini dolduracak olan bir aydınlatma aracıdır. Diyebilirim ki her macera insanı eğiten bir örnektir. Yeter ki bu örnekler anlatılan durum ve kossullardan alınıp durum ve vaziyete uydurulsun. Öyleyse eserin bütünü eğlenceli bir biçimde olayları ele alan bir ahlâk kitabıdır.

Belki bazı ağırbaşlı ve hoşgörüsüz okuyucular benim yaşımda bir adamın aşk ve şans maceraları yazmak için işe girdiğime kızacaklardır. Ama yukarıda açıklamağa çalıştığım düşüncelerim doğruysa bu hareketimi haklı görürler. Eğer yanılığ ise, bu yanılığ da benim özrüm olsun.

BİRİNCİ BÖLÜM

Chevalier des Gricux'ye yaşamımda ilk kez rastladığım zamana dek okuyucularımı sürüklemek zorundayım. Bu rastlantı, benim İspanya'ya hareketimden şöyle böyle altı ay önce idi. Gerçi ben çektiğim köşemden pek ender olarak çıkıyor ve bu çıkışlarımda da kızımın gönlünü hoş etmek, onu avundurmak için arasına küçük seyahatler yapıyordum. Arada bu seyahatleri elimden geldiğince kısa kesmeye çalıştığımı söyleyeyim. Bir gün Rouen'den geliyordum. Annemin babasından bana kalmış, benim tarafımdan da kızıma bırakılmış olan toprak meselesinin hallini Rouen parlamentosundan dilemem için oraya gitmemi kızım istemişti. Rouen'e gitmek için Evreux yolunu seçtim. İlk gece orada yattıktan sonra, ertesi gün öğle üzeri Pacy'ye vardım. Pacy ile Evreux arası beş, altı istasyon kadardır.

Kasabaya girdiğimde halkı telâş içinde buldum. Herkes evinden dışarı fırlıyor, kötüce bir otelin önünde toplanıyordu. Otelin önünde henüz atları çıkarılmamış iki araba duruyordu. Atlar kan, ter içinde kalmış görünüyordu, üzerlerinden dumanlar tütüyordu. Bütün bunlar arabaların henüz gelmiş olduklarını gösteriyordu.

Gürültü patırtının nereden geldiğini anlamak için bir süre durup yanıma yöreme baktım. Gelge-

lelim merakla otele doğru itişip kaçışan halk yönelttiğim sorulara aldırış dahi etmiyordu. Sonunda hamailini takmış bir asker kapıda görününce, elimle bana doğru gelmesini işaret ettim. Gelince de kargaşalığın sebebini mümkünse açıklamasını rica ettim. «Bir şey değil, Monsieur», dedi. «On iki kadar fahişeyi arkadaşlarımla birlikte Havre'a götürüyorum. Oradan da Amerika'ya yollanacaklar. İçlerinden bir ikisi güzel. Köylülerin merakını körükleyen de bu olsa gerek.»

Askerin açıklamasını yeterli bulup yoluma tam devam edecektim ki otelden hızla çıkan bir kadının feryadı beni durdurdu. Yaşlı kadın ellerini öne doğru uzatmış, «bu ne vahşi, ne korkunç, ne acınacak şey!», diye bağıırıyordu. «Bu yaşlı kadına ne oluyor?» dedim. Soruma yaşlı kadın cevap verdi. «Ah Monsieur, içeri giriniz ve görünüz, bu yürekler parçalayıcı bir durum değil midir?» dedi.

Artık mesele beni iyiden iyiye kendine çekmişti. Atımdan inip, beygirimi seyise teslim ettim. Zorlukla kalabalığı yararak otelden içeri girdim ve girer girmez de gerçekten oldukça dokunaklı ve acıklı bir görünümle karşı karşıya kaldım.

Altışar, altışar bellerinden zincirlerle bağlanmış olan on iki genç kız içinde bir tanesi vardı ki davranışı, yüzü ile diğer kızlardan hemen ayırdediliyordu. Onu nerede olursa olsun, bulunduğu bu ortamın dışında görsem, birinci sınıf kibar bir genç kızdan ayrı görmezdim. Üzgün hali, giysilerinin, çamaşırlarının pisliği onu o denli az çirkinleştiriyor-

du ki, o görünüşüyle bile bende derin bir saygı ve acıma duygusu uyandırdı. Genç kız zincirinin izni oranında arkasını dönmeye ve yüzünü seyircilerden gizlemeğe çalışıyordu. Kendini saklayışı ve bunun için gösterdiği çaba o denli doğaldı ki utangaçlığından ileri geldiği sanılırdı.

Zavallı genç kıza eşlik eden altı kollayıcı da odada bulundukları için, başlarını bir köşeye çektim. Bu genç ve güzel kız hakkında beni aydınlatmasını rica ettim. Ama o bana ancak sınırlı bazı bilgiler verdi. «Biz onu emniyet genel müdürünün buyruğuyla kadınlar hapishanesinin fahişeler kısmından aldık. Tabii iyi hareketlerinden dolayı oraya konulduğunu söylemek oldukça imkânsızdır. Yolculuk boyunca onu birkaç kez sorguya çekmeye çalıştımsa da sorularımı cevapsız bırakmakta ısrar etti. Ona iyi davranmak hususunda bir emir almamış olmakla beraber, arkadaşlarından daha değişik ve iyi bulduğum için ona saygı duyuyorum», dedi. Biraz durdu ve ekledi: «İşte karşıdaki şu genç adam, onun yıkımı hakkında sizi benden daha çok aydınlatabilir. Paris'den beri hem kızı izliyor, hem de durmaksızın ağlıyor. Sanırım ya kardeşi ya da sevgilisi.»

Genç adamın bulunduğu odanın karşı köşesine yöneldim. O, derin mi derin bir hayal dünyasına dalmış görünüyordu. Ömrümde böylesine üzüntü ve acı örneği bir çehre görmedim. Gayet sade giyinmişti. Yine de ilk bakışta soylu ve görgülü bir kimse olduğu anlaşıyordu. O'na yaklaştım, ayağa kalktı. Yüzünde, gözlerinde, bütünüyle hal ve hareketlerin-

de öylesine bir incelik, öylesine bir soyluluk vardı ki doğal olarak ona yardımcı olmak, iyilik etmek gereğini duydum. Yanına oturdum. «Sizi üzmem aklımın ucundan geçmez. Ama gördüğüm kadarıyla, bulunduğu dokunaklı duruma yaraşmaz gözüken şu genç ve güzel kız hakkında beni aydınlatıp, merakımı giderebilir misiniz?» dedim. Öncelikle kendisini tanıtmadan genç kızın kim olduğunu anlatmayacağını, bazı sebepler dolayısıyla kendisini tanıtmamasının da iyi olacağını söyleyerek gayet terbiyeliçe söze başladı. Ve askerleri göstererek devam etti. «Size hemen şunu söyleyeyim ki bu reziller benim bu kızı büyük bir aşkla sevdiğimi biliyorlar. Bu sevgi yüzünden diyebilirim ki en şanssız insan ben oldum. Paris'te onu serbest bırakmaları için elimden gelen her şeyi yaptım. Ama yalvarmalarımın, yakarışlarımın, çeşitli kurnazlıklarımın, kuvvetimin ve paramın hiç biri para etmedi. Bunun üzerine dünyanın öbür ucuna gitse bile onun peşini bırakmamaya karar verdim, birlikte gemiye binip Amerika'ya gideceğim.» Yine askerleri göstererek sözüne devam etti. «Ama bu insafsız çapkınlar son hayvanlıklarını da yapıp, beni onun yanına yaklaştırmıyorlar. Doğrusunu isterseniz niyetim Paris'ten birkaç istasyon ötede askerlere taarruz etmekti. Bunun için yüklüce bir para karşılığında kendime dört yardımcı kiraladım. Ama gelin görün ki kendime yardımcı olarak seçtiğim bu kişiler paramı aldıktan sonra beni yalnız bırakıp gittiler. Bu durumda tek başıma kuvvete dayanan bu çözümü

gerçekleştiremeyeceğimden silâh kullanmaktan vazgeçtim. Askerlere rüşvet vererek onları izlememe izin vermelerini sağladım. Ama bir kez rüşvetin tadını almışlardı, artık sevgilimle her buluşma isteğimde benden para istiyorlardı. Çok sürmedi, az zamanda para kesemin dibi gözüktü. Şimdi beş param olmadığı için, ne zaman sevgilime yanaşmağa çalışsam, beni sertlikle itelemek kabalığını büyük bir şevkle gösteriyorlar. Sizle görüşmemizden biraz önce korkutmalarına önem vermiyerek kıza yaklaşmak cesaretini gösterdiğimde, üstüme silâh çevirmek küstahlığında bulundular. Ancak açgözlülüklelerini doyurmak için yayan yola devam etmeyi göze alarak, buraya kadar beni sırtında taşıyan atımı satarak görüşebildim.»

Genç adam anlatırken üzüntüsünü belli etmeye çalışıyordu ise de sonunda gözünden birkaç damla yaş aktı. Bütün bu anlatılanlar bana olağanüstü geldi ve doğal olarak beni etkiledi.

«Sırlarınızı bana söylemeniz için tabii ki sizi zorlayamam, ama size herhangi bir konuda yararlı olabilirsem, elimden geleni yapmaya hazırım.» dedim.

«Ne yazık! dedi. Bu konuda en küçük bir umut ışığı göremiyorum. Bahtımın kıyımına katlanmaktan başka yapacak birşey yok. Amerika'ya gideceğim. Umarım, hiç değilse orada sevgilimle beraber olabilmemiz mümkün olacaktır. Yakın dostlarımdan birine yazdım. Havre'a vardığımda adıma bir miktar para yardımında bulunacaklar. Bütün kaygım

oraya kadar kafilenin ardından gidebilmek.» Üzüntülü üzüntülü sevgilisine bakarak devam etti: «...ve bu biçare varlığa yolda biraz yardım edebilmektir.»

«Öyle ise kaygılarınızın sonu geldi demektir. İşte size biraz para. Rica ederim, reddetmeyiniz. Siz daha köklü bir biçimde yardımda bulunamadığım için yeriniyorum». dedim.

Görüşme izinlerinin fiatlarını daha da yükseltmemeleri için genç adama verdiğim dört altını askerlere göstermedim. Bir ara delikanlının kafileyle hep birlikte gidebilme izni almak ve sevgilisiyle sürekli olarak görüşmesini temin etmek için, kollayıcıların başını işaret ederek yanıma çağırdım. Düşüncüklerimi kendisine söyledim. Küstahlığına karşın, utangaç ve ikircikli bir tavırla cevap verdi: «Monsieur, biz bu iki gencin görüşmesine engel olmuyoruz. Ne var ki, devamlı olarak bu genç, kızın yanında bulunmak istiyor. Eh, bu da bizi tedirgin ediyor ve tabii tedirgin ettiği için de para vermesi gerek.» Adam açık konuşuyordu. «Bana bak! dedim. Size bu tedirginliği duyurmamak için ne kadar para gerekir?» Kendini bilmez kollayıcıbaşı bu işi için benden iki altın istedi. Dakika geçirmeden parayı verdim ve ekledim: «Adresimi delikanlıya bırakacağım, anlaşmamızı bozduğunuz takdirde bana haver versin diye. Şunu aklınızdan çıkarmayın ki böyle bir durumda sizi cezalandıracak güçteyim.» Bu hesaplaşma bana altı liraya mal oldu.

Bilinmeyen delikanlının bana karşı gösterdiği naziklik ve soyluca davranışlar kendisinin iyi bir

ailenin oğlu olduğuna dair beni inandırdı. Delikanlının yaptığım fedakârlığa yaraştığına kanaat getirdim. Gitmezden önce sevgilisine yaklaşıp avutucu birkaç söz söyledim. O denli alçakgönüllü ve sevimli bir tarzda cevap verdi ki ayrılırken kadınların anlaşılmaz karakterleri üzerine uzun boylu bir düşünceye kaptırmaktan kendimi alamadım.

Yeniden köşeme çekildiğim için bu maceranın sonunu öğrenemedim. Aradan iki yıla yakın bir zaman geçti ve tabii ben bu meseleyi tamamen unutmuştum ki beklenmedik bir rastlantı bana bu maceranın bütün evrelerini en ufak ayrıntısına kadar öğretti.

Öğrencim Marquis X ile birlikte Londra'dan Calais'ye gelmiştik. Yanılmıyorsaın Golden Lion otelinde, bazı sebeplerden dolayı iki gece orada kalmığa mecbur olmuştuk. Öğleden sonra kentin sokaklarında geziniyorduk ki Pacy'de rastladığım delikanlıyı görür gibi oldum. Çok kötü bir arabanın içinde kente yeni giriyordu. Kolunda eski bir palto vardı. İlk rastladığım güne oranla yüzü bayağı solmuştu. Bununla beraber çehresi ender güzellikte olduğu için tanımakta güçlük çekmedim. Marquis'ye delikanlıyı göstererek, yanına gitmemiz gerektiğini söyledim.

Delikanlı da beni görür görmez tanıdı ve anlamıyacağım kadar sevindi, elimi öperek haykırdı:

«Ah, Monsieur demek size olan minnet borcumu bir kez daha söylemek sevincine erişiyorum.» Nereden geldiğini sordum. «Deniz yoluyla Havre

de grâce'dan geliyorum. Amerika'dan oraya geleli çok olmadı.» Paraca durumunun iyi olmadığını sandığımı, Golden Lion oteline gidip beni beklemesini rica ettim.

Az sonra ben de otele döndüm. Delikanlının yıkımının ayrıntılarını, Amerika gezisinin evrelerini öğrenmeyi korkunç arzuluyordum. Onunla pek çok ilgilenerek bütün gereçlerinin tamamlanması için buyruklar verdim.

Yaşam hikâyesini anlatması için onu zorlama-luzum kalmadan hemen söze girişti. «Monsieur, bana karşı siz o denli soyluca davranıyorsunuz ki değil yalnız yıkımımı, herhangi bir sırrımı dahi sizden gizlediğim takdirde kendimi bayağı bir nankör olarak görürüm. Bundan dolayı, size yalnızca mut-suzluklarımı, çektiğim ıstırapları değil, belki bütün uçarılıklarımı, hatta beni utandıracak olan karakter zayıflıklarımı bile anlatacağım. Şuna inanıyorum: beni suçlarken aynı anda bana acımdan da ken-dinizi alamıyacaksınız.»

Hemen bu noktada siz sayın okuyucularıma şunu bildireyim ki O'nun hikâyesini dinler dinlemez kaleme aldım. Bu bakımdan, bundan daha doğru, daha aslına uygun bir anlatım mümkün değildir. Ayrıca şunu da ekleyelim ki genç serseri hayatını oldukça iyi anlatıyordu ve ben onun ilişkilerine, düşüncelerine dek bütün dediklerini yazdım.

İKİNCİ BÖLÜM

Amiens'de felsefe öğrenimimi tamamladığımda on yedi yaşında idim. P.'nin soyundan gelme olan ebeveynim beni Amiens'e göndermişlerdi. O denli uslu ve o denli düzgün yaşıyordum ki öğretmenlerim beni kolejin örnek öğrencisi olarak niteliyorlardı. Ben de bu övgüye yaraşabilmek için olağanüstü bir çaba sarfediyordum. Zaten yumuşak huylu ve durgun, sessiz bir karaktere sahiptim. Yani bu tip bir hayat tarzına doğal bir eğilimim vardı. Zevk ve eğlenceye karşı bendeki bu doğal nefreti erdem olarak görüyorlardı. Okul içi başarılarımın yanı sıra, okul dışı bazı iyiliklerim kentin bütün saygıdeğer kişilerinin beni tanımlarına ve bana saygı duymalarına neden olmuştu.

Genel eğitimimi o denli övgüye değer bir biçimde bitirmiştik ki sınavlarımda bulunan Piskopos bana rahip sınıfına girmeyi önerdi. Duraksadığımı görünce bana Malta'nın 'Dünya Şövalyeliği'nden daha çok rahip sınıfında sivrilebileceğimi söyledi. Ebeveynimin dileği ise Malta'nın 'Dünya Şövalyeliği'ne girmemdi. Hatta şimdiden ben Chevalier des Grioux namı ile Malta Şövalyelerinin Haçı'na sahip bulunuyordum.

Tatil zamanı geldiğinden babamın yanına gitmeye hazırlanıyordum. Babam oradan beni soyluların eğitildiği Akademiye gönderecekti. Amiens'den ayrılırken tek üzüntüm, orada bıraktığım çok sevdiğim bir dostumdan ayrılmak zorunda kalışımıydı. Benden birkaç yaş büyük olan bu dostumla beraber büyümüştük. Ailesinin geliri kıt olduğundan o ruh-

ban sınıfına girmek zorunda kalmıştı. Onun için o Amiens'de kalacak ve mesleği için gerekli olan konuları okuyacaktı. Birçok üstün yetenekleri vardı. Zaten hikâyemi anlatırken bunları siz de göreceksiniz. Özellikle dostluğundaki çabanın, yüce gönüllüğün, eski kitaplardaki örnekleri bile aştığını teşhis edeceksiniz. Eğer o zaman onun öğütlerine ve salık verişlerine kulak verseydim, her zaman mutlu ve iffetli kalırdım. Hiç değilse tutkumun beni sürüklediği uçurumda, onun eleştirilerinden yararlanmayı bilseydim servetimden, onurumdan birçok şeyleri yokolmaktan kurtarabilirdim. Ne yazık ki O çabalarının yararsız kaldığını görerek, üzüntüden başka bir sonuca varamadı. Bu yetmezmişcesine Onun bu çabalarından canım sıkılıyor ve nankörlük edip, kişisel işlerime karışmamasını söylüyordum. Çabalarına armağan olarak bunları duymak dostumun yüreğini acıyla dolduruyordu.

Amiens'den ayrılış günümü önceden saptamıştım. Yazıklar olsun! O gün bu gün ayrılış günümü neden daha önceye almadığıma yakınır dururum. O takdirde babamın yanına bütün suçsuzluğum ve günahsızlığım ile dönecektim. Dostumun adı Tiberge idi. Kenti terketmezden bir gün önce dostumla geziniyorduk ki Arras'dan posta arabasının geldiğini gördük ve iş olsun diye otele dek arabayı izledik. Dediğim gibi buna sebep olan yalnızca merakdan başka bir şey değildi. Araba otelin önüne vardığında, içinden birkaç kadın çıkıp, otelden içeri girdiler. Ama pek genç olan biri otelin avlusunda bir

başına kaldı. Ona memurluk ettiği anlaşılan yaşlıca bir adam bu sırada arabadan aceleyle bir takım bavullar çıkarıyordu.

Kadın bana son derece sevimli ve cana yakın göründü. O güne dek cinsiyet ayırımı düşünmemiş olan ben, o güne dek hiç bir kıza dikkatle bakmamış olan ben ve önceden anlattığım gibi herkesin ağırbaşlılığıma, kurumuma hayran olduğu ben bu kadını görür görmez çılgınca aşık oldum. Genellikle aşırı derecede çekingen ve cesareti çabuk kırılan bir insan olduğum halde, o anda bütün bu karakter zayıflıklarım bana engel olmadı ve sevdiğim kadına doğru ilerledim.

Benden daha genç olduğu halde kız, ilgilenişime ve tatlı davranışlarıma karşılık verdi. Sıkıldığını gösteren hiç bir emare yoktu. Amiens'e ne sebeple geldiğini, tanıdığı kimse olup olmadığını sordum. Bana çocukça cevap vererek, ebeveynince buraya rahibe olması için gönderildiğini söyledi. Aşk şimdiden benim gözümü öylesine açmıştı ki, henüz aşk kalbimde yuvalanalı pek az bir zaman olduğu halde bu durum benim isteklerime kahredici bir darbe gibi geldi. Hemen ona duygularımı en iyi biçimde ifade edecek sözler söylemeğe başladım. Duruma bakılırsa o benden daha tecrübeli idi. Manastıra gidişi ise tamamiyle isteği dışında oluyordu. Kuşkusuz şimdiden onu manastıra gönderişlerinin sebebi, onda kendisini açıkça göstermeğe başlayan kadınlığının serpilip gelişmesi idi. Manastıra girmesi her ikimizin de yıkımı olurdu. Henüz doğmuş olan aşkı-

mın ve söz söyleme kolaylığımın hızıyla, ona ebeveynin bu hunharca amaçlarına uymaması gerektiğini anlattım. Beni ne tersledi ne de hoşgördü. Bir sürelik sessizlikten sonra, manastıra girmekle mutsuz olacağına şimdiden inandığını, ama belki de bunun da Tanrı'nın bir buyruğu olduğunu, çünkü Rabbin bundan kurtuluş için tek bir açık kapı dahi bırakmadığını söyledi. Bakışlarının sıcaklığı, bu sözleri söylerken takındığı çekici ve üzüntülü, doku naklı tavır, daha doğrusu alinyazımın baskın çıkması beni uçuruma sürükledi. Kesinlikle onu temin ettim ki, eğer benim onuruma ve bana kattığı sonsuz sevecenliğe, sevgiye inancı varsa onu ebeveyninin baskısından kurtarmak ve mutlu etmek için bütün hayatımı ortaya koyacaktım. Şimdi düşünüyorum da bu sözleri nasıl söylediğimi, nasıl cesaret ettiğimi, hayretten dona kalıyorduk. Bu ataklık, kendini bilmezlik ve bunca düzgün ve parlak konuşma yetisi bana nereden gelmişti? Ama mucizeler aşkın Tanrısal yanı değil midir? Olur olmaz konulardan gerekçeler bulup bin dereden su getiriyordum.

Yabancı benim yaşımdaki gençlerin sevgi konusunda aldatıcı olmadığını pek iyi biliyordu. Bana eğer kendisini manastıra girmekten alıkoyabilecek bir çare biliyorsam, hayatından daha değerli bir şükran borcu altına gireceğini söyledi. Ben de elimden gelen her yola başvuracağıma söz verdim. Ama de-neysiz olduğumdan ona ne gibi araçlarla hizmet edeceğimi söylemedim, yalnızca genel bir güvence vermekle yctindim. Bu da tek başına ne benim için ne

de onun için pek bir yarar sağlayamazdı. Memurluk eden yaşlı adam geldiği takdirde bütün umutlarım suya düşecek, hayallerim tuzla buz olacaktı. Allah-tan benim düşünemediğimi o düşündü ve adam yanıma geldiğinde kuzen diye seslenerek, durumu kurtardı. Ben de hiç sektirmeden bir amcazade gibi davranmaya başladım. Kız devamla böylesine tatlı bir rastlantının kendisine verdiği mutluluğu paylaşmak için akşam yemeğini beraber yiyeceğimizi ve manastıra girmeyi yarına bıraktığını söyledi. Hemen bu oyunun anlamını kavrayarak, uzun zaman babamın yanında arabacılık yaptıktan sonra Amiens'de otelcilik yapan ve benim bir dediğimi iki dedirtmeyen bir adamın otelinde kalmasını kendisine önerdim. Tabii kabul etti.

Birlikte otele gittik. Yaşlı adamın biraz söylendiğini zikretmeme gerek yok sanırım. Dostum Tiberge ise olup bitenden hiç bir şey anlamadığı için tek bir söz söylemeden bizi izledi. Ben sevgilimle konuşurken o avluda dolaştığından aramızda olup bitenlerden habersizdi. Ondan benim için bir iş yapmasını dileyerek başımdan savdım. Bu sayede hem onun çok bilmişliğinden kurtuldum, hem de otele vardığımızda sevgilimle başbaşa kalmak zevkine erdim.

Kısa bir süre sonra sandığım kadar çocuk olmadığının farkına vardım. Gönlüm o anda dek aklımdan ucundan bile geçmiyen duygularla doluyor, vücudum zevkten titriyordu. Damarlarıma tatlı bir sıcaklık yayılıyordu. Nerdeyse kendimden geçmiştim.

Dilim tutulmuş da düşüncelerimi gözlerimle anlatıyordum.

Adının Mademoiselle Manon Lescaut olduğunu söyledi. Güzelliğinin üzerimdeki etkisinden pek memnun olmuştu. Onun da benim kadar etkilenmiş olduğunu gördüğümü sanıyordum. Beni sevimli bulduğunu ve özgürlüğünü benim sağlamamdan sevinç duyacağını söyledi.

Benim kim olduğumu öğrenmek istedi. Bu ise onun sevgisini daha bir artırdı. Kendisi soylu olmadığı için, benim gibi soylu birinin aşkına erişmek onun kıvanmasına vesile oldu.

Nasıl birbirimizin olabileceğimizi düşünmeye başladık. Uzun boylu bir düşünüşten sonra birlikte kaçmaktan başka bir yol bulamadık. Kaçabilmemiz için önemli olmamakla beraber yaşlı memura sezdirmeden hareket etmemiz gerekiyordu. Geceleyin benim bir posta arabası hazırlamama, yaşlı adam uyanmadan önce sabah erkenden otele gelmeme ve gizlice kaçıp Paris'e gitmeye karar verdik. Paris'e varır varmaz evlenecektik. Aşağı yukarı benim elli ekü kadar bir param vardı. Onun ise bunun iki misline yakın bir parası vardı. Çocukça bir düşünce ile bu paranın ömür boyunca bitmeyeceğini sanıyorduk. Diğer tedbirlerimizin de başarıyla sonuçlanacağı kanısına vardık.

O zamana kadar hiç duymadığım bir kıvançla akşam yemeğini yedikten sonra gizli planımızı yürütmek için odama çekildim. Talih yardım ediyordu. Girişimim kolaylıkla sonuçlandı. Ertesi gün baba evi-

ne gideceğimden arabam zaten hazırды. Eşyayı arabaya yükledim. Kentin kapıları saat beşte açılıyordu ve o saatte arabayı otelin önünde harekete hazır bir halde bulundurmak hiç de güç olmadı. Ama hiç hesapta olmayan bir engele rastladım, başımdan savamadım. Az daha bütün girişimim altüst oluyordu; Tiberge. Benden pek pek üç yaş büyüktü. Ama olgun bir havası vardı, hareketleri gayet alçak gönüllüceydi. Beni de olağanüstü bir sevecenlikle se-verdi. Mademoiselle Manon gibi güzel bir kıza hemen tanışır tanışmaz eşlik etmem ve bu arada kendisinden kurtulmak için çaba sarfetmem, bu kıza aşık olduğum hakkında kendisinde derin kuşklar uyanmıştı.

Onu odamda buldum. Beni incitmekten çekinip otele uğramamış, ama odamda beklemeğe gelmişti. Odama saat onda çıkmıştım. Onun varlığı canımı sıkmaya başladı. O da bunun farkına kolayca vardı ve doğrudan doğruya konuya girdi: «Tavırlarınızdan anladığıma göre, sessiz sessiz bir şeyler tasarlıyor ve bu tasarladıklarınızı da benden gizlemek istiyorsunuz.» Ona oldukça sert ve kaba bir tarzda «bütün tasarılarımdan hesap vermek zorunda olmadığımı», söyledim. «Evet, haklısınız ama bugüne dek siz daima bana dost davranışınızda bulundunuz. Bu nitelik güveni ve açık yürekliliği gerektirir,» diye karşılık verdi. Beni uzun uzun öylesine sıkıştırdı ki sırrımı ona açmak zorunda kaldım. Zaten o güne dek ondan hiç bir şeyimi saklamamıştım. Aşkımı bütününüyle açıkladım. Ne var ki bütün anlattıklarım

öylesine açık bir somurtma, öylesine bir memnuniyetsizlikle karşılandı ki ürperdim. Özellikle kaçış planını ona açıkladığım için pişman oldum. Benim en iyi ve en gerçek dostum olduğunu söyleyerek, bütün gücü ile bu girişimimi engelleyeceğini, bunun için de ilkin beni bu işten döndürmek için ne yapmak gerekirse yapacağını; bunu başaramazsa yani beni vazgeçiremezse bu işi başaracak kimselere durumu haber vereceğini, ekledi. Bunun üzerine onbeş-yirini dakikalık bir söylev çekmeye başladı ve söylevi daha akıllı ve doğru davranmazsam beni bir anlamda ihbar edeceğini söyleyerek bitirdi.

Umutsuzdum. Kendi kendimi bu kadar aptalca bir biçimde ele verdiğimden dolayı kara kara düşünüyordum. Üç-dört saatten beri aşk benim aklımı başımdan almıştı. Tiberge'e niyetimin ertesi gün yürütmeye konulacağını söylemeyi düşündüm. Ve bir kapallılıkla, belirsizlikle onu aldatmağa karar verdim. «Tiberge», dedim. «Şimdiye dek sizin benim dostum olduğunuzu sandım. Ve bu sırrı size söyleyerek sizi denemek istedim. Sizi aldatmadım, sevdiğim doğrudur. Kararımın bir rastlantının ürünü olduğunu sanıyorsanız, aldanıyorsunuz. Yarın saat dokuzda geliniz ve beni alınız. Onun benim sevgilim olup olamayacağını size göstereceğim. O zaman onun için yaptıklarına değer olup olmadığını anlayacaksınız.» Daha bir sürü dostluk gösterileri yaptıktan sonra beni yalnız bıraktı.

Gece, işlerimi ayarlamakla uğraştım. Tan ağarırken Mademoiselle Manon'un oteline gittim. O da be-

ni bekliyormuş. Beni görür görmez gelip kapıyı kendisi açtı, gürültü etmemeye çalışarak dışarı çıktık. Onun giysilerinden ve çamaşırlarından başka bir şeyi yoktu. Onları arabaya yükledim. Artık hareket edebilirdik. Derhal kentten hızla uzaklaştık.

Dostum Tiberge'in aldatıldığını anlayınca ne yapmış olabileceğini söyleyeyim. Bir kat daha çabası artmıştır. Onun ne denli beni inandırmak için çabaladığını ve benim ona nasıl karşılık verdiğimi anıdıkça ne denli gözyaşı döksem azdır.

Yola o kadar hızla devam ediyorduk ki gecedен önce Saint Denis'e vardık. Kilise hukukunun kurallarını çiğneyerek, düşünmeden birbirimizin karısı kocası olduk. Şurası gerçektir ki Manon bana sadık kalsaydı sevgi dolu ve vefalı tabiatım dolayısıyla hayatımın sonuna dek mutlu olurdum. Gün geçtikçe Manon'u daha yakından tanıyordum ve tanıdıkça da onda yeni yeni sevilecek yanlar buluyordum. Düşünceleri, yüreği, yumuşaklığı, güzelliği öyle güçlü bir zincirleme oluşturunuyordu ki, o zincirden kurtulmamak için bütün mutluluğumu ortaya koyardım. Korkunç değişme! Karamsarlığıma sebep olan bu değişme mutluluğuma son verebilirdi. Ah, ben bütün insanların en karabahtlisiyim; oysa bu durumda en iyi bir talihe ve aşkın en yetkin armağanına hak kazanmıştım.

Paris'de dayalı döşeli bir apartman tuttuk. Apartman Rue V. de ve benim bahtsızlığım dolayısıyla ünlü mültezim Monsieur de B.'nin evinin yanında idi. Aradan üç hafta kadar geçti. Bu süre için-

de ben kendimi aşkıma o kadar kaptırmıştım ki ailemi, benim yokluğumdan dolayı babamın duyacağı üzüntüyü hiç düşünmedim. Yaşayışımın hiç bir yanında uçarılık yoktu ve Manon çok ağırbaşlı davranıyordu. Gürültüsüz bir yaşayışımız vardı, bu bana biraz ailevi görevlerimi hatırlattı.

Eğer mümkün olursa babamla barışmaya karar verdim. Sevgilim o denli güzel ve sevimli idi ki, onun üstünlüklerini, usluluğunu tanıtabildiğim takdirde babamın hoşuna gideceğinden emindim. Özetle babamdan Manon'la evlenme izni koparabileceğimden umutlu idim. Yoksa babamın rızası olmadan evlenmemizin mümkün olmadığını anlamıştım. Manon'a bu planımdan söz ettim. Bundan başka ona aşkıta ödevin ne gibi bir yeri olduğunu anlattım. Elimizdeki para son derece azalmıştı ve ben artık paramızın bitmez tükenmez bir para olmadığını anlamaya başlamıştım.

Önerim Manon tarafından gayet soğuk bir biçimde kabul edildi. Ama gösterdiği güçlük bana olan sevgisinden ve beni yitirme korkusundan ileri geliyordu. Evimizin kıyıda köşede bir yerde bulunması sebebiyle babamın bizi bulabilmesi sözkonusu değildi. Öte yandan Manon'un bana indirimeye hazırlandığı zalim darbe hakkında hiç kuşku duymuyordum. Para durumumuz üzerine düşüncelerime karşı, «birkaç hafta daha yetiyecek kadar paramız olduğunu,» daha sonra da taşradaki bazı akrabalarından yazışarak para temin edebileceğini söyledi. Cevabının inanılmazlığını gidermek için o kadar tatlı,

o kadar sıcak sevgi gösterilerinde bulundu ki benim gibi hayatı onun aşkında gören birisinin ona güvenmemesi olanaksızdı. Onu alkışlamaktan başka bir şey gelmiyordu elimden.

Her türlü para işimizi ve günlük giderlerimizin ödenmesini ona bırakmıştım. Bir süre sonra soframızda daha iyi yemekler bulunduğunu gördüm. Kendisi de çok pahalı bazı elbiseler satın almıştı. Bizim ancak on iki ya da onbeş pistolemiz kalmış olduğunu bildiğimden, giderlerimizin artmasından dolayı hayret ettiğimi açıkladım kendisine. Gülerek, «merak etmeyiniz. Ben size akar bulacağımı vaadetmemiş miydim?» dedi. Onu öylesine artık duygularla seviyordum ki kuşkulananmak aklımın ucundan bile geçmedi.

Bir öğle sonrası sokağa çıkarken, biraz geç geleceğimi bildirmiştim. Dönüşümde iki üç dakika kapının önünde bekletildim. Kapıyı, tahminen biz yıllardaki küçük kız hizmetçimiz açtı. Neden bu kadar geciktiğini sordum. Şaşkın şaşkın işitmediğini söyledi. Bir an inanmıştım ki kapıyı bir kez çaldığımı hatırladım. Hizmetçiye «madem ki işitmediniz, nasıl oldu da kapıyı açmaya geldiniz?» diye sorduğumda kızcağız o kadar şaşırды ki kurnazlığı da olmadığından cevap veremedi. Ağlamaya başladı. Gözyaşları arasında bunun kendi kusuru olmadığını, Madamın, Monsieur B., iki evi birbirine bağlayan merdivenden gidinceye dek kapıyı açmamasını tembih ettiğini bana söylediğinde o denli yıkıldım ki evden içeri girme gücünü kendimde bulamadım. İşlerim olduğunu

söyleyerek tekrar aşağıya inmeye karar verdim. Hizmetçiye konuştuklarımızın aramızda kalmasını, hat-tâ unutmasını, hanımına da biraz sonra döneceğimi söylemesini tembih ettim. Ölümüne kedere boğulmuşum, üzüntüm o kadar büyük ve derindi ki merdivenlerden inerken gözyaşlarımı zaptedemiyordum. Henüz neden ağladığımı ve neden gözyaşlarımı zaptetmeğe çalıştığımı bilemiyordum.

İlk rastladığım kahveye girip oturdum. Başımı iki avucumun arasına alarak kara kara kalbimden geçenleri düşünmeye başladım. Hizmetçi kızın dediklerini hatırlama cesaretini gösteremiyor, bunu bir hayal olarak görmeği yeğliyordum. İki üç kez hiç bir şey olmamışcasına eve dönmeye karar verdim. Manon'un beni aldatması o kadar olanaksız bir şeydi ki kuşkulananmakla onu aşağılatıcı bir duruma sokmuş olmaktan çekiniyordum. Ondan ne kadar sevgi belirtisi gördümse, ben de o kadar ona sevgi göstermişim. Onu nasıl, niçin daha az içtenlik, daha az vefa gösterdiği için suçlayabilecektim.

Beni aldatmak için ne gibi sebepler bulmuş olabilirdi. Daha üç saat önce bana en güzel sevgi gösterilerinde bol bol bulunmuştu. Kendi gönlüm kadar onun gönlünü de biliyordum. «Hayır, hayır, diyordum; Manon'un beni aldatması mümkün değildir. O benim onun için yaşadığımı biliyor ve kendisine tapındığımı da gereğinden fazla bilir. Bu da bana kin bağlaması, beni aldatması için bir sebep olmazdı.» Bütün bunlara karşın Monsieur B.'nin ziyareti ve gizlice kaçıışı beni şaşırtırken, bir yandan

da aklıma Manon'un kaynağını öğrenemediğim giderleri geliyordu. Manon ikimizin yanyana koyduğu paradan çok daha fazla masraflar yapıyordu. Bu bana yeni bir aşkın cömertliğinden ileri geldiği duygusunu veriyordu. Bu denli çok karışık işlere yüreğimin arzuladığı anlamı vermekte güçlük çekiyordum.

Öte yandan Paris'de bulunduğumuz sürece onu hemen hemen hiç gözümün önünden ayırmamıştım. Uğraşda, gezintilerde, eğlencelerde, her yerde her zaman daima birbirimizin yanında idik. Tanrım! Bir anlık bir ayrılık bizi ne büyük acıya uğratacakmış! Manon'un benden başka birisiyle ilgilenebileceğini tasavvur bile edemiyordum. Biz daima birbirimizin olmalıydık; birbirimizi seviyoruz, sevgimiz söndüğü an ikimiz de acıdan ölürüz demeliydik.

Sonunda bu sırrın izahını bulduğumu sandım. Kendi kendime, Monsieur B.'nin büyük işler yapan bir adam olduğunu; dolayısıyla tanıdığı birçok adamın yanı sıra Manon'un akrabalarını da tanıyabileceğini ve Manon'a bu akrabaları aracılığıyla para getirdiğini, bugün de yine tam para verecekken benim eve döndüğümü düşündüm. Manon bana durumu bildirmeyerek oyun yapıyordu mutlaka, sonra da beni bir güzel sevindirecekti. Burada aptal aptal üzölceğime her zamanki saatte eve gitmiş olsaydım, bütün bunları bana söyleyecekti. Ya da ben bu durumdan ona sözetsaydım, artık meseleyi gizlemez olduğu gibi anlatırdı.

Düşüncelerimin gerçekliğine o kadar inandım

ki acım biraz azaldı. Hemen eve dönüp Manon'u her zamanki sevgimle kucakladım, o da beni her zamanki gibi iyi karşıladı. Başlangıçta düşündüklerimden söz etmeyi biraz erteleyeyim dedim, yargılarımı iyiden iyiye gerçek olarak kabul ediyordum. Kendimi tuttum ve bekledim ki o, olup bitenler konusunda beni aydınlatsın.

Akşam yemeği getirildiğinde oldukça neşeli bir biçimde sofraya oturdum. Ama Manon'la benim aramda bulunan şamdanın ışığında sevgilimin yüzünde ve gözlerinde üzüntü belirtileri görür gibi oldum. Birden kahvede düşündüklerimi hatırlayıp hüznlendim. Sevgilimin bana alıştığının dışında bir biçimde gözlerini diktiğini farkettim. Bakışlarının aşk ya da üzüntüden olup olmadığını anlayamıyor, ben de ona aynı dikkatle bakıyordum. Ben onun bakışlarının ne anlama geldiğini pek anlayamamıştım, ama sanırım o bakışlarımdan gönlümdeki acıyı benden daha iyi anlamıştı. Donakalmıştık, ne yemek, ne konuşmak hatırimıza gelmiyordu.

Sonunda sevgilimin gözlerinden yaşlar döküldüğünü gördüm. Hain göz yaşları! Oturduğum yerden haykırdım: «Tanrım, yoksa ağlıyor musunuz sevgilim Manon! Ağlıyacak kadar üzüldünüz de üzüntülerinize dair bana bir tek kelime söylemiyorsunuz demek.» O ise birkaç kez içini çekmekle karşılık verdi, bu da benim kuşkularımı artırdı. Titreye titreye ayağa kalktım, aşkımın elverdiği bir baskı ile ağlayışının sebebini bana açıklamasını rica ettim. Onun göz pınarlarını silerken kendim de ağlıyordum.

Bendeki acı ve korku karışımından en ruhsuz varlıklar bile etkilenirdi. Nerdeyse bir canlıdan fazla ölüye benziyordum.

Kendimi iyiden iyiye kaptırmıştım ki merdivenlerden hızla ve gürültüyle yaklaşan ayak sesleri duydum. Kapı hafifçe vuruldu. Manon bana bir öpücük verdi ve kollarımın arasından sıyrılarak, süratle yatak odasına girip hemen kapıyı kapadı. Giyimi biraz karışık olduğu için üstünü düzeltmek arzusuyla yabancılardan kaçtığını sanarak, kapıya yöneldim.

Kapıyı açtım açmadım üç adam kısıkvrak beni yakalayiverdi. Dikkatle baktığımda üç adamı tanıdım, bunlar babamın hizmetkârlarıydı. Saygısızlık edip beni böylesine güç durumda bıraktıkları için özür dilediler. Şiddet göstermelerini ummamamı söyleyerek, ikisi kollarımdan tuttu, diğeri ceplerimi aradı. Küçük bir bıçak buldular, zaten üzerimde bundan başka yaralama aracı yoktu.

Babamın buyruğuyla hareket ettiklerini söylemelerine lüzum olmadığına inandıklarını söyleyerek, büyük kardeşimin bir araba içinde beni beklediğini söylediler. Üst üste o denli şaşırtıcı olaylarla karşı karşıya kalmıştım ki direnemedem, tek bir söz söyleyemeden onlarla birlikte yürüdüm. Gerçekten de büyük kardeşim beni bekliyordu arabada, onun yanına oturtular. Büyük kardeşim sevecenlikle kucakladı beni. Ama durumumuz hakkında hiç bir açıklamada bulunmadı. O kadar ki yıkımımı uzun uzun düşünmek için bol bol vaktim oldu. Buna da ihtiyacım vardı.

Arabacı aldığı buyruk üzerine bizi hızla Saint-Denis'ye doğru götürmeye başladı.

İlkin öylesine bir boşluk içinde kaldım ki hiç bir şey hakkında kesin bir yargıya varamıyordum. Acı bir ihanete uğradığım açıktı. Ama ihanet eden kimdi? İlk önce aklıma Tiberge geldi. «Vay, hain! Eğer kuşkularım gerçek çıkarsa kendini ölmüş bil!» diye kendi kendime söyleniyordum. Ama babamın yerimizi ondan öğrenmesi için, ilkin Tiberge'in yerimizi bilmesi gerekirdi ki bu da imkânsızdı.

Manon'u suçlamaya gelince... Yüreğim onu sorumlu tutmaya cesaret edemiyordu. Birlikte olduğumuz o son anda acıdan ezilirken verdiği sevgi dolu öpücük, şimdi bana bir bilmece gibi geliyordu. Ama ben bunu ayrılışımızın, yıkımımızın duygusal olarak sezilmesine yoruyordum. Ayrılışımızdan dolayı acı içinde kıvranırken, Manon'un benden de acınacak bir durumda olduğunu düşünmek safdilliğinde bulunuyordum.

Düşüne düşünene en sonunda, babamın tanışlarından birinin beni Paris sokaklarında görüp beni izlediğini ve durumumu babama bildirdiğine karar verdim. Bu düşünce beni avuttu. Paylanma ve azarlanma ile işin içinden sıyrılabilceğimi ve babamın baskısı altına gireceğimi hesaplıyordum. Bir an önce Paris'e dönüp Manon'uma hayat ve sevinç götürebilmek için benden istenecek her şeyi kabul etmeye ve yapılacak baskılara da sabırla katlanmaya karar verdim.

Saint-Denis'e çok kısa bir zamanda vardık. Yol

boyunca sürdürdüğüm sessizlik kardeşimi şaşırtmış ve bunun korkumdan dolayı olduğuna hükmederek beni teselli etmeye çalıştı. Babamızın hiddetinden korkmamamı, yalnız evlatlık görevlerimi yerine getirmemi ve babamın bana olan sevgisine yaraşır bir tavır almam gerektiğini tembihledi.

Geceyi Saint-Denis'de geçirdik. İhtiyat olarak kardeşim üç hizmetkârı benim odamda yatırdı. Amiens'den Paris'e giderken Manon'la birlikte kaldığımız oteldi bu. Bu, benim anılarımı deşerek yeniden acıya garketti. Otelin sahibi ve hizmetçileri beni tanıdılar. Başımdan geçenleri iyice öğrendiklerinde yakınmaya başladılar: «Vaaah, vaah! Birbuçuk ay önce buradan, bu yakışıklı Monsieur çok sevdiği güzel bir küçük kızla geçmişti. Kızın güzelliğini anlatmak mümkün değildir. Biçare çocuklar, ne kadar da birbirlerine yakışıyorlardı! Vallahi çok yazık. Onları nasıl da birbirlerinden ayırmışlar?» İşitmemezlikten gelerek, merdivenleri çıktım. Elimden geldiğince kimseye görünmemeye çalışıyordum.

Kardeşimin Saint-Denis'deki iki kişilik arabasıyla erkenden eve doğru hareket ettik. Ertesi gece evimize varmıştık. Babamın kızgınlığını gidermek, ne denli kolaylıkla yola geldiğimi belirtmek için kardeşim babamı benden önce gördü. Gerçekten de beklediğim kadar sert karşılanmadım. Babam izinsiz evi terketmemi başıma kakmakla yetindi. Sevgilim konusunda, kendimi bir yabancıya teslim etmekle hata işlediğimi, kendisinin benim meseleler hakkında uzak görüşlülüğümü önceleri takdirle karşı-

lamış olduğunu, yine de bu küçük maceranın beni akıllandıracağından emin bulunduğunu, benim hakkımda beslediği umutların da baki olduğunu söyledi. Ben bu küçük söylevi kendimce yorumlayarak, beni affetmek yüceliğinde bulunduğu için babama teşekkür ettim ve buna karşılık benim de daha itaatkar, doğru dürüst bir yaşayış biçimi izleyeceğime söz verdim. İçin için seviniyordum. Durumun aldığı tarza göre geceleyin evden kaçıp özgürlüğüme kavuşabileceğimden kuşkulananmak olanaksızdı. Bunu iyice aklıma koymuştum.

Alışılmış saatte, akşam yemeği için sofraya oturuldu. Amiens'deki başarılarımdan ve sadık sevgi-
limle kaçışımızdan dolayı benimle eğlendiler. Bütün bu takılmalarını sükunetle geçiriyor, hattâ beni sürekli olarak uğraştıran mesele hakkında konuşulmasından biraz da memnun oluyordum.

Birden babamın ağzından kaçırıldığı birkaç söz, son derece dikkatimi çekti. İhanetten ve Monsieur B.'nin yerine getirdiği kayıracı hizmetinden sözetti. Babamın bu ismi söylemesi beni dehşetli şaşırttı. Kendisinden meseleyi önemsemez bir tavırla, biraz daha açıklamasını rica ettim. O zaman kardeşime döndü ve meseleyi bütün ayrıntılarıyla bana anlatıp anlatmadığını sordu. Kardeşimse yolculuğumuz boyunca o kadar sessiz ve sâkin davrandığımı söyleyerek, çılgınlığımın giderilmesi için bu çareye lüzum kalmamış olduğunu belirtti. Babamın meseleyi sonuna kadar götürüp götürmeme konusunda ikircikli kaldığını görünce, hikâyeyi bütünlemelerini ken-

dilerinden özellikle rica ettim. O güne kadar yaşadığım hikâyelerin en korkuncu olan bu hikâyeye bana öldürücü bir darbe indirdi.

İlkin babam bana sevgilimce daima sevildiğimi sanmak safdilliliğinde bulunup bulunmadığımı sordu. Ona bütün yüreğimle, bana olan bağlılığına güvenimi hiç bir şekilde yitirmeyeceğimi ve bu konuda beni kuşkuya düşürmelerinin olanaksız olacağını söyledim. Babamsa bunu bekliyormuşçasına, bütün gücüyle haykırdı. «Vah! Vah! Vah! Oğlum, sen bir güzel aldatılmışsın da farkında bile değilsin. Benim biçare Şövalyem, doğrusu seni böylesine duygularına bağlı bir halde görmek beni sevindiriyor. Meğer sen sabırlı ve uysal bir koca olacaktıydın da, biz halt edip seni Malta Şövalyeliği gibisine eşi bulunmaz bir mesleğe koymuşuz.» Babam daha bir sürü ince alaylarla kendince budalalığımı ve safdilliliğimi üzerine küçük bir söylev çekti.

Ağzımı açıp bir tek kelime söylemeyince, bu kez de Amiens'den ayrılışımdan bu yana Manon'un benimle kaç gün sevişmiş olabileceğini hesap etmeye koyuldu. Yaptığı hesaba göre, aşağı yukarı Manon'la ben on iki gün kadar sevişmiş olabilirdik. Bunu da şöyle açıklıyordu: Benim bilebildiğim kadarıyla geçen ayın yirmi sekizinde Amiens'den ayrıldınız. Bugün ayın yirmi dokuzu... Monsieur B.'nin bana mektup yazışı on bir gün önce idi. Sevgilinle de doğru dürüst bir ilişki kurması için de sekiz gün gerektiğini varsayıyorum. Böylece on birle sekizi, ayın yirmi sekiziyle bu aym yirmi dokuzu arasındaki otuz

bir günden çıkarırsak geriye kalır on iki gün. Ne fazla, ne eksik...» Yeniden katıla katıla gülmeye başladı.

Yüreğimden vurulmuş, anlatılanları büyük bir üzüntüyle dinliyor ve Tanrıdan bu dokunaklı güldürünün sonuna dek dayanmam için bana kuvvet vermesini diliyordum. Babam durumumun farkına varmıyor, benimle eğlenmek için yüreğime yeni yeni oklar yöneltiyordu:

«Demek Monsieur B.'nin senin sevgili prensesinin gönlünü çalıp seni açıkta bıraktığını bilmiyordun. Adamcağız sanırsın cennetlik, sırf bana hizmet isteğiyle yanıp tutuşarak seni oradan almamı rica ederek inceden inceye eğleniyor. Onun gibi bir adamda böylesine soylu bir karakterin olması iyi olmasına iyi de, işin garip yanı ne ben adamı tanırım ne de adam beni. Senin kim olduğunu Manon'dan öğrenmiş ve öğrenir öğrenmez de senin gibi bir engelden kurtulmak için bana yerini yurdunu ve nasıl ahlâksızca bir yaşayış içinde bulunduğunu, yemiyor içmiyor yetiştiriyor. Üstelik azılı bir eşkiya imişin gibisine seni elime geçirebilmek için mutlaka zor kullanmam gerektiğini de eklemeyi unutmamış. Evet, Monsieur B.'nin ve bizzat sevgilinin, seni yakalayabilmesi için kardeşine yaptıkları gerekli yardım sayesinde, seni kazasız, belâsız buraya getirebildik. Şimdi... Başarılarından dolayı kendi kendini kutla. Yalnız şunu unutma: Şövalyem, çabuk yenmesini biliyorsun. Ama kazandığını savunmasını hiç mi hiç beceremiyorsun.»

Sofradan kalktım. Kelime be kelime yüreğime saplanan bu söylevi sonuna dek dinleyebilecek gücüm kalmamıştı. Kapıya doğru dört beş adım atıp atmamıştım ki başım döndü, kendimden geçtim. Döşemenin üzerine boylu boyunca yuvarlanmışım. Hemen yardıma koşmuşlar, beni ayılttılar. Gözlerimi açar açmaz gözyaşlarımın boşanmasını engelleyemedim. Hüngür hüngür ağlıyordum. Kelimeler ağızımdan olabilecekleri kadar dokunaklı çıkıyorlardı. Odadakiler durumumdan fazlasıyla etkilenmişlerdi. Babam beni büyük bir sevecenlikle sevdiğinden bütün yüreğiyle beni avundurmaya çalıştı. Onu dinlediğim halde bir türlü anlıyamıyordum. Dayanamayıp dizlerine sarılarak, B.'yi yüreğinden hançerlemek için Paris'e dönmeme izin vermesini diledim.

«Hayır, hayır, bin kere hayır. O Manon'umun gönlünü kazanmış olamaz, mutlaka ona karşı zor kullanmıştır. İğrenç mahlûk. Ya da bir büyü ile, bir ağu ile elde etmiştir. Belki de ona zorla, vahşice tecavüzde bulunmuştur. Manon yalnız beni sever. Onu öyle iyi tanır, öyle iyi bilirim ki. Ancak elinde bir hançerle onu beni terketmeye zorlamış olabilir. Bu kadar güzel bir kadını elimden almak için neler yapmaz ki! Ah Tanrım, Tanrım, Manon'un artık beni sevmemesi ve bu yetmezmişcesine bana ihanet etmesi mümkün müdür?»

Her an ilk fırsatta Paris'e dönmekten sözettiğim ve buna girişeceğimden emin oldukları için beni engellemeyi düşündüler. Babam heyecanımı hiç birşeyin dindiremeyeceğini görünce beni en üst kat-

taki odaya götürdü. Kollayıcı olarak yanıma iki hizmetçi bıraktı. Bütün bunlar olurken, ben kendime hakim değildim. Bir kere Paris'de olmak için bin kere hayatımı feda ederdim.

Kolay kolay odadan dışarı çıkmama izin veremeyeceklerini açıkça söylediler. Kaçmak bende sabit bir fikir haline gelmişti. Sezdirmeden, göz kararı ile pencerenin sokaktan yüksekliğini ölçtüm. Bu yol ancak intihar etmek isteyenler için mümkün olabilirdi. Bense kaçıp Paris'e gitmek için yanıp tutuşuyordum. Çeşitli yollarla iki hizmetçiye elde etmeyi denedim. Kaçmama göz yumdukları takdirde, onları bir gün mutlaka zengin edeceğime dair teminat verdim. Korkutuyor, yalvarıyor, yeminler ediyordum. Girişimlerimin hiç biri sökmeyince, bütün umudumu yitirerek ölmeye karar verdim. Ölümümü an be an evdekilerin de görmesi için, kendimi yatağa atıp, öylece kalakaldım. O geceyi ve ertesi günü yatağım da ölü gibi geçirdim. Getirilen yemekleri de kabul etmeyerek, tavrımın ciddiyetini gösterdim. Öğleyin babam geldiğinde beni bu durumda gördü. İlkın, hemen o anda yiyecek birşeyler getirmeleri için buyruklar verdi. Bir yandan da acılarımı dindirmek için tatlı tatlı beni avutmaya çalıştı. Gelen yiyeceklerden, kendisine olan saygımdan, biraz birşeyler yedim. Birkaç gün de böyle geçti. Bu süre içinde ancak babamın ısrarları ile dişimin kovuğunu dolduracak kadar yiyordum. Bu yiyişimin de buyrukla olduğunu babama hissettiriyordum. O ise sürekli olarak bende Manon'a yönelik bir nefret uyandırmak

ve sağduyuyu kabul ettirmek için yargılamalarda bulunuyordu.

Artık Manon'a saygı duymadığım bir gerçektir. Hem varlıkların tümünün en hainine, en vefasızına nasıl saygı duyabilirdim? Ama buna rağmen, hayali ikide birde gözümün önüne geliyor ve yüreğimin içinde taş kesilen güzelim çehresi sökölüp atılamıyordu.

Kendimi iyi buluyordum. «Ölebilirim, gerçi çektiğim bunca acıdan sonra ölmemeliyim. Ama nankör Manon'u unutmayı başarana kadar bin kez ölüm acısı çekeceğim.» diye düşünüyordum.

Babam beni daima bunca üzüntölü bulduğuna şaşıyordu. Benim onurlu ve saygın bir kişi olarak Manon'un ihanetini asla affetmeyip ondan nefret edeceğimden kesinlikle emindi. Kendi kendine benim bu tutkunluğumun kararlılıktan çok kadınlara düşkünlüğümünden ileri geldiğini sanıyordu. Sonunda bu düşüncesine kendini o kadar kaptırdı ki sırf bu konudan söz etmek için yanıma geldi. «Chevalier, bugüne dek ereğim sana Malta Şövalye'leri haını taşıtmaktı. Oysa görüyorum ki bu yönde hiç eğilimin yok. Anladığımca sen güzel kadınları seviyorsun. Bu konuda ne düşündüğünü bana açıkça söyle. Eğer dediğim doğruysa, senin beğeneceğin birisini arayıp bulmak niyetindeyim.» dedi. Bense kadınlar arasında bir ayrılık gözetmediğimi, başıma gelenlerden sonra hepsinden de aynı derecede nefret ettiğimi söyledim. Babam gülümseyerek, ilk fikrinde ısrar etti: «Sana öyle bir kadın bulacağım ki gü-

zelliği Manon'u aratmayacak, üstelik ondan daha bağlı olacak.» Dedim ki: «Ah! Bana yapabileceğiniz biricik iyilik Manon'a kavuşmamı sağlamanızdır. Babacığım, sizi temin ederim. O bana ihanet etmedi. Bu kadar iğrenç ve bu kadar alçakça bir ihanete onun karakteri müsait değildir. Bizleri aldatan hain B. dir. Manon'u tanımanızı isterdim, bilseniz o kadar tatlı, o kadar içtendir ki onu tanıyıp da sevmek mümkün değildir.» Bu sözlerimle babamı kızdırmıştım. «Siz, hâlâ çocuksunuz. Onun hakkında anlattıklarımın sonra bile olanları iyice anlamadıysa, bir kez daha söyleyeyim mi sizi kardeşinize teslim eden Manon'dur. Umarım size göstermiş bulunduğum hoşgörü aklınızı başınıza getirir de onun adını bile belleğinizden silersiniz.»

Düşünmeden sarfettiğim bu sözlerden sonra babamın yüzde yüz haklı olduğuna bir kez daha karar verdim. Bir an durduktan sonra göz yaşları içinde konuşmamıza devam ettim: «Kuşkusuz, ben en büyük ihanete ve en büyük alçaklığa uğramış karabahtlı, mutsuz bir kişiyim. Evet, dediğinizde haklısınız; ben bir çocuğum. Benim arıklığını beni aldatmalarında, onlar için büyük bir kolaylık oldu. Ama nasıl intikamımı alacağımı ben gayet iyi biliyorum.» Babam ne yapabileceğimi merak etmişti. Ona Paris'e gidip B. nin evini bir güzel yakacağımı, B. nin ve hain Manon'un ateşler içinde diri diri yacaklarını söylediğimde babam bunu köpürmemeye yorarak güldü. İkimizin de kendince umutlu olduğumuz bu konuşma benim özel mapushanemde daha sıkı

göz altına alınmamdan başka bir işe yaramadı.

Bu şekilde özel gözetim altında, tam altı ay geçirdim. Bunun ilk ayında durumum pek değişmedi; gönlüm sürekli olarak kararsızlıklar içinde, ard arda kin ve aşk duyguları, umut ve umutsuzluk içinde acı ile sızlıyordu. Duygu değişikliklerimin tek sebebi Manon'un hayalimde canlanış şekliydi. Gün olur onu dünya güzeli olarak tasarlardım, yeniden görmek ona kavuşmak arzusuyla yanardım. Gün olur, onu alçak ve hain bir sevgili olarak görür, onu arayıp bulup gereken cezayı vermek için yeminler ederdim.

İç dünyamı dindirmek için odamı kitaplarla doldurdum. Yazarların bütününü okudum. Yeni bilgiler edindim. Durup dinlenmeden düşünebilme yeteneğini yeniden kazandım. Anlattıkça bunun bana ne gibi bir yararı olduğunu göreceksiniz. Aşkın ben de geliştirdiği duygular, Horace'la Virgil'in öncele ri anlayamadığım bir çok yerlerini rahatlıkla anlamama yardım etti. Aeneid'in dördüncü kitabına aşıkane bir yorumda bulundum. Bu yorumun yayınlanması gerektiğine karar verdim. Halkın bunu okumaktan memnun kalacağını tasarlayarak övünüyordum. Yorum üzerine çalışırken, «Yazık! Bu da benimki gibi sadık Dido'ya gereken bir yürekti.» diye düşünüyordum.

Bir gün Tiberge gelip beni özel hapis hanemde ziyaret etti. Hasretle kucaklaştık eski dostumla. Hayretle bana kırgın olmadığını ve tıpkı eskisi gibi şevkle sarıldığını gördüm. O güne dek, aramız-

daki ilişkiyi aynı yaştaki iki okul arkadaşının basit bir sevgisi olarak niteliyordum. Görüşmediğimiz beş altı ay içinde değişmiş, konuşması ile olgun tavırlarıyla çevresine saygı telkin ediyordu. Benle bir okul arkadaşı gibi değil de, bir öğretici gibi konuştu. İlkün günahkâr bir yola sürüklendiğim için bana oldukça acıdı. Sonunda bu gençlik hatasından yararlanarak hayatımın boşluğunu görüp, durumu değerlendirmemi istedi.

Ona şaşkınlıkla baktığımı farkedince: «Aziz dostum! Size gerçekliği olmayan hiç bir şeyi söylemiyorum ve tavsiye etmiyorum. Kadına, şehvete sizin kadar benim de eğilimim var. Ama Yüce Tanrı aynı zamanda erdemli yaşayışın erincini de bağışlamışlardır. Her ikisinin de bana verebileceklerini kıyaslayabilmek için uzun uzun düşünüp, akıl yürüttüm. Rabbim de akıl yürütmemde bana yardımcı oldu. Bu sayede ikisinin arasındaki ayrılıkları bulmakta gecikmedim. O zaman dünya nimetlerine ve dünyalılığın vereceği zevklere karşı eşsiz bir hor görüşü tercih ettim... Neden köşeme çekilmediğimi, beni burada tutan sebebi, tahmin edebilir misiniz? Yalnız size karşı olan derin ve içten dostluğum buna engel oluyor. Gönlünüzün ve düşüncelerinizin iyilikle dolu olduğunu biliyorum. Sizin doğuştan yetenekli olmadığınız bir erdemi düşünemiyorum, ne var ki şehvet zehiri sizi bir süre için bile olsa yolunuzdan şaşırttı. Erdemli yaşayışınız için, ne büyük bir kayıp!

«Sizin Amiens'den kaçışınız beni öylesine üzdü

ki o gün bugündür kolay kolay sevinemez oldum. Yaptığım girişimimden üzüntümün derecesini anlayabilirsiniz. Sizin beni aldatıp, sevgilinizle birlikte kaçtığınızı öğrenir öğrenmez, bir ata atlayıp sizi izlemeye koyuldum. Süratli gidiyordum, ne var ki siz benden saatler önce yola koyulmuştunuz. Yine de Saint - Denis'den ayrılışıңызdan yarım saat sonra ben de oraya vardım. Paris'e gitmekliğinizi yüzde yüz addediyordum. Paris'de sizi tam altı hafta delik delik aradım. Usanmadan her yana gidiyordum, en adi yerlerden en soylu yerlere kadar. Sizi bulacağımdan umudumu yitirmiştim ki bir gün tiyatrodaki sevgilinizi gördüm. Ama o kadar takıp takıştırmıştı ki bunu sizin kıt paranızla yapmasına imkân olmadığını düşünerek, mutlaka kendisine yeni ve cömert bir aşık edindiğine kanaat getirdim. Arabasını evlerine kadar izledim ve oradaki bir hizmetçiden, hanımının Monsieur B. adında bir mültezim tarafından idare edildiğini öğrendim. Ertesi gün aldığım bu bilgilerle yetinmeyerek, yeniden o eve gittim ve aynı hizmetçiye sizin ne olduğunuzu sordum. Gelgelim sizden söz eder etmek hizmetçi kız kaçıverdi. Başkaca bir bilgi edinemedim vilâyete dönmek zorunda kaldı. Vilâyette sizin maceranızı ve bu maceranın sizde meydana getirdiği etkileri öğrendim. Daha önce gelebilirdim, ama iyice kendinize gelmeden görüşmek istemedim.»

Tiberge'in uzun konuşması, beni bir kez daha düşündürdü: «Ne yazık! Siz Manon'u gördünüz demek, bense onu hiç görmemeğe mahkûmum.» Ti-

berge bu özlemimi hoş karşılamayıp, darıldı. Bana ihanet etmiş bulunan bu kadına karşı hâlâ zaafım olduğunu üzüntü ile teşhis ettiğini söyledi. Ahlâkı-
mın, yeteneklerimin üstünlüğü ve eğilimlerimin iyi-
liği hakkında öylesine ustaca beni övdü ki bu ilk
gelişinden başlayarak, bende de onun gibi dünya
nimetlerine sırt çevirip rahip olmak isteği baskın
çıktı.

Amiens piskoposunun söylevini anımsıyordum.
O da bana aynı yönde öğütlerde bulunmuştu ve be-
nim için uğursamasını eksik etmemişti. Ruhban sı-
nıfına girme düşüncesi öylesine hoşuma gidiyordu
ki yalnız kaldığım zamanlar başka hiç bir şeyle uğ-
raşamıyordum. Eğer bu mesleğe girersem dindarlık
benim benliğimi kavrayacaktı. Kendi kendime di-
yordum ki: «Ben akıllı ve uslu bir hristiyana yara-
şır tarzda bir hayat süreceğim. Kendimi dinsel dü-
şüncelere vereceğim. Bu aşkın belâlı zevkini bir da-
ha düşünmemi engelleyeceğim. Basit dünyevî insan-
ların büyük bir hayranlıkla bağlı olduğu değerleri
hor göreceğim. Ancak gönlümün saygı duyacağı, dü-
şüncelerime aykırı olmayan şeyleri isteyeceğim için
arzuya oranla daha az endişem olacak.»

Bir köşede sessiz, sakın bir yaşama biçimi ha-
yal ediyordum. Ayrı bir yerde, bir koruluğun yanın-
da küçük bir ev tasarlıyordum. Bahçesinin kıyısın-
da tatlı sulu bir dere, seçme kitaplardan bir kitap-
lık; erdemli sağduyulu bir kaç olgun dost. Basit,
temiz bir sofrada mantıklı bir çevre. Bir de Paris'de
oturan ve sürekli mektuplaştığımız bir dost ekliyor-

dum. Bu dostum mektuplarında bana merakımı tatmin edecek genel haberlerden çok insanların çılgınca yaşayışlarını beni eğlendirecek bir biçimde anlatıyordu. Bu tip bir hayal dünyasının gerçekleşmesi halinde mutlu olup olmayacağını kendi kendime soruyordum. Bu tasarılar benim gönlümün eğilimlerini son derece okşuyordu. Yine de bu kadar akıllıca bir düzlemeden sonra bile, için için başka bir şeyin eksikliğini duyuyordum. Bu güzelim köşede, hiç bir isteğimin kalmaması için Manon'un da yanımda olması gerekirdi.

Bu arada Tiberge beni sık sık ziyaret ediyor ve her gelişinde bana telkin ettiği amacı güçlendirmek için yeni görüşler ileri sürüyordu. Ben de artık meseleyi babama açmamın zamanı geldiğine kanaat getirerek kendisine başvurdum. Babam başından beri çocuklarının seçeceği mesleğe saygı duyar, hangi yolda ve ne şekilde davranılacağı hususunda yalnızca tavsiyeleri ile ışık tutmak isterdi, yoksa kimse- nin seçimine engel olmazdı. Babam bana gayet akıllıca öğütlerde bulunarak, amacının beni seçtiğim meslekten soğutmak olmadığını, yalnızca son kararı vermezden önce neyi seçtimse onu iyi tanımam gerektiğini hatırlatmak olduğunu söyledi.

Akademik yılın başlaması yaklaşıyordu. Birlikte Saint-Sulpice seminerine girmek için Tiberge'le sözleştik. O din bilgisi öğretimini tamamlayacak, ben de yeni öğretime başlayacaktım. Piskoposluk başkanınca Tiberge'in üstünlüğünün bilinmesi, hareket etmeden ona kolaylıklar sağlanmıştı bilc.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Babam aşkıma olan tutkunluğumu tümüyle yitirdiğimden emin olduğundan gidişime ses çıkarmadı. Tiberge ile birlikte Paris'e vardık. Malta Chevalier'lerine mahsus haçı çıkarıp, rahip elbisesini giydim. Chevalier des Grioux gitti, yerine rahip Grioux geldi. Kendimi dinsel düşünceye öyle güçlü bir biçimde verdim ki birkaç ay içinde olağanüstü bir ilerleme gösterdim. Gecemi gündüzüme katmış öyle çalışıyordum. Yakında elde edeceğim rütbelerden o kadar emindiler ki çevremdekiler şimdiden kutluyorlardı beni, ünüm öylesine parlıyordu. Benim talebim olmadan terfi listesine geçirilmiştim. Öğreniminin yanı sıra dindarlığı da ihmâl etmiyor, her tapınma için can atıyordum.

Tiberge bana kendi yetiştirmesi gözüyle bakıyor ve bundan son derece haz duyuyordu. Bir çok kez 'dine dönüş' adını verdiği tavrını kutsayarak, sevincinden göz yaşı döktüğünü gördüm.

Ne karar alırsak alalım, bunların bir şeyin etkisine uğramayıp oldum olası sürmesi mümkün müdür? Kararlarımız değişmeye mahkûmdurlar. İşte beni hiç bir zaman şaşırtmayacak bir gerçeklik varsa o da budur. Bir tutkunun doğurduğu kararları diğer bir tutku yıkabilir. Yine de beni Saint - Sulplice sürükleyen kararların kutsallığına ve o kararları uygularken Rabbin bana bağışladığı içten ve

derin neşeyi düşündükçe verdiğim kararlardan bu kadar çabuk döndüğümünden dolayı dehşet içinde kalıyorum. Eğer Tanrısal güç her an hazır ve nazırsa beni o uğursuz vuruş oldu da görevlerimden koparıp uzaklara sürükledi. Nasıl oldu da hiç bir direnme ve hiç bir pişmanlık belirtisi göstermedim. Bunu bana belirtmenizi rica edeceğim.

Ben de babam gibi aşkıma olan tutkunluğumu tümüyle yitirdiğimi sanıyordum. Sanıyordum ki Saint-augustine'den bir sayfa okumak ya da dinsel bir tartışma, Manon'un bana vereceği her türlü mutluluk dahil, bütün dünyevi zevklerin üstündedir. Oysa uğursuz bir an beni karanlığa düşürdü ve suskunluğum öylesine onarılmaz oldu ki kendimi birdenbire önceden düşmüş bulunduğum uçurumun dibine sürükledi. Bu yeni perişanlığım beni sonsuzluğun bilinmezliğine itivermişti.

Paris'e gelişimiz bir yıla yakın oluyordu. Bu süre içinde Manon'un ne olduğunu kimseye sormamıştım. Başlangıçta özvarlığını gemlemek bana ağır geliyordu. Eksik olmasın Tiberge'in verdiği öğütlerle ve kendimin usavurması ile bu acıyı da yenmesini öğrendim. Hatta son aylar o kadar dingin geçmişti ki nerdeyse bu hain ve güzel varlığı hepten unuttuğuma inanacaktım.

Eğitimimin belli bir evresinde İlâhiyat yüksek okulunda halka açık bir konferans vermekle görevlendirildim. Konferansımı onurlandırınmalarını seçkin kişilerden rica ettim. Böylece adım Paris'in bütün kesimlerine yayıldı. Hatta hain güzelimin kulağına

da gitmiş. Gerçi adımın yanında gördüğü rahip sıfatı onu şaşırtmışsa da merak ve pişmanlık itilimi ile (bu iki şıkdan hangisinin baskın olduğunu anlamak hiç bir zaman bana nasip olmadı) olsa gerek benimkine son derece benzeyen bir isim onu ilgilendirmiş. Başka kadınlarla birlikte konferansıma geldiğinde beni tanımakta tabii ki güçlük çekmemiş.

Konferans salonunda kadınlar için kafesle örtülü özel bir yer olduğundan benim bu ziyaretten haberdar olmam mümkün değildi. Kutlamalardan ve onurlamalardan yorgun bir halde Saint-Sulpice'e döndüm. Saat akşamın altısı idi. Dönüşümden kısa bir süre sonra, bir kadının beni görmek isteğinde bulunduğunu bildirdiler. Görüşme odasına gittiğimde... Tanrım! Karşımda Manon'u buldum. Ta kendisi idi. Ne kadar beklenilmez bir karşılaşma! Kendisini hiç bu kadar güzel görmemiştim. On sekiz yaşında idi. Güzelliği her türlü anlatımın üstünde ve dışında idi. Öylesine yumuşak, öylesine tatlı ve öylesine çekici bir tavrı vardı ki... Bütün çehresi bana bir büyü gibi geldi... Gerçekten aşkın eşsiz bir örneği idi.

Görür görmez olduğum yerde kala kalmıştım. Ziyaretinin amacını bir türlü kestiremiyordum. Gözlerimi güneşten kaçırırcasına önüme eğmiş öylece, titreyerek bekliyordum. Bir süre o da benim gibi donmuş bir durumda kaldı. Kendisi ile konuşmadığımı görünce göz yaşlarını eli ile saklayarak, çekingen ve alçak bir sesle kendisine kin beslememde haklı olduğumu, ne var ki kendisi hakkında öncele-

ri bir sevgi beslemiş isem iki yıldan bu yana kendisini arayıp sormamakla zalimlik ettiğimi ve ayağıma geldiği bu durumda bile konuşmayarak daha da büyük bir zalimlik ettiğimi söyledi. O an onu dinlerken içimdeki perişanlığı anlatmaktan acizim.

Doğrudan doğruya yüzüne bakmağa cesaret edemeyerek yarı dönük bir halde dururken ben, O oturdu. Bir türlü kendime gelemiyordum, ağzımı açıp iki kelime söylemeye kalktığımda sözün sonu gelmeden garip sesler çıkıyordu. Sonunda bütün gücümü toplayarak, haykırdım: «Hain Manon! Ah! Yazıklar olsun!...» Manon'un göz yaşları pınar gibi idi, durmaksızın ağlayarak ihanetini haklı göstermek savında olmadığını söyledi. Yeniden ne istediğini sordum. «Kalbinizi bana vermezseniz ölmek istiyorum. Sizsiz benim için yaşamanın anlamı yok,» cevabını verdi. Ah! Tanrım! O an lüzumsuz yere zorla tutmak istediğim göz yaşlarımı koyverdim. «Sadakatsiz! Benim bütün varlığımı isteyebilirsin, çünkü ben seni düşünmeksizin tek bir an bile yaşamadım» dedim.

Bunları söyler söylemez Manon ayağa kalktı, yanıma gelip beni coşku ile kucakladı. Türü türü sevgi gösterileri ile bana olan eğilimini bulabildiği en güzel isimlerle ifade etmeye çalıştı. Bense ona oldukça gevşek davranabiliyordum. Gerçi uzun zamandan beri içinde bulunduğum sessiz ve dingin durumdan böylesine bir ilişkiye geçişin verdiği şaşkınlık kolay altedilebilir gibi değildi. Dehşet içinde kalmıştım. Yarı gecede insanlardan uzak bir kırdaki kal-

mıscasına ürkek ve dehşet içinde idim. Ancak yanıma yöreme iyice baktıktan sonra durumumu toparlayabilirdim. Bu iki durum farksızdı.

Uzulca yanına oturdum, ellerini ellerimin içine alırken yanıyordum. Üzüntülü bir bakışla, «Ah! Manon! Size karşı beslediğim o büyük aşka ihanet etmenizi sizden beklemek aklımın ucundan geçmezdi. Gerçi tümü ile sizin olan ve sizden başkasını tanımayan bir kalbi aldatmak, sizin için hiç de zor bir şey değildir. Size uymak ve sizin hoşunuza gidebilmek için elinden geleni yapıyordu bu yürek. Sorarım size: Öylesine sevecen ve öylesine size bağlı bir yürek daha tanıyabildiniz mi? Sanmam, doğa benimki gibi bir yürek daha yaratamaz. Söyleyin. Hiç değilse bana bir kere olsun acıdınız mı? Sizi yeneden karşıma getiren kaderimin bu oyununu neye yormalı? İnanın, bugün sizin her zamankinden daha güzel olduğunuzu bütün yüreğimle söyleyebilirim. Ama sizin için çektiğim acılar adına lütfen söyleyiniz. Daha bağlı olacak mısınız?

Pişmanlığı üzerine öylesine etkili sözler sarfetti ve bundan sonra bağlı kalacağına dair öylesine yeminlerle garanti etti ki iyiden iyiye yumuşadım. Dini ve aşkı birbirine karıştırmış bir üslupla ona, «siz tanıdığım tapınmaya değer tek varlıksınız! Yüreğimin size karşı zafer kazanmışcasına büyük bir zevk ile sürüklendiğini hissediyorum. Saint-Sulpice'de özgürlük adına söylenen bütün derin düşünceler bir hayaldir.

Varımı yoğumu sizin için bırakacağım. Alın ya-

zımı sizin güzel gözlerinize bırakacağımı önceden bilmekteyim. Ama sizin aşkınızın uğruna benim yitirdiklerimi kim yitirmez ki! Onur bana bir duman gibi geliyor. Benim dinsel yaşantım üzerine planlarım çılgın birer hayalmiş. Sensiz düşlediğim bütün yaşam tarzları hor görülmeye mahkûmdurlar. Bunlar bütün senin bir tek bakışının verdiği mutluluğu vermekten uzaktırlar.»

Geçmiş genellikle unutmaya söz vermekle birlikte, B. tarafından nasıl iğfal edildiğini sormaktan kendimi alamadım. B. nin kendisini pencereden görüp aşık olduğunu ve gönderdiği bir mektupla aralarındaki ilişki oranında kendisine ödenimde bulunacağını söyleyerek tam bir mültezim usulü ile ilânı aşk ettiğini, önceleri kıt olan paramızı artırıp daha rahat yaşamamız için bu öneriyi kabullendiğini, sonradan ise bu parlak görünümünden gözlerinin kamaştığını ve bu suretle giderek bağlandığını anlattı. Bununla birlikte ayrılışımızdan bir gün önce açığa vurduğu acı ve üzüntüden ne kadar vicdan azabı çektiğini anlamamın mümkün olduğunu söyledi. Ne var ki onu onca para pula boğmasına karşın hiç bir zaman onunla mutlu olmadığını, hatta mutluluk ne kelime bendeki duyarlılığın ve zarıflığın zerresini onda görmediğini, kendisini avundurmak için sürekli olarak eğlence dünyasında yaşattığı halde bana olan aşkını bir an bile unutmadığını ve ihanetinden duyduğu pişmanlığı anlatmak için kelimelerin yetersiz olduğunu ekledi. Bana kendisini çok şaşırtan Tiberge'den sözetti. «Yüreğime bir hançer sok-

salardı o kadar acı duymazdım. Onu görmeye dayanamayıp sırtımı döndüm.»

Manon Paris'de ne gibi olanaklarla nasıl bir hayat sürdüğümü ve durumumda ne yönde bir değişiklik olduğunu bildiğini, Sorbonne'daki konferansım sırasında duyduğu heyecanla yalnız göz yaşlarını değil, çığlıklarını da çok zor tuttuğunu söyledi. Sonunda bakmış ki kendini belli edecek, perişanlığını göstermemek için konferanstan en son kendisi çıkmış. Yalnız yüreğinin sesine ve arzularının coşkusuna uyarak kendisini bana affettiremeyecek olursa intihar etmek kararıyla doğruca Seminere geldiğini, söyledi.

Böylesine şiddetli ve gösterişli bir pişmanlıktan etkilenemeyecek bir insan hayal etmek mümkün müdür? Ben de Hristiyanlığın bütün piskoposlarını ve bütün yükseltilerini Manon'a değişemeyeceğimi o anda anladım. Ona geçen günleri nasıl karşılayıp, yeniden ilişkimizi düzenleyebileceğimizi sorduğumda, «dakika yitirmeksizin Seminerden çıkıp güvenilir bir yerde yeniden hayata birlikte başlamamız gerektir», cevabını verdi. Bütün isteklerini hiç düşünmeden kabullendim. Manon köşe başındaki arabasına gitmek üzere benden ayrıldı, ben de az sonra kapıdaki görevliye görünmeden sıvıştım. Onun arabasına bindim. Hemen hareket ettik. Yolda bir elbiseciye uğrayıp, Chevalier elbisesini ve kılıcımı aldık. Param olmadığı için her türlü gideri Manon karşılıyordu. Saint-Suplice'de olan paramı yakalamırım korkusuyla almamıştım. Zaten oldukça az bir

şeydi ki Manon bu kadar az bir para için kaçışımızın tehlikeye atılamayacağını söyledi. Kendisi B. den aldığı paralarla yeterince zengindi.

Manon B.'den ayrılışına önem vermediğini belirtmek için nasıl bir davranış içinde olması gerektiği üzerine benimle tartışmaya girişti. Yaptığı fedakârlığı bana açıkça göstermek için bu konuda hiç bir şeyi benden saklamamaya karar verdi. «Evin eşyasını ona bırakacağım. Mücevherleri ve iki yıldan bu yana vermiş olduğu altmış bin frankı alacağım. Buna hakkım olduğuna inanıyorum. Bu işin mali yanı. Üzerimde ona hiç bir hak tanımadım. Dolayısı ile korkmadan Paris'de kalabiliriz. Kullanışlı güzel bir ev tutarız.» dedi.

Bu bana daha önceki Paris'de geçirdiğimiz günlerden bir ders almama sebep oldu. Kendisi için Paris'de yerleşmemizde bir sakınca olmayabileceğini, oysa benim Paris'de bulunmamın bir önceki gibi yıkımlara yol açabileceğini, hatta bu kez babamın beni bulması halinde daha da zor durumlarda kalabileceğimi savlayarak Paris dışında bir yerde yerleşmemiz gerektiğini anlatmaya çalıştım. O ise Paris'e alıştığını, başka bir yere gittiğimiz takdirde alışkanlıklarından vazgeçmek zorunda kalabileceğini söyledi. Onu üzmeyi aklımın ucundan bile geçirmediğim için ikisi ortası bir çıkış yoluna razı oldum. Paris'e yakın bir dinlenme köyünde ev tutacaktık. Oradan ihtiyaçlarımızı gidermek ve eğlenmek için Paris'e gitmek kolay olacaktı. Bunun için Chaillot köyünü seçtik.

Manon hemen evine gitti. Ben de onu Tuileries parkının küçük kapısında bekleyecektim. Bir saat sonra, yanında hizmetçi kızı ve değerli eşyalarını tıka basa koyduğu iki sandığı ile geldi. Az sonra Chaillot'ya vardık. İstedığımız gibi kullanışlı bir ev ya da bir apartman bulana kadar otelde kaldık. Ertesi gün bir apartman beğenerek oraya yerleştik.

Başlangıçta mutluluğuma sarsılmaz bir biçimde kavuştuğumu sandım. Manon aşkın ve sevecenliğin eşsiz bir örneği idi. Bana karşı o kadar nazik ve o kadar iyi idi ki, onun için çektiğim acıların fazlası ile karşılandığı kanısına vardım. İkimiz de para konusunda acı deneyler sahibi olduğumuzdan, servetimizin ne derecede sağlam olduğuna baktık. Varlığımızın özü altmış bin franktı. Bu para akıllıca kullanıldığı takdirde uzunca bir hayatı beslemeye yeterli idi.

Gelin görün ki ikimiz de çok tutumlu bir hayat sürebilecek kişiler değildik. Ne Manon ne de ben tasarruf nedir bilmezdik. Manon'a bir gün bu konuda bir plan önerdim. «Akıllıca davrandığımız takdirde altmış bin frank bizi on yıl rahat rahat geçindirebilir. Hesabıma göre yılda iki bin ekü bize yeter. Chaillot'da sessiz ve sakin basit bir yaşayışımız olabilir. Arada bir tiyatroya gitmek için burdan Paris'e araba masraflarımız olacaktır. İşlerimizi ona göre yoluna koyarız. Siz operayı seversiniz, haftada iki kez de operaya gideriz. Oyun oynarken de mantıklı oynar, hırslanıp oyuna kendimizi sonuna kadar vermezsek en çok iki pistol yitiririz, eh bu da

kesemize dokunmaz. On yıla kadar ailemdeki servet ilişkilerinin değişmemesi sözkonusu olamaz. Babam oldukça yaşlıdır, ölebilir. O zaman bütün endişelerimiz ortadan kalkar. Ne de olsa bu yolla elimize sandığınızdan daha çok para geçecektir.» dedim.

Bu düzenlemeye uyup, hayatımızı buna göre ayarlasaydık belki de bugün burada size bunları anlatmayacaktım.

Manon eğlenmeye düşküncüydü, ben de Manon'a düşküncüydüm. Aldığımız bu kararları ancak bir ay uygulayabildik. Her an yeni ve beklenmedik harcamalarla karşılaşılıyorduk. Manon'un ulu orta harcamalarını kısıtlamam gerekirken, bunlara ses çıkartmamam yetmiyormuşçasına ben de yeni harcamalara çanak tutuyordum. Chaillot'daki evimiz artık Manon'a dar gelmeye başlamıştı.

Kışın yaklaşması ile, herkes kentlere dönüyor, yazlıklarda in cin top atıyordu. Bu durum Manon'un canını sıktı, 'bana Paris'te bir ev tutmamız gerektiğini' söyledi. Bunu ilk reddedişlerimin sebeplerini aynen yenileyerek kabullenmedim. Ama onu üzmemek ve bir dereceye kadar memnun etmek için Paris'de dayalı döşeli bir apartman tutmamızı, önerdim haftada bir iki kez gittiğimiz toplantılardan geç ayrıldığımızda geceyi orada geçirirdik. Çünkü Manon Paris'de yerleşmemize gerekçe olarak toplantılardan gece geç çıkışlarımızı vesile ediyordu. Böylece yine pazarlıklı bir anlaşma ile ikinci evimize de sahip olduk. Biri kentte, diğeri köyde Bu değiş-

me çok geçmeden işlerimizi son derece bozdu.

Paris'de oturduğumuz sokakta beklemediğimiz birisi ile komşu olduk: Manon'un muhafız kıtasındaki erkek kardeşi. Ben bunu bilmiyordum. Bir sabah pencere önünde oturan Manon'u tanımış. Hemen koşup eve girmiş. Sert ve ahlâksız bir adamdı. Söve söve odaya girmiş, kardeşinin maceralarını kısmen bile olsa bildiğinden ona ağza alınmayacak sövgüler, hakaretler etmiş.

Olaydan az önce ben dışarı çıkmıştım, kuşkusuz bu ikimiz için de iyi oldu. Bir Chevalier olarak bu tip hakaretlere asla dayanamazdım. O gittikten sonra odaya girmişim. Manon'un üzünlüğünden olağan dışı bir şeyler geçtiğine hükmettim. Bana kardeşinin geldiğini ve kendisine çok kötü muamele ettiğini, tehditlerle kendisini korkutmak istediğini anlattı. Öylesine üzüldüm ki Manon engellemeseydi hemen kılıcımla intikam almak için kardeşini bulacaktım.

Biz tam bunları konuşurken, habersizce içeri bir muhafız girdi. Tanısa idim yaptığım gibi kendisini nezaketle kabul etmezdim. Ama şaşılacak bir şey oldu; muhafız bizi gülerek askerce selâmladı ve Manon'a kızınlığından dolayı özür dilemeye geldiğini, kendisini düşük bir durumda sandığı için az önceki tatsız duruma sebep olduğunu. Şimdi ise hizmetçilerden benim kim olduğumu öğrenmiş bulunduğunu ve hakkımda pek çok övgülü kanaatler duymuş olduğundan bizimle iyi geçinmek isteğinde bulunduğunu söyledi.

Bütün bunları hizmetçiden öğrendiğini bildir-diği halde, garip ve iğneleyici bir tarzda söylüyordu. İltifatlarını saygı ile karşıladığım takdirde Manon'u sevindireceğimi umdum. Manon kardeşinin bu dileklerini çok iyi karşıladı. Barışmalarının sevinci içinde onu yemeğe alıkoyduk.

Kısa zamanda o kadar içli dışlı olduk ki Chaillot'ya döneceğimizi öğrendiğinde kesinlikle bizimle birlikte gelmeyi istedi. Arabada ona da bir yer ayırmak zorunda kaldık. Bu işin başlangıcı oldu. Bizi öylesine benimsedi, öylesine benimsedi ki evimize yerleşti. Bu da yetmezmişcesine nerdeyse malımıza sahip çıkıp onu çekip çevirmeye başladı. Önce beni kardeşi olarak kabul ettiğini söyledi, ardından kardeşliğimizi vesile ederek bütün arkadaşlarını Chaillot'daki evimize çağırıp, bizim kesemizdeki paralarla onlara ikramlarda bulundu. Bütün vereceklerini bize ödetti ve yine bizim paramızla kendisini bir güzel donattı. Manon'un canını sıkmamak için bu keyfi idareye ve arasına yüklü miktarda Manon'dan sebepsiz para almasına da göz yumuyordum. Kumara müthiş düşkündü, gerçi fazlaca kazandığı ender günlerde kazancının bir kısmını kızkardeşine vermek dürüstlüğünde bulunuyordu. Ama bizim paramız sayılı idi. Böylesine hesapsız ve tutumsuzca bir yaşayışa yetmesi düşünülemezdi.

En sonunda onunla para konusunda zorlu bir tartışmaya girip, ikide birde işimize burnunu sokup kesemizin dibine doğru gitmesini engellemeye karar vermiştim ki uğursuz bir kaza beni bu zahmet-

ten kurtardı. Sonra da bütünüyle parasız bıraktı.

Bir çok kez olduğu gibi, yine bir gün geç kalıp geceyi Paris'de geçirmek zorunda kaldık. O gecenin sabahında Chaillot'da bulunan hizmetçimiz erken erken gelerek, geceleyin evimin tutuştuğunu, yangının zorlukla söndürülebildiğini haber verdi. Eşyalarımızın ne halde olduğunu merak ettim. Yangını söndürebilmek için tanıdık tanımadık bir yığın insanın eve girip her şeyi alt üst ettiklerini, bundan ötürü pek bir şey bulabileceğime ihtimal vermediğini, söyledi. Eşyalardan çok küçük bir çekmeceye saklı bulunan paramızın durumunu çok merak ediyordum. Acele Chaillot'ya gittim. Kaygılanınam için sebep yokmuş. Çekmece çoktan yitip gitmişti.

Böylece cimri olmayan bir insanın bile parayı sevebileceğini öğrendim. Bu yitirişin verdiği acı ile az kaldı aklımı kaçıırıyordum. Parasızlığın vereceği yıkımların içinde en küçüğü açlık olacaktı. Manon'u gayet iyi tanıyordum. Bu konuda bir kez oldukça acı bir deney geçirtmişti. Paramızın bol olduğu dönemde, ne kadar bağlı olursa olsun yoksulluk içinde ona hiç güvenilmezdi. Zenginliğe, eğlenceye aşırı düşkünlüğü sebebi ile böyle bir durumda beni rahat rahat terkederdi. «Onu yitireceksin karabahtlı Chevalier! Yakında bütün sevdiklerini yitireceksin!» diye kendi kendime yakınıyordum. Bu yakınmalarımı beni öylesine karamsarlığa sürükledi ki bir an bütün yıkımların ölümle sonuçlanmasının daha hayırlı olabileceğini düşündüm.

Soğukkanlılığımı koruyarak, her şeye karşın bir

umut ışığının görünüp görünmeyeceğini düşünmeye koyuldum. Rabbim beni aydınlatarak bu acılarıma bir son verdi. Olup bitenleri Manon'dan saklamanın imkânı yoktu. Ama ya iyi bir iş bularak ya da rastlantıların desteği ile ona yoksulluğumuzu belli etmeyecek bir geçim yolu temin edebilirdim. «Hesabıma göre yirmi bir ekü bize on yıl yetecekti. On yılın geçmiş olduğunu ve bu zaman zarfında ailemde umduğum değişikliğin olmadığını varsayalım. O zaman ne yapacaktım? Bunu bilmiyorum. Ama şurası gerçek ki, on yıl sonra ne yapacak idi isem, onu şimdi yapmak zorundayım. Paris'de benim kadar bilgili, benim kadar çeşitli doğuştan yeteneklere sahip olmayan bir sürü insan, geçimlerini pekâlâ sağlıyorlar.»

Derin derin yaşamın çeşitli yönlerini, insanların yaşam içinde aldıkları türlü tarzları düşünüyordum: «Dünyanın kuruluşundan bu yana Tanrı düzenlediği herşeyi gayet ustaca geliştirmemiş midir? Söz konusu olan düzen tam bir adalet içinde değil midir? Para babalarının çoğu budaladır, bunu anlamak için de fazla zeki olmaya lüzum yok, yanına yöresine bakmayı bilen herkes bunu görebilir. Burada şaşılabilir bir adaleti teşhis etmek mümkündür. Diyelim ki zenginlerin paralarının yanısıra akılları da olsa idi onlar çok mutlu, onların dışında kalanlar ise mutsuz olurlardı. Oysa, bedensel ve akılsal bir çok üstünlükler kendilerini sefillik ve yoksulluktan kurtarabilmeleri için zengin olmayanlara verilmiştir. Bunlar da kısımlara ayrılırlar; bir kısmı zenginle-

rin eğitim ve öğretimine yardımcı olarak, onlardan namuslu ve dürüst insanlar oluşturmaya çalışırlar; diğer bir kısmı zenginlerin yalnızca zevk ve sefalarına hizmet ederek onları aldatırlar. Birinci kısım daki öğretmenlerin başarılı oldukları pek ender görülür. Ama Tanrısal buyruğun ereği de bu değil midir? Önemli olan bu kişilerin dürüst ve namuslu kişiler olmaları değil, zengin olmayanların bu yolla zenginlerin durumundan yararlanarak yaşamalarıdır. Ahlâkî olarak neye yorumlarsanız yorumlayın, Diğer bir deyişle bu büyük devlet adamlarının ve para babalarının budalalıklarından yoksulların elde ettiği belki küçük ama güzel bir gelirdir.

Böyle düşünün düşünün, kendimizi teselli ediyor ve aklım da gittikçe başıma geliyordu. İlk meseleyi gidip Manon'un kardeşi Monsieur Lescaut ile tartışmaya karar verdim. Onun benden daha iyi bir durumu vardı Paris'de, en azından Paris'in girdisini çıkıtsını ve insanların gayet iyi biliyordu. Ayrıca bildiğim kadarı ile Monsieur Lescaut'nun harcamalarını karşılayan ne emlakinden ne de kraldan aldığı maaştır. Öyleyse?

Nasılca cebimde yirmi pistole kalmıştı. Bunu teatral bir tarzda Lescaut'ya gösterdim. Başımdan geçenleri anlatarak uğradığım yıkımı ve karşı karşıya kaldığım korkunç durumu kendisine bildirdim. Ya kafamın çatlamasından ya da açlıktan ölmekle kurtulmamdan başka yol olup olmadığını sordum kendisine. İntiharın budalalık olduğunu, söyledi. Açlıktan ölmekse akıllarını kullanmaktan aciz kişi-

lerin uğrayabileceği bir yıkımdır, dedi. Ona göre benim nelere yetenekli olduğumu keşfetmenin ancak kendimce mümkün olduğunu, neye girişirsem elinden gelen yardımı benden esirgemeyeceğini de ekledi.

Bütün bunlar laftan öteye gitmiyordu. «Monsieur Lescaut,» dedim. «Dedikleriniz benim için bilmece. Benimse kesin bir yardıma ihtiyacım var. Şimdi ben Manon'a ne derim?»

«Manon'a gelince», dedi. «Neden kaygılanıyorsunuz? İstedığınız anda onun sayesinde karşılaştığınız zorlukları halletmek mümkün değil mi? Onun gibi bir kız yalnız kendisini değil beni, sizi ve belki de birkaç kişiyi de idare etmeye kabiliyetli değil midir?» Böylesine bir rezilliğe gereken cevabı vermem fırsat bırakmadan sözüne devam ederek, kadın konusunda çok cömert bir soylu tanıdığını, Manon gibi bir kadına bu soylu kişinin rahatlıkla bin ekü kadar bir parayı gözden çıkarabileceğini, öğütünü dinlediğim takdirde bu parayı mutlaka akşama kadar bulabileceğine söz verdi. Artık dayanamayıp sözünü kestim: «Sizin hakkınızda daha iyi bir kanaate varmıştım. Bugüne kadar bana göstermiş olduğunuz dostluğun sebeplerini çok daha başka bir biçimde tasarlıyordum.» Utanmaksızın daima çıkar gözeterek hareket ettiğini, kızkardeşinin hayatında en çok sevdiği bir adam için bile olsa kadınlık onurunu nasıl ayaklar altına aldığını bir kez gördükten sonra onunla ancak ahlaksızlığından yararlanmak için barıştığını söyledi.

İyiden iyiye anladım, o zamana kadar sürekli olarak onun tarafından aldatıldığımızı. Söyledikleri ne kadar beni altüst etmiş olursa olsun cevap vermek zorunda idim. Gülerek acı acı öğütünün son anda başvurulacak bir çare olduğu için varsa daha değişik ve benim tarafımdan katedilecek bir yol göstermesini rica ettim.

Lescaut'nun kafası hep tek yana çalışıyordu. Bana genç ve yakışıklı bir insan olduğumu, bunu göz önüne alarak yaşlı ve tabii ki paralı bir kadınla ilişkiye geçmemi öğütleyerek, bu yolla çok kolay servete konabileceğimi bildirdi. Manon'a ihanet etmemi gerektiren bu öğüt de işime gelmedi.

Durumumu düzeltebilmek için tek çıkar yolun kumar olduğunu iddia ettim. Kumarın gerçekten bir kazanç kaynağı olduğunu, ama kazanmak amacı ile oynamaya başlamazdan önce iyice düşünmeli idim. Başlı başına kazanmak umudu ile oynamak iflas bayrağını çekmek için sağlam bir yoldur. Kumar bir sanat olarak, usta bir kimsenin servetini sağlamak için kullandığı yolları yalnız başına kullanmak için gayet tehlikelidir. Diğer bir yol daha var: Şirket. Ama gençliğim ortaklara güven vermez, bu konuda yararlı olabileceğimi şirket üyelerine kabul ettirmek sanımcı oldukça güçtür.

Kendisinden beklediğim halde Monsieur Lescaut şirketi üyeleri üzerinde etkin olmaya çalışacağını ve yoksulluk çekmemem için gerektiğinde para yardımında bulunacağını söyledi. Benimse ondan tek istediğim, Manon'a paramızı yitirdiğimizi ve konuştuk-

larımızı bildirmemesi idi.

Evden çıktığımda girdiğimden daha da canım sıkındı. Hattâ diyebilirim ki sırrımı ona açtığıma pişman olmuşum. Şimdi sıkıntılarıma gidermek için hiç de daha iyi bir olanağa sahip değildim. Üstelik Monsieur Lescaut'nun kızkardeşine durumu açıklaması ihtimali de araya girmişti. İşin berbat yanı, Manon'dan sürekli olarak maddi birtakım çıkarlar elde etmeye olan eğilimi, Manon'u benim elimden alarak daha zengin birine bağlamaya sebep olabiliyordu.

Düşüne düşünme düşünme yeteneğimi yitirecektim nerdeyse. Meseleyi hangi açıdan görmeye çalışsam çalışayım sonunda sabahki üzüntülerimin yenilenmesinden başka bir sonuca ulaşamıyordum. Babama yeniden kendi arzuladığı yolu seçtiğimi yazarak para koparmayı düşündüm. Ama ilk girişimimde altı ay özel hapishanede gözaltına aldığına göre, Saint-Sulpice'den kaçınama sebep olan bu ikinci kaçışımdan dolayı daha da zorlu bir ceza ile bağrına basabilirdi beni.

Böylesine birinin diğerini tutmadığı düşünceler arasında bocalayıp dururken, birden aklıma gelen yeni bir fikir sinirlerimi iyice dindirdi. Neden şimdiye kadar bunu akıl edememiştim sanki. Evet dostum Tiberge'e başvurmalı idim. Ondan eski dostluğunu rica etmek ve bana hiç bir şey olmamışçasına yardım etmesini talep etmek benim için güç olsa bile sonucun hayırlı olacağından emin idim. Bu tıp insanlaryardım edecek durumda olmasalar bile en

azından iyilikle davranır ve üzüntüne içtenlikle katılırlar. Büyük bir özenle herkese karşı ilgisiz ve kapalı olan yüreğiniz onların karşısında güneşin ışınlarında açılan bir çiçek örneği gibidir.

Tanrının bir lufu gözü ile bakıyordum, bu sıkışık anımda Tiberge'i hatırlayışıma. En kısa zamanında kendisi ile görüşmeye karar vererek, ona bir tezkere yazıp akşamleyin elverişıli bir yerde görüşmemiz gerektiğini bildirdim. Ona sırrını saklayıp kimseye bir şey söylememesini de özellikle salık verdim. İlk anda bana yapabileceğı en büyük iyiliğın bu olabileceğini de ekledim.

Eve dönerken, onu görmek umudu ve sevinci bende üzüntüden eser bırakmamıştı. Manon da bunu farketti. Ona Chaillot'da olup bitenlerin hiç de önemli olmayan, endişeye değmez şeyler olduğunu anlattım. Ona kalsa zaten hep Paris'de kalmalıydık. Chaillot'daki evimizde yangının meydana getirdiğı hasarın onarılmasına kadar Paris'de kalmamızın gerektiğini söylediğimde hiç de canının sıkıldığı söylenemez.

Tiberge'den bir saat sonra olumlu bir cevap aldım. Vakit yitirmeksizin oraya hareket ettim. Yine de sadece varlığının dahi derbeder halime bir serzeniz olması gereken eski bir dostu görmekten utanıyordum. Bana cesaret veren onun iyi kalpliliğı ile Manon'un çıkarı idi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Buluşma yeri olarak Palais-Royal bahçesini tayin etmiştim. Vardığımda Tiberge orada idi. Beni görür görmez geldi boynuma sarıldı. Ağlıyordu, yüzümün onun gözyaşları ile ıslandığını hissediyordum. Ona bu kadar zaman sonra karşısına çıktığımda utanç içinde bulunduğumu, yüreğimde kendisine ettiğim rezilliğin şiddetli acısını taşıdığımı söyledim. Onun sevgisini yitirmeğe yaraştığım halde, kendisinin bana hâlâ dost olup olmadığını sordum. Büyük bir sevecenlikle bana olan dostluğunu kolay kolay kimsenin yok edemeyeceğini, hattâ uğradığım yıkımların ve iznimle kusurlarımın bana olan sevgisini bir kat daha arttırdığını ve bu sevginin acı ile iç içe olduğunu, bunun da asıl sebebinin sevdiği bir insanın başına gelen yıkımlar karşısında eli kolu bağlı bir durumda kalıp yardım edememesinden doğduğunu söyledi.

Parkta bir bank üzerine oturduk. Bütün içtenliğimle ona, «Sevgili Tiberge, sizin sevginiz benim acıma eşse, sevginizin son derece büyük olması gerekir. Hiç de onurlu olmayan bu acıyı size göstermekten utanıyorum. Ama etkisi o kadar derin ve kaçınılmazdır ki acımak için beni sizin kadar sevmeye gerek yoktur» dedim. O da dostluğumuzun bir gereği olarak ona Saint-Sulpice'den ayrılışımdan bu yana başımdan geçenleri anlatmamı rica etti. İsteğini

derhal yerine getirdim. Kusurlarımı bir dereceye kadar özürlü göstermek için gerçeği bozmaktan kaçınarak tutkumu bütün çıplaklığı ile açıkladım. Bunu bir sefilin yıkımına sebep olan kaderin bir darbesi olarak gösterdim. Öylesine bir darbe ki erdem kendisine karşı bunu koruyamaz, akıl yürütmeye ise bunu önceden belirleyemez. Ona bütün kaygılarımı, bütün korkularımı ve görüşmemizden iki saat önce nasıl bir çıkmaz içinde bulunduğumu ve kendisi benim acılarına ve korkularına kulak vermediği takdirde nasıl bir boşluk içinde kalacağını bütün gücümle betinledim. Kısacası iyi yürekli Tiberge'in yüreğini öylesine yumuşattım ki üzüntülerimden çektiğim acı derecesinde, o da üzüldü ve acıdı.

Sürekli olarak kucaklaşıyorduk. Tiberge'in içi sızlıyordu. Benim için iyi şeyler düşünürken sezdim ki hep Manon'dan ayrılacağını varsayarak konuşuyor. Kendisine açıkça anlattım ki benim için en büyük yıkım Manon'dan ayrılıştır. Ama yıkımların toplamından daha da derin olan bu yıkıma katlanmaktansa değil yoksulluğu, en şiddetli ölümleri bile buna tercih ederdim.

«Öyleyse söyleyiniz, sevgili dostum gösterdiğim her kurtuluş çaresine karşı koyarsanız size nasıl yardım edebilirim,» dedi. İlk anda onun para kesesine ihtiyacım olduğunu söyleyemedim. Ama geriye bir tek bu ihtimal kaldığı için sezmekte gecikmedi. Ne demek istediğimi anladığını söylerken ikircikli bir tavırla ne diyeceğini şaşırıp duraksadı. «İkircikliliğimi size olan dostluğumun yıpranmasına yorum-

lamayın. Ama inanın ki beni çok güç bir duruma sokuyorsunuz. Her iki şıkta da vicdanımın sesini hiçe saymak zorunda kalmaktayım. Size istediğiniz yardımı yapmadığım takdirde yoksulluğun ta içine düşeceksiniz; istediğiniz yardımı yapacak olursam görevime ihanet etmiş olacağım, neden dersiniz size yardım etmek bir anlamda sizin sapınclığınıza da katılmak demektir. Yine de, kanımca uğradığınız şiddetli yoksulluk ihtimali ve hattâ gerçeği sizde düşünme yeteneği adına bir şey bırakmamış. Oysa bilgelik ve gerçeğin kendisini bulmak için .dağdağasız düşünme yetisi gereklidir. Dostum bütün bunlara rağmen sizin için elimden geldiğince para temin etmeye çalışacağım.» Kucaklayarak ekledi: «Sevgili Chevalier, izin verirsiniz tek bir şart koşmak dilerim. Mümkünse oturduğunuz yeri bana bildiriniz ve sizi erdemli bir yaşayışa yeniden döndürmek için çabalamama tahammül ediniz. Sevdiğinizi biliyorum ve bu zorlu sevginin de sizi yolunuzdan şaşırttığını çok iyi biliyorum.»

İçtenlikle bütün isteklerini kabul ettim. Onun gibi bir dostun öğütlerinden yararlanınama engel olan talihimin tersliğine acımasını diledim. Hemen tanışı olduğu bir sarrafa gittik, verdiği bir senet üzerine bana yüz pistole kadar bir avans verildi. Daha önce de belirtmiş olduğum gibi Tiberge zengin değildi. Yıllık geliri bin ekü kadardı. Üstelik maaşa girişinin birinci yılı olduğu için şimdilik eline hiç bir şey geçmemişti. Bana verilen avans işte bu ele geçmeyen paraya dayanıyordu.

Tanrının bütün yüceliğini takdir ederken, bana bütün görevlerimi ayaklar altına aldırان uğursuz aşkımın gözümü karartmasına yerinecek kadar kederlendim. Erdem kısa bir süre yüreğimde aşkımı yenecekmiş gibisine yeniden doğmaya yüz tuttu. Bu kısa süre içinde aydınlanarak aşkının tüm utanılması gereken yanlarını, bütün onursuzluğunu görür gibi oldum. Ama bunun çok kısa bir süre ve gayet etkisiz olduğunu söylemeliyim. Manon'u görmek bütün bu gerçekliklere sırt çevirmeme yetti de arttı bile. Onun yanında böylesine güzel bir varlığa duyduğum aşkı yediğim için hayret ettim.

O gerçekten olağanüstü karakterli bir varlıktı. Paraya onun kadar az bağlı bir kadın tasarlamak mümkün değildi. Ne var ki parasız kalmak korkusu karşısında bir an bile duramazdı. Dediğim gibi onun iyi vakit geçirmeye, eğlenmeye ihtiyacı vardı. Sırf bunlar için paraya ihtiyaç duymakta idi. Servetimin ne durumda olduğunu bile sormazdı. Onun için önemli olan iyi ve eğlenceli vakit geçirmektir. Hattâ ne kumara fazla düşküdü, ne de parıltılı ve tutumsuzluğa tutkun olduğu için onu beğenisine göre eğlence bulmak oldukça kolaydı. Yine de zevk ve eğlence onun hayatının ayrılmaz bir parçası idi. Gerçi beni büyük bir incelikle seviyordu. Ve kendisini de en çok sevebilecek kişinin ben olduğumu gayet iyi biliyordu. Eğer bir kıyaslama gerekirse az bir servetle birlikte beni dünyaya tercih ederdi. Ama bende direşme ve bağılıktan başka kendisine verilecek bir şey kalmazsa yeni yeni Monsieur B.'lerin

türemeyeceğine kimse garanti veremezdi.

Kendi özel giderlerimi sırf bunun için öylesine düzenlemiştim ki daima onun gereksinmelerini karşılıyor ve kendim için gerekenleri bir yana bırakıyordum. Kısmen de onun giderlerini sınırlandırmaya çalışıyordum. Benim için en önemli yan o anda araba meselesi idi. Araba ile bakıcısını ve sürdürücüyü beslemek olanaksızdı.

Kuşkularımı Monsieur Lescaut'ya açma ihtiyacını duydum. Tiberge'in adını anmadan bir dosttan yüz pistole borç aldığımı da kendisinden gizlemedim. Cevap olarak, kumarda şansımı denemek istediğim takdirde kendisinin de yüz frank kadar bir para katarak ortaklarla görüşeceğini ve beni kumarbazlar derneğine kabul ettireceğini söyledi. Saf kişileri namuslu bir görünüşle aldatmak benim için ne kadar tiksiniç bir şey olursa olsun aşkımı yeniden kazanmak için buna mecburdum.

Monsieur Lescaut hemen akrabalarından biri olarak beni sözünü ettiği kişilerle tanıştırdı. Hepten parasız bir kişi olmadığımı ispatlamak için benim kendilerini bir akşam yemeğine çağırarak istediğinde bulunduğumu, talihimin yardımına çok ihtiyacım olduğundan başarılı olmak için de gereken yeteneklere sahip olduğumu ekledi. Akşam yemeğini birlikte yeme önerim tabii tartışmasız kabul edildi. Yemekte uzun bir süre çehremin güzelliğinden, davranışlarımın inceliğinden söz edilerek, benden çok şeyler beklenebileceği konusunda tartışmalar yapıldı. Her şeyden önce çehremin vereceği dürüst insan iz-

lenimi sayesinde karşımdaki kişilerin hiyle yapabileceğimi bile tahmin etmeleri mümkün değildi. Sonunda benim değerimde birisini derneğe kazandırdığı için Monsieur Lescaut'ya teşekkürde bulundular. Chevalier'lerden birisinin de bana birkaç gün içinde gereken bilgileri ve yetileri aktarması karar altına alındı.

Başlıca kumar oynadığım sahne Transylvanic oteli idi. Bu otelde kumar için ayrılmış salonlar ve kumarın her çeşiti vardı. Burası o zamanlar Clagny'de bulunan Prince R., hesabına çalışıyordu. Subayların büyük bir kısmı derneğimizin üyesi idiler. Onuruma aykırı olmasına karşın açıkça söyleyeyim ki az zamanda yeteneklerimden yararlanmasını bildim. Özellikle kâğıt dağıtmada ve çalmada büyük bir ustalık sahibi oldum. Bunun için de gereç olarak bir çift uzun kolluk işimi oldukça kolaylaştırıyordu. El çabukluğu ile pek çok namuslu oyuncuların gözlerini boyayarak iflas ettirecek kertede işimi görüyordum.

Bu olağanüstü ustalık varlığımızı öylesine zenginleştirdi ki birkaç hafta içinde ben ve arkadaşlarım paraya doyar olmuştuk nerdeyse. Bu durumda Manon'a Chaillot'da yitirdiğimiz parayı bildirmekten çekinmedim. Bu can sıkıcı haberi ona verirken aynı anda kendisini avutmak için dayalı döşeli bir ev tuttum.

Bütün bunlar olurken Tiberge beni sürekli olarak ziyarete gelerek bıkip usanmadan öğütler veriyordu erdemli yaşayışın verdiği mutluluk üzerine.

Vicdanıma, onuruma ve servetime ihanet ettiğimi söylerken, hiç sözünü kesmeden dinliyordum onu. Tabii bu öğütleri tutmaya pek niyetim yoktu, yine de benim için hayırlı şeyler düşündüğü için kendisine teşekkür ediyordum. Bazı kere bunları Manon'un yanında konuşmaya mecbur kalıyorduk, o zaman işi şakaya vurarak kendisine takılıyor ve bir kadınla birlikte olmanın fırsatını değerlendiren piskoposlarla, diğer birtakım rahiplerden daha özenli olmasını öğütlüyordum. Tiberge'e Manon'un gözlerini göstererek diyordum ki: «Dostum, şu gözlere bakınız ve bana doğruyu söyleyiniz. Bu kadar güzel bir varlık benim günahımın özrü olamaz mı?»

Tiberge beni kendi yoluna çekmek için son derece sabırlı davranıyordu. Ama servetimin daha da arttığını ve kendisinden borç aldığım yüz pistole'yi ödedikten başka yeni bir ev kiralıyarak giderlerimi iki misline çıkarttığımı, bütün bunların üstüne her zamankinden çok eğlenceye düştüğümü görünce bana karşı davranışını tümü ile değiştirdi. Benim duyarsızlığımdan serzenişle, Tanrının gazabı ile tehdit etti ve gerçekten de kısa bir süre başıma gelecek yıkımları önceden haber verdi. «Bu zevk ve eğlence içindeki hayatınızı sürdüren paranın yasal bir biçimde kazanılması olanaksızdır. Siz bu parayı yasal olmayan yollardan kazanıyorsunuz. Ve öyle inanıyorum ki bu yoldan elde ettiğiniz servet yine aynı biçimde yasal olmayan bir yoldan elinizden çıkacaktır. Tanrı sizi böyle cezalandıracaktır. Sizi aydınlatmak için verdiğim öğütlerin hiç biri para etme-

di. Bu gidişle bu öğütlerimi sürdürürsem bunların size bunaltıcı geleceği de açıktır. Allaha ısmarladık, iyilik bilmez dostum! Bu zevkinizin yokolmasını bütün yüreğimle dilerim. Talihiniz ve paranız yokolduğunda sizin aklınızı başınızdan alan servetin boşluğunu duyarak çıplak ve yalnız kalınız! Göreceksiniz o zaman sizi düşünecek, yardım edecek ve hattâ sevecek tek insan olarak beni bulacaksınız! Ama şimdi sizinle her türlü ilişkiyi kesiyor ve yaşadığınız hayattan iğreniyorum» diyerek uzun bir söylev çekti. Dindar dostumun bu söylevi Manon'un önünde olmuştu. Gitmek için ayağa kalktığında, onu alıkoymak istedim. Ama Manon, «bırak deliyi gitsin», diyerek beni engelledi.

Tiberge'in söyledikleri beni etkilemişti ve bu söylenenlerden çoğu kez güç almışımdır. Dostumdan ayrılışın verdiği üzüntüyü bir süre Manon'un sevgi gösterileri sayesinde unuttum. Yine aşk ve eğlence ile dopdolu bir hayat sürdürmeye devam ettik. Zenginliğimize oranla sevgimiz de artıyordu. Eros'un bizden daha sevgili ve bizden daha mutlu kulları olamazdı. Şaşıyordum bu kadar zevkli ve eğlenceli bir dünyaya yoksulluk yeri demelerine. Yazık! Bu zevk ve eğlencenin en zayıf yanı çabuk sona ermesi idi. Sürekli olsa idi insan daha başka ne isteyebilirdi. Ama acı rastlantılar sayesinde bizim uçarılığımız da kısa sürdü.

Kumardan o kadar yüksek kazanıyordum ki paranın bir kısmını kârlı bir işe yatırmayı düşündüm. Hizmetçiler büyük kazanç içinde bulunduğumu bi-

liyorlardı. Özellikle birbirlerine aşık olan benim oda hizmetçimle Manon'un hizmetçi kızı bunu gayet iyi biliyorlardı. Zaten biz de kendilerinden bunu saklamıyor ve genellikle her türlü mali işlerimizi onların önünde konuşuyorduk. Bu ikisi, efendilerini kolaylıkla atlatacaklarına inanarak kararlarını veriyorlar ve bu kararı bizim zararımıza öylesine uyguluyorlar ki bizim için bir daha kalkınmak olanağı sözkonusu olmadı.

Bu olayın ardındaki bir günde Lescaut bizi yemeğe çağırdı. Eve döndüğümüzde gece yarısı idi. Ben kendi uşağımı, Manon da hizmetçi kızı çağırdı ikisi de yoktular. Sabah sekizde benden aldıkları buyruk üzerine yanlarında bir sandıkla birlikte gitmişler ve bir daha da görünmemiştiler. Gerçeği sezer gibi oldum. Hoş başka türlü de kuşkulanmaya gerek yoktu. Odama girdiğimde kapının zorlanmış olduğunu ve bütün elbiselerimin ve paramın çalınmış olduğunu gördüm. Tabii bu kaza yalnız benim başıma gelmemişti. Manon dehşet içinde idi, odasının darına dağınık olduğunu ve soyulduğunu bildir-di.

Kendimi zor tutuyordum. Ağlayıp sızlamamak, Manon'a olanın bitenin nasıl bir yıkım olduğunu sezdirmemek için aşırı sakın bir çehre ile konuşuyordum. Eğlenerek bunun acısını Transylvanie otelindeki birkaç saygıdeğer budalanın çekeceğini iddia ettim. Ama Manon öylesine üzülmüştü ki hesabım ters çıktı, onu zorlama neşemle avutacağımı umarken ben onun üzüntüsüne kendimi kaptırdım. Göz-

leri dolu dolu bir süre bana baktı, «mahvolduk» dedi. Gerçekten de kelimenin tam anlamı ile iflas etmiştik, tek bir mendilimiz bile kalmamıştı. Değil Manon'u avutmak, ben kendimi bile kandıramıyordum. Hemen bir adam gönderip Monsieur Lescuaute'yu çağdırmaya karar verdim. Gelir gelmez durumu kısaca kendisine anlattım. O da bana Parisin büyük Provost'ı olan emniyet genel müdürüne olayı bildirmemi salık verdi. Vakit kaybetmeksizin oraya gittim ve bu gidiş benim yıkımım oldu. Emniyete şikâyetlerimin bir yararı olmadıktan başka, ben gittikten sonra Lescaut'nun bu kısa süre içinde kızkardeşini kandırarak ona korkunç bir karar verdirmesine imkân verdi.

Lescaut Manon'a Monsieur de G. M. adında kadına çok düşkün ve düşkünlüğü oranında çok cömert yaşlı bir adamdan sözetmiş ve adama gitmesi için öyle yüksek bir fiyat söylemiş ki uğradığımız yıkımdan son derece etkilenmiş olan Manon onun kandırışlarına göğüs gerememiş ve böylece uygulanması ertesi güne bırakılmak üzere bu onurlu mu onurlu pazarlık ben gelmezden önce sonuçlanmış. Geceleyin de Lescaut Monsieur de G. M.'yi haberdar edecekmiş. Lescaut'yu dönüşümde evde bekler buldum. Manon'sa hizmetçiye biraz rahatsız olduğu için daireesine çekildiğini ve gece kendisini yalnız bırakmamı bildirmişti. Lescaut bana biraz para verdi. Kabul ettim ve gitti.

Bin türlü düşüncenin ortasında gözüme uyku girmiyordu. Yeniden servetimi kazanınam için uzun

uzun düşündüm. Yatağa ancak saat dörtte girebil-
dim ve zor zar gündüzün onikisinde uyanabildim.
Manon'un geceki rahatsızlığını merak edip odasına
gittim, yoktu. Bir saat önce bir kira arabası ile ya-
nında kardeşi olmak üzere ayrıldığını öğrendim. Les-
caut ile sabah sabah böyle bir geziye çıkması bana
pek olağan gelmedi ise de kuşkulanmamam gerek-
tiğine kendimi inandırdım. Birkaç saat okuyarak
vakit geçirdim. Sonunda dayanamayıp odanın için-
de bir aşağı bir yukarı dolaşmağa başladım. Birden
Manon'un masası üzerine bırakılmış bir mektup gö-
züme çarptı. Yazı Manon'un ve bana hitaben yazıl-
mıştı. Mektubu yırtar gibi açtım ve aynen şunları
okudum:

Sana yemin ederim ki gönlümün tek erkeği sen-
sin. Sevgili Chevalier'm, seni sevdiğim kadar dün-
yada kimseyi sevemem. Ama görüyorsun, ne kadar
budalaca bir duruma düştüğümüzü. Bir insanın di-
ğer bir insana bağlılığı mutlak olduğu anda buda-
laca bir erdemdir. Yiyecek yemeği, ekmeği olmayın-
ca aç açına insanın sevgisini yaşatabileceğine inanır-
mısın? Açlık benim için uğursuz bir yıkım olacak-
tır. Bir gün ağzımdan çıkan oh sesinin aşktan mı,
ölümünden mi olduğunu anlamak zor olacaktı. Sana
tapıyorum, buna kesinlikle emin ol. Ama hiç olmaz-
sa servetimizi düzeltene kadar benim peşimi bırak.
Güzelliğimin ağlarına düşeceklerin vay haline. Ben
seni zengin ve mutlu etmek için çalışacağım. Karde-
şim sana Manon hakkında bilgi verecektir. Sevgilim

seni terketmek zorunda kaldığım için acı çekiyorum.

Umarım bunları okuduktan sonra nasıl bir hale girdiğimi tahmin etmişsinizdir. Kelimelerle tanımlanacak bir durum değildi bu. İnsanın hayatı boyunca bir kez karşı karşıya kalabileceği bu heyecanı anlatmak, hayal etmek ve karşısındakine duyurmak imkânsızdır. Diğer duygularla kıyaslayarak da varılması sözkonusu değildir. Belki bunu tek bir kelime ile anlatmak mümkün değilse de içinde acı, kıskançlık ve kızgınlık bulunduğunu söyleyebilirim. Bunlara bir de aşk karışmadıysa ne büyük mutluluk. Dayanamayıp kendi kendime haykırdım: «Manon beni seviyor. Evet, buna inanıyorum. Ama bana ihanet etmesi için onun bir canavar olması gerekmez mi? Manon'un üzerinde her türlü hakka sahip olmama ne engel sayılabilirdi? Ona karşı bu kadar fedakârlıktan daha da öte ne yapabilirdim?. Hal böyle iken beni terketti, nankör! Yazdığı bu mektupla neyi kasdetmek istiyor? Açlıktan korkuyormuş. Tanrım! Bu ne kadar kaba bir duygudur, bizim aşkımız için. Ben onun için servetirni, baba evimin sevecenliğini, mesleğimi herşeyimi terketmedim mi? Onun en küçük, en değersiz isteklerini karşılayabilmek için elimden geleni yapmıştım. Bir de hiç çekinmeden bana taptığını söylüyor, dediğinde birazcık gerçek payı olsa idi, başkalarından değil de henden öğüt alması gerekirdi. Her şey bir yana giderken bana hiç olmazsa bir «Adieu» bile diyemez mi idi? İnsanın taptığı birisinden ayrılması onu ne acılara

garkeder, bunu bana sormalı. Bu ayrılığı insanın bile bile, isteye isteye gerçekleştirmesi için aklını yitirmiş olması gerekir.»

Sızlanmalarım hiç mi hiç beklemediğim birisinin gelişi ile yarıda kesildi. Gelen Lescaut idi. Hemen kılıcıma davranıp üzerine yürüdüm.

«İğrenç varlık! Çabuk Manon'un nerede olduğunu, ona ne yaptığını söyle?» Lescaut afallamıştı, ne diyeceğini şaşırdı. Eğer bütün istediğim bu ise beni aydınlatıp bir daha da evime ayak basmamak şartı ile odayı terkedeceğini söyledi. Oysa kendisi bana büyük bir hizmette bulunmak için burada bulunmakta imiş. Oda kapısına koşup, kapıyı iyice kilitledim. Şimdi kendime daha bir güveniyordum. «Lescaut, eğer beni bir kere daha yalanlarıyla aldatacağını sanıyorsan, bu kez bil ki ancak kendi kendini aldatabilirsin. Sana son defa söylüyorum. Ya canını savun, ya da bana Manon'un nerede bulunduğunu söyle!» dedim. «Ne kadar kızgınsınız,» diye cevap verdi, «benim ne demeye buraya geldiğimi sanıyorsunuz? Size bir mutluluk haberi getirdim. öyle bir mutluluk ki aklınızın ucundan geçirmemişsinizdir. Umarım bundan dolayı bana kılıç çekeceğinize teşekkür etmelisiniz.»

Duraksadım. Lescaut yoksa yine dolap mı çeviriyordu? Kendisine sözüne devam etmesini söyledim. Manon'un yoksulluktan ve özellikle arabadan yoksun kalmaya dayanamayarak, kadın konusunda gayet eli açık olarak ün salan Monsieur de M. G. ile kendisini tanıştırtmasını Lescaut'dan rica etmiş. Ta-

bii bunu kendisinin Manon'a salık verdiğini ve Manon'u o herife götürmezden önce yolu yordamı kendisinin hazırladığı hususunda tek bir kelime etmedi.

«Manon'u bu sabah oraya götürdüm. Bu soylu kişi Manon'un üstünlüklerini öylesine beğendi ki yazlık evinde kendisine eşlik etmesini rica etti. Birkaç gün geçirmek için oraya gittiler. Bu durumdan sizin için ne gibi bir çıkar sağlayabileceğimi anladım ve Manon'un para bakımından çok güç bir vaziyette olduğunu söylerken eliaçıklığını öylesine tahrik ettim ki hemen iki yüz pistole verdi. Bu paranın şimdilik yeteceğini, ama geleceğin kızkardeşimi büyük gereksinmelerle karşı karşıya bırakacağını, babamın ve anamın ölümünden sonra bakımı üstümüzde kalan küçük kardeşimizin giderlerinin tümü ile Manon'a kaldığını, Manon'un kardeşimizi çok sevdiğini, hattâ ona varlığının kopmaz bir parçası olarak gördüğünü ekledi. Adamcağız bu sözlerimden son derece etkilendi ve sizinle Manon için özel bir ev tutacağını vaadetti. Artık anladığınızı sanırım, küçük ve zavallı yetim kardeş bizzat sizsiniz. Verdiği söze bakılırsa evi bir güzel döşetecek ve ayda size dört yüz kadar bir para verecek. Yılda yanılmıyorsa beş bine yakın bir para. Köydeki evine hareket etmezden önce kahyasına uygun bir ev bulup gerekeni yapmasını buyurdu. Manon'u o zaman göreceksiniz. Manon kendisi adına sizi kucaklamamı ve her zamankinden daha çok sizi sevdiğini bildirmemi sıkı sıkıya tenbihledi.

Sarsılmıştım. Oturup kaderin bu garip oyunu-

nu düşünmeye daldım. Yüreğim parça parça olmuştu. Bir birinden oldukça ayrı duygular içerisinde bo-
calıyordum. İkircikli idim. Lescaut'nun ard arda sor-
duğu sorulara cevap veremiyordum. Onur ve erdem
bana pişmanlık duygularını tattırdılar. İçimi çeke-
rek gözlerimi Amiens'e, babamın evine, Saint-Sulp-
lice'e ve tertemiz birlikte yaşadığım kişilere çevir-
dim. Şimdi o mutlu günlerden ne kadar uzaktım!
Geçmiş bütün tatlı ve sonra acı yanları ile gözleri-
min önünde canlanıyordu.

Hangi uğursuzluk beni bu kadar öldürücü bir
kedere sürüklemişti? Benim bildiğim aşk günahı ol-
mayan bir tutkudur. Peki, öyleyse nasıl oldu da be-
nim için yoksulluk ve perişanlık kaynağı oldu. Ma-
non'la erdemli ve sakin bir yaşam sürmemize engel
olan kimdi? Oh, Tanrım! Yoksa onun kadınlığından
yararlanmadan önce, onunla evlenmeli idim mi? Ba-
bam beni büyük bir sevecenlikle seviyordu. Eğer
vicdani bir kararlılıkla ona yalvarsa idim evlenme-
mize rıza göstermez mi idi? Babamın sevgili oğlu-
nun eşi olarak Manon'u kendi öz kızı gibi seveceği-
ne inanıyorum.

Bir yanda Manon'un aşkı, öte yanda babamın
sevgisi, hattâ namuslu dürüst kişilerin saygısı ile
zenginlik içinde erdemli ve sakin bir yaşam sürdü-
rürdüm. Tanrım şimdiki halime bakıyorum da, ne
uğursuz terslik bu böyle! Şu an bana önerilen pis,
kirli kişilik ben miyim? Kazancı bölüşeceğim ha!
Ama değil mi ki bu kararı Manon vermiş, bunu red-

detmekle Manon'u da yitirmez miyim? İkircikliliğe yer yok.

Dünyanın bütün acılarını görmek istemezmişcesine gözkapaklarımı sıkarak seslendim: «Monsieur Lescaut! Bana hizmet etmek hususunda kararlısınız. Teşekkür ederim. Olan olmuş, giden gitmiş. Daha namusluca bir yol bulmuşunuz. Artık çabanızda ve planınızdan yararlanmadan öte bir şey düşünmeyeelim.»

Olanca kızgınlığının ardından uzun süre devam eden suskunluğuma şaşa kalan Lescaut, kuşkusuz korktuğundan ayrı bir tavır takındığını görünce rahatladı. Bu adamın cesareten hiç nasibi yoktu. Daha sonraları korkaklığının çok açık kanıtlarını gördüm.

Durmaksızın cevapladı: «Tabii, tabii. Size gerçekten çok iyi bir hizmette bulunmaktayım. Umduğunuzdan fazla yararlanacağımızı göreceksiniz.»

Hazırlığa başlayıp, planın ayrıntılarını görüşmeye başladık. Monsieur de G. M. beni tasarlayabileceğinden daha büyük, daha yaşlı görünce Manon'la kardeş olmamızdan kuşkulananmaması için ne gibi bir davranış içinde bulunacağımızı kararlaştırdık. Çıkar yol olarak, benim taşralı, rahipliğe eğilimli bunun için de her gün okula giden bir genç gibi davranmam uygun görüldü. Onunla ilk tanıştığımızda da oldukça eski ve dağınık bir giyimle karşısına çıkmam gerektiğini de ekledik.

Monsieur de G. M. üç dört gün sonra yazlık evinden kente indi. Kahyasının hazırlamış olduğu

eve Manon'u bizzat eli ile götürdü. Gelişini Lescaut'ya bildirmiş, Lescaut da bana. İkimiz beraberce Manon'un yeni evine gittik. Yaşlı çapkın sokağa çıkmıştı.

İsteklerine baş eğme konusunda gösterdiğim bağlılığa karşın Manon'u görünce yüreğim sanki acıdan çatlayacaktı. Hüzünlü ve düşkün bir görünüm aldım. Onu bulmanın verdiği sevinç, yaptıklarının acısını tümü ile yok edemiyordu. Oysa Manon benimkinin tersine, beni gördüğü için kendisini neşeye kaptırmış görünüyordu. Sevincinin karşılıksız kaldığını görünce bana serzenişte bulundu. Dayanamayıp ağzımdan hain ve vefasız kelimelerini çıkarmaktan kendimi alamadım. Önce benim saflığımla alay etti. Ama baktı ki hüzünlü hüzünlü kendisine bakıyor ve karakterime, isteklerime korkunç ters gelen bu değişmeyi sindirmekte güçlük çekiyorum, odasına çekildi. Ben de arkasından gittim. Manon ağlıyordu, eğilip neden ağladığını sordum.

«Gözleriniz görmez mi oldu? Benim görünüşümü size keder ve acı veriyorsa, benim ne halde olduğumu hiç düşünmüyor musunuz? Geldiğiniz neredeyse bir saat oldu ve beni hiç sevmediniz, okşamadınız. Benim sevgi gösterilerimi de Türk Sultanlarının saraylarındaki cariyelerine yaptığı gibi azamette karşıladınız» dedi. Kucaklayarak cevap verdim: «Bana kulak veriniz sevgili Manon! Yüreğimin parçalanacakmışcasına kederle dolu olduğunu sizden saklamak niyetinde değilim. Şu yakın geçmişte hiç beklemediğim bir anda benden kaçışınızı, bu kaçışını.

zın bana vereceği acıyı ve üzüntüyü hiç olmazsa bir nebze dindirmeniz için teselli etmeyi bile düşünmeden beni nankörce terkedişinizi ve hattâ benim yatağımdan başka bir yatakta ve başka birisi ile yatmanızı mesele etmesem de bu evde bana geçirtmeyi düşündüğünüz hayatı gördükçe nasıl üzülmem, nasıl ağlamam! Soylu bir kişi oluşumu, onurumu da hesaba katmıyorum. Benim aşkın gücü yanında bunların sebep dahi olamayacağı ikimizin de bildiği şeylerdir. Ama tek başına aşkım bile böylesine nankörce, böylesine zalimce bir karşılık görmekten üzülmez mi?»

Manon sözümü kesti: «Chevalier'm. Bakınız, sizden gelen en küçük bir serzeniş bana bir işkence gibi geliyor ve bundan nasıl bir fayda bekliyorsunuz. Sizin ruhunuzu inciten şeyin ne olduğunu görüyorum. Sadece servetimizi yoluna koymak için hazırladığım plana razı olacağınızı sanmıştım. İnanın bunu sırf sizin rahatınız için yaptım ve sizensiz uygulamaya giriştim. Ama artık sizin buna razı olmadığınızı görerek bundan vazgeçiyorum.» dedi ve ardından yalnızca bugün için benden biraz hoşgörölü olmamı rica etti. O ana kadar yaşlı çapkından iki yüz pistole almıştı. Akşamleyin ise gayet değerli bir inci gerdanlık, güzel bijular ve yıllık gelirinin yarısını getirmeye söz vermiş. «Bana yalnız hediyeleri alabilecek kadar bir zaman izin vermenizi rica ediyorum. İnanın o hiç bir zaman bana sahip olmakla böbürlenemeyecek. Bu işi kente dönüşümüze ertelemiştim. Gerçi sayısız kez ellerimi öptü ve bunun karşı-

lığını da vermesi olağandır. Zenginliği ve yaşı oranında beş altı bin franklık bir ceremeyi de çok görmemek gerekir» diye ekledi.

Monsieur de G. M.'nin metresi olmama kararı, beş altı bin franktan daha değerli idi benim için. Arada şunu da söylemeliyim, henüz onur ve değer duygularımı yitirmemiştim. İşin içinden namusluca çekilebilme ihtimali karşısındaki memnunluğum bunun bir kanıtı idi. Ama gelin görün ki ben bir kısa zevk anının ardından uzun bir acılar silsilesi çekmek için yaratılmışım. Sanki kader beni bir uçurma sürüklemek için başka bir uçurumun ağzından kurtarmıştı. Böylesine bir karar aldığı için beni ne kadar mutlu kıldığını Manon'a bin türlü sevgi gösterileri ile anlatırken, durumdan Lescaut'yu da haberdar etmemiz gerektiğini kendisine söyledim ki ortak bir tedbir alalım.

İlkin biraz kem küm etti. Ama beş altı bin franklık peşin para onun kıvanarak bizim planımızı kabul etmesine yetti. Planımıza göre akşam yemeğinde hepimiz Monsieur de G. M. ile birlikte olacaktık. İki bakımdan bunu uygun bulmuştuk; biri benim Manon'un taşralı ve rahipliğe eğilimli mektepli kardeşi olarak tanıştırılmamla biraz eğlenmek; diğeri de yaşlı uçarının verdiği paraya karşılık olarak kardeşine göreceği en tabii hakkı, yani sevgilime metresi gözü ile bakarak onunla işi ilerletme isteğine engel olmak. Monsieur de G. M. güzel bir gece geçirmeyi tasarladığı odasına çıkmaya karar verince Lescaut ile ben dışarı çıkacaktık. Manon ise onu iz-

leyecekti, sonra bir iş bahane ederek benimle birlikte dışarı çıkacaktı. Lescaut ise benden ayrılarak bu arada bir araba kiralamış olacaktı.

Akşam yemeği için uygun gelen saat yaklaştığında Monsieur de G. M. kendisini çok bekletmedi. Salonda Lescaut ve Manon bulunmakta idi. Bense yan odada idim. Yaşlı çapkının sevgilisine ilk iltifatı, inciden bir gerdanlık, bir küpe ve bir de güzel bir bilezik vermek oldu. Toplam olarak bunlar en aşağı bin ekü ederlerdi. Daha sonra bir âşıktan çok bir tüccar gibi Manon'a ayırmış olduğu yıllığın yarısı demek olan iki bin dört yüz lirayı altın olarak saydı. Arada durup durup tüccarca davranışını süslemek için saray dili ile birkaç söz ediyordu. Manon da ona nezaket icabı zoraki bir iki öpücük verdi. Eh bu da adamın saydığı paranın karşılığı sayılabiliirdi. Bense bir yandan içeriyi dinliyor, öte yandan heyecanla Lescaut'nun beni de oyuna katmasını bekliyordum.

Lescaut geldi, elimden tutup Monsieur de G. M.'ye doğru götürdü. Usulca reverans yapmamı söyledi. ben de acemice iki üç kez derin reveranslar yaptım. Lescaut, «Özür dilerim Monsieur,» dedi. «Gördüğünüz gibi kardeşimiz Parisli olmaktan çok uzak, tam bir taşralıdır ve inanın henüz değil Parisli olmaya Paris'e bile alışamadı. Ama umudum sonsuzdur, çalışırsa hal ve tavırlarını düzelterek o da tam bir Parisli olabilecektir.» Bana dönerek ekledi: «Monsieur'yü sık sık burada görmekle onurlanacaksınız.

Böylesine ender bir örneğe bakın da görgünüz art-sın.»

Uçarı adam nezaketten beni görmekten kıvan-dığını göstermek için iki üç kez yanağını okşadı ve güzel bir çocuk olduğumu, başarılı olacağıma inan-dığını, ama Paris'de bütün diğer gençler gibi uçarı-lığa düşmemeye dikkat etmem gerektiğini söyledi. Sözü hemen Lescaut alarak, doğuştan uslu oldu-ğumu ve rahiplik mesleğine girme niyetinde olduğum-dan sözetti.

Yaşlı çapkın eli ile çenemi hafifçe yukarı kal-dırarak, «Ben onda Manon'un tavrını buluyorum», dedi.

Kendimce alık bir görünüşle cevap verdim: «Monsieur, dediğinizde bir bakıma çok haklısınız. Bu iki beden birbirine o kadar yakın bulunuyor ki onun için kızkardeşimi ikinci bir bedenim gibi se-verim.»

Attığım taştan habersiz, yaşlı adam Lescaut'ya döndü. «Duyuyor busunuz? Onda zariflik yok değil. Ama çocukcağız aile içinde bulunup sağlam bir gör-gü edinememiş!»

Sözü Lescaut'ya bırakmadan karşılık verdim: «Hey Monsieur! Ben bizim yurttaki kiliselerde çok aile gördüm. Sanırsam ben Paris'de benden daha da budalalarını bulacağım.»

Monsieur de G. M. yine Lescaut'ya döndü: «Ba-kınız. Bir çocuk için dikkat çekici bir konuşma tar-zı var.»

Akşam yemeği boyunca bütün konuşmalarımız

buna benzer şekilde geçti. Manon hoppalığından ikide birde gülerек az kalsın işimizi bozuyordu. Yemeğe oturduğumuzda ona ilk fırsatta kendi gerçek hayat hikâyemi anlatırken, o andan sonra planladıklarımı da sezdirmeden anlattım. Tabii böylece kendi sonunu da hikâye etmiş oldum. Ben anlatırken, özellikle Monsieur de G. M.'nin çizgilerini betimlerken Manon'la Lescaut pot kırmamdan çekinerek heyecandan tir tir titriyorlardı. Yaşlı uçarı ise dediklerimi hiç mi hiç üstüne almıyordu. Üstelik hikâyeyi öylesine ustaca bitirdik ki aramızdan en çok eğlenen o oldu. İlerde göreceğiniz gibi burada bu kadar ayrıntıya girmem yersiz değildir.

Uyku saati yaklaştıkça yaşlı çapkın bol bol aşktan ve aşka olan sabırsızlığından sözetti. Lescaut ile ben kararlaştırdığımız üzere çekildik. Manon ise ilkin onu odasına götürdü ve dolaşmak bahanesi ile gelip beni buldu. İki üç ev ötemizde araba ile Lescaut bizi bekliyordu. Bindik ve hızla oralardan uzaklaştık.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yaptığımızın açıkça dolandırıcılık olduğu ortada idi. Ama benim gözümde bu kendimi suçlayacak kadar büyük bir dolandırıcılık değildi. Kumar hayatım zaten beni bir anlamda buna alıştırmıştı ve bence kumar daha büyük bir haksızlıktı. Gelgelim birinden ne kadar az yararlanabildik ise diğerinden de o kadar az yararlanabildik. Yüce Tanrı bu küçücük oyunumuzu şiddetle cezalandırdı. Monsieur de G. M. kısa zamanda aldatıldığını anladı.

Hemen o akşamdan bizleri bulabilmek için polise başvurdu mu bilemem. Ama geniş çevresi, dostları sayesinde istediğini kısa zamanda elde etti. Bizse Paris'in büyüklüğüne ve yeni evimizin uzaklığına güvenerek ilerisini düşünmeksizin geçirdiğimiz günlerin adetini fazla artıramadık.

Monsieur de G.M. bizim evimizi, gündelik yaşayışımızı öğrenmekle kalmamış, benim kim olduğumu, Paris'e ilk gelişimizi, dolayısı ile Manon'un Monsieur B., ile olan o uğursuz ilişkisini, Manon'un onu nasıl aldattığını, kısacası başından beri size anlatmakta olduğum her şeyi öğrenmiş. Bunun üzerine bizi tutuklatmağa karar vermiş ve bize basit birer suçlu değil de azılı birer zevk ve eğlenceye düşkün kişiler olarak işlem yapılmasını talep etmiş.

Polis komiseri ile altı memur içeri girdiklerinde henüz yatakta idik. İlk Monsieur de G.M. den

sağladığımız paraya el kodular. Zorla kaldırılıp so-
kağa çıkarıldığımızda, orada iki araba gördük. Bi-
rine tek bir söz söyletmeden Manon'u bindirdiler,
diğerine de ite kaka beni sürüklediler.

Adı pek iyiye çıkmayan Saint-Lazare'a doğru
doğru yola koyulduk. Kollayıcılarım Manon'u ku-
caklayıp teselli etmem için başvurmalarını sürekli
olarak sertlikle reddettiler.

Manon'un uzun zaman ne olduğunu öğreneme-
dim. Bir bakıma bu benim için iyi oldu. Bu kadar
korkunç bir yıkımdan sonra karşılaşmak beni ya
cıldırır ya da öldürürdü herhalde.

Sevgilim gözümün önünde kaçırılmış ve adını
anmanın bile tüylerimi ürperttiği bir yere götürül-
müştü. Onun gibi güzel, canlı bir varlık için ne kor-
kunç bir son! Öyle bir varlık, eğer bütün insanlar
bana benzese idi bütün dünyanın gönlünün krali-
çesi olurdu. Gittiği yerde ona kötü muamele edildi-
ğini söyleyemem. Ama küçük bir hapis haneye kon-
du. Orada yalnız yaşamaya ve bir kap tiksinti ve-
ren yemek için belirli bir iş görmeye zorunlu kılın-
dı. Bu ayrıntıları oldukça uzun bir süre sonra, sert
ve can sıkıcı bir dinsel yaşayış dönemi geçirdikten
sonra öğrenebildim. Kollayıcılarım beni nereye gö-
türdüklerini söylemedikleri için Saint-Lazare'ın ka-
pısına gelinceye kadar nereye yolcu olduğumu bile-
miyordum.

Durumun verdiği dehşetten yere yıkılacağımı
sanıyor, böylesine çözülmesi güç bir anı yaşamak-
tansa ölmeyi yeğliyordum. Sözü edilen kurum üze-

rine edinmiş bulunduğum bilgi beni ta yüreğimden sarsıyordu. Girişte kollayıcıların silâh ya da başka bir savunma aracı taşıyıp taşımadığına dair yaptıkları arama tarama beni daha da korkuttu.

Benim geldiğimi başrahibe hemen haber vermişler, o da vakit yitirmeden yanıma geldi, büyük bir tatlılıkla beni selâmladı.

«Peder, size baştan şunu söylemeliyim, onur kırıcı bir davranışta bulunacağınıza öleyim daha iyi,» dedim.

«Kesinlikle hayır, evlâdım. Akıllı ve tutarlı bir yol izlediğiniz sürece benden mutlaka hoşnut kalacağınıza inanıyorum,» dedi.

Bana ayrılmış bulunan odaya çıkmamı rica etti. Hiç karşı koymadan kendisini izledim. Kollayıcılar da kapıya kadar bize eşlik ettiler. Baş rahip benle birlikte odaya girdikten sonra kollayıcılara çekilmeleri için işaret etti.

«Sizin özel mahpusunuz olduğumu anlıyorum. Peder lütfen söyler misiniz bana ne yapmayı uygun gördüğünüzü?» dedim.

Baş rahip daha önceki sözlerini yineleyerek, ilkin aldığım akıllı tavırdan dolayı kıvanç duyduğunu, görevinin beni erdemli ve dinine bağlı bir insan haline getirmek olduğunu, bu yolda bana düşenin onun öğütlerinden, vaazlarından yararlanmak olduğunu, eğer gösterdiği özene çok az da olsa karşılık verecek olursam burada iyi vakit geçirebileceğimi söyledi. «Pederim, siz benim için tek bir hayat

tarzının sözkonusu olduğunu bilmiyorsunuz galiba,» dedim.

«Biliyorum, evlâdım. Ama eğilimlerinizin değişeceğini de umud ediyorum,» diye cevap verdi.

Konuşmasından başımdan geçenleri bildiğini anladım. Belki benim kim olduğumu da biliyordu. Beni aydınlatmasını kendisinden rica ettiğimde, her şeyin kendisine bildirilmiş olduğunu söyledi.

Baş rahibin bilgilendirilmiş olması benim için yıkılası bir durumdu. Korkunç bir üzüntü içinde sel gibi gözyaşları dökmeye başladım. Ailemi düşünüyordum. Böylesine kara bir leke, bütün tanışlarımın ağzında gülünç bir olay olarak maceranın beni aşağılık bir insan haline getirmesi karşısında kendimi avutamıyordum. Korkunç bir aşağılık duygusu içinde tam sekiz gün geçirdim. Alçaklığımın dışında ne bir şeyi düşünebiliyor, ne de işitebiliyordum. Manon'u anımsamak bile bende bunun dışında olumlu ya da olumsuz bir duygu yaratamıyordu. Ruhumu derin bir utanç ve sıkılma duygusu kaplamıştı.

Ancak çok üzel durumlarla karşı karşıya kalanlar bilebilirler insanın bu kadar çıkmaz duygular içerisinde bocalamasını. Genellikle insanların olağan bir yaşayış içinde beş altı tutkuları vardır. Ve bu beş altı tutkularının çemberi içinde hayatları başlar ve biter. Onlardan aşkı, kini, zevki, üzüntüyü umudu ve korkuyu kaldırınız başka hiç birşey duymazlar. Ama daha soylu bir karaktere sahip olan kişiler, bututkuların dışında bin türlü değişkenle kar-

şı karşıya kalabilirler. Onlarda beşden fazla duyu olduğunu sanırsınız. Doğanın sınırını aşan görüşlere ve duygulara sahiptirler. Neden dersiniz onlarda kendilerini basit insanların üstüne çıkarabilen güçlü duygular vardır. Bu da onlar için en değerli duygudur. Bundan dolayı onlar için hor görülme ve küçümsenme dayanılmaz acılar verir. Utanç en şiddetli tutkularıdır.

Saint-Lazare'da işte benim bu tip bir ayrıcalığım vardı. Durumum baş rahibin dikkatini çekti ve bana büyük bir hoşgörü ve yumuşaklıkla davranmaya özellikle kendini verdi. Her gün iki üç kez beni görmeye geliyor, genellikle beni bahçede dolaştırarak bana esenlik verecek öğütlerde bulunuyordu. Dediklerini büyük bir istekle dinliyor ve vaazlarından kıvrandığımı özellikle kendisine belli ediyordum. O da bu tavrımdan kalkınarak durumumu düzeltmekte olduğum yargısına varıyordu.

Bir gün bana, «karakteriniz öylesine yumuşak, öylesine cana yakın ki size yakıştırılan artniyetli suçlamaları bir türlü anlayamıyorum. Doğrusu bu ya iki şey beni şaşırtıyor: Birincisi bu kadar iyi bir ahlâka sahip olduğunuz halde nasıl uçarı bir hayatın içine atılmış olduğunuz. Öteki de yıllardır uçarı bir hayata alışmış olduğunuz halde benim vaazlarımı, öğütlerimi istekle dinlemeniz ve onları irdelemenizdir. Eğer bu pişmanlığınızın eseri ise, siz evlâdım Tanrısal adaletin en seçkin örneklerinden birisiniz. Yok eğer bir iyilik eseri ise gayet iyi bir karakter özüne sahipsiniz. Bu da beni sizin burada

çok kalmadan namuslu ve dürüst ve düzenli bir hayata döneceğiniz umudunu veriyor.

Baş rahibin hakkımda böylesine bir izlenim edinmiş olması beni oldukça sevindirdi. Buradan kalkınarak onu bütünü ile tatmin edecek bir hal ve hareket tarzı tutmaya karar verdim. Hapisliğimi kısa kesmenin en sağlam yolu bu idi. Kendisinden okumak için kitap rica ettim. Çok sevindi. Kitap seçimini bana bıraktı. Ağırbaşlı yazarların eserlerini seçtiğimi görünce de şaşa kaldı. Büyük bir bağlılıkla kendimi dinsel düşünceye vermiş gibi bir tavır takınırken, aynı zamanda bende görmeyi isteyebileceği değişikliğin somut kanıtlarını göstermeye çalıştım.

Bununla beraber bu durum tümü ile bir gösteriş idi. Utanılacak bir şey, ama doğrusu da bu, ben Saint-Lazare'da büyük bir başarı ile tam bir ikiyüzlülük gösteriyordum. Tek başıma kaldığım zamanlar alinyazıma yerinmekten, sövmekten başka bir şeyle uğraşmıyordum. Hapishaneme ve beni burada tutan baskıya lanet ediyordum. Utancın boğduğu acıdan birazcık kurtulur gibi olduğumda da aşkın acıları içinde düşünüyordum. Manon'un yokluğu, nerede nasıl bir yaşayış içinde olduğu, onu bir daha görememe korkusu düşüncelerimin özünü oluşturuyordu.

Manon hakkında hiç bir bilgi edinemediğim halde, onu Monsieur de G.M. nin kolları arasında hayal ediyordum. Onun da benimle aynı işleme tabi tutulduğunu aklımın ucundan bile geçirmiyordum.

Başlangıçta böyle düşünüyordum. Monsieur de G. M. nin Manon'a rahatça sahip olmak için beni uzaklaştırdığı kanısında idim. İşte ne zaman biteceği belli olmayan günlerimi böyle geçiriyor ve yalnızca ikiyüzlülüğümden umud bekliyordum. Bütün dikkatimle başrahibin çehresini, çektiği söylevleri inceden inceye izliyor, hakkımda ne düşündüğünü anlamaya çalışıyordum. Geleceğimin belirleyicisi o imişcesine hoşuna gitmenin yollarını arıyordum. Yavaş yavaş hoşuna gitmeye başladığımı anlamaya başladım. Bana bütünü ile iyilikle davranacağına kuşum kalmamıştı.

Elverişli bir zamanda özgür kılınmamın onun elinde olup olmadığını sormaya cesaret ettim. Bu sayede kendisinden emniyet genel müdürünün beni buraya Monsieur de G. M. nin isteği üzerine koyduğunu ve benden yana tanıklıkta bulunduğu takdirde Monsieur de G. M. nin beni serbest bıraktırmaya razı olabileceğini öğrendim.

«Geçirmiş bulunduğum iki aylık hapisliğin yeterli olup olmadığını sizden öğrenebilir miyim aziz peder,» dedim.

Baş rahip ne demek istediğimi çok iyi anlamıştı. İstedğim takdirde dileğimi iletebileceğini vaadetti. Ben de kendilerinden bu isteğimi kararlı olarak yerine getirmelerini rica ettim.

Aradan iki gün geçti. Durumdan haberdar edilen Monsieur de G. M. benim hakkımda duyduğu olumlu sözlerden öylesine etkilenmiş ki yalnız beni serbest bıraktırmak için değil aynı zamanda benim-

le daha yakından tanışmak için hapishanede ziyaretime gelmek niyetinde olduğunu bildirmiş. Tabii bu pek hoşuma giden bir ziyaret olmayacaktı, ama özgürlüğüme kavuşmam için sağlam bir yol olacaktı.

Monsieur de G. M. gerçekten Saint-Lazare'a geldi. Onu ilk gördüğümde daha ağırbaşlı ve daha az budala buldum. Beni Manon'la birlikte hazırladığımız oyundan dolayı hafifçe ahlâksızlıkla suçlamak üzere bir söylev çekti. Bu arada kendi yaşında bir insana pek yakışık olmayan hareketini haklı gösterebilmek için insanca bir ilişkinin gerektirdiği zevkin uygulanabilmesi için anlaşmanın mümkün olduğunu, bundan yararlanarak yapılan hilebazlıkların ve dolandırıcılıkların ise cezalandırılması gerektiğini söyledi. Boynumu eğmiş sakın sakın onu dinliyordum.

Benim bu tavrım onu memnun ediyor ve bana daha bir yüklenmesine sebep oluyordu. Kardeşliğim hakkında yaptığı ince alaylar bile beni etkilemiyordu. Benim küçük kiliseler yaparak eğlendiğimi anımsatarak, böylesine dindarca oyunlardan zevk aldığıma göre Sain-Lazare'da sandığından daha iyi vakit geçirmeli idim. Ama kendi hesabına ve benim hesabıma, Manon'un kendine kuşkusuz gayet güzel hastahaneler yapmış olacağı da acındırıcı imiş. Monsieur de G. M. nin ağzından kaçırıldığı hastahane sözü beni derinden sarstığı halde, kendisinden incelikle bu konuda açıklamada bulunmasını isteyecek kadar güç buldum.

«Manon mu? Ha evet, o da iki aydan beri genel

hastahanedede uslanması gerektiğini öğreniyor. Umarım sizin Saint-Lazare'dan yararlandığınız kadar o da genel hastahaneden yararlanır.»

Ölümle karşı karşıya kalmak ya da müebbeden mahkûm olmak bu korkunç haber kadar beni sarsamazdı. Öylesine büyük bir öfke ile adamın üzerine saldırdım ki gücümün yarısını yitirdim. Yine de onu yere serip, boğazından yakalayıp sıkmağa başladım. Bütün gücümle boğuyordum. Ama onun yere düşerken çıkardığı gürültü ve engelleyemediğim çığlıkları baş rahiple birlikte bir çok rahiplerin odama üşüşmelerine sebep oldu. Onu zor belâ elimden aldılar, bende de nefes alacak güç kalmamıştı.

Bütün gücümü toplayarak haykırdım: «Tanrın! Ey tanrısâl adalet, bu perişanlıktan sonra bir an yaşamak mümkün müdür?»

Bir kez daha beni kahreden bu iğrenç adamın üzerine atılmak istedim, zor zaptettiler. Üzüntüm, çığlıklarım, gözyaşlarım her türlü kurgunun üzerinde idi. Öylesine olağanüstü bir durumda idim ki hazır bulunanların hepsi de birbirlerine korku ve şaşkınlıkla bakıyorlardı.

Bu arada Monsieur de G. M. perukunu ve üstünü başını topluyordu. Karşılaştığı kötü muamelelerin verdiği kızgınlıkla başrahibe beni her zamankinden daha da sıkı tutmasını ve Saint-Lazare'da söz konusu olabilecek bütün cezaların bana uygulanması hususunda buyruklar veriyordu.

Başrahipse onunla aynı fikirde değildi. «Hayır Monsieur,» dedi. «Biz Monsieur Chevalier gibi soy-

lu bir kişiye sözünü ettiğiniz cezaları uygulayamayız. Üstelik kendileri o kadar yumuşak huylu, o kadar dürüst ve namusludur ki haklı ve kışkırtıcı nedenler olmadan böylesine bir harekette bulunacaklarına imkân ve ithimal veremiyorum.»

Başrahibin bu cevabı hem beni, hem de Monsieur de G. M.'yi iyiden iyiye şaşırttı. Adamcağız bu kez yalnız beni değil bütün kendine karşı gelenleri yola getirmenin çaresini bulacağına andiçerek odaya çıktı.

Başrahip onu yolculamalarını diğerlerine buyurarak, benimle odada yalnız kaldı. Hiç de hoş olmayan bu olayın ne gibi sebeplerden doğduğunu kendisine açıklamamı rica etti.

Bir çocuk gibi ağlayarak kendisine, «Ah! Aziz pederim, zalimliğin barbarlığın en korkuncunu, en uğursuzunu tasarlayınız, işte size G. M. nin hareketi. O bu alçaklığı üzerime işlemiştir. Yüreğimi param parça etti. Artık bir kez daha kendime geleceğimi hiç sanmıyorum. Siz iyi yürekli ve erdemli bir insansınız size her şeyi bütün açıklığı ile anlatmak ihtiyacını duyuyorum.» dedim.

Başrahip dikkatle beni dinlediğini söyleyince, kendisine Manon'a karşı olan engellenmesi olanaksız ve uzun aşkımı kısaltarak hikâyeye ettim. Nasıl zengince bir yaşayış sürdürürken kendi hizmetçilerimiz tarafından soyulduğumuzu, sonra Monsieur de G. M. nin sevgilime para teklif etmesini, pazarlığın nasıl yapıldığını ve nasıl bozulduğunu anlattım.

Tabii bütün bunları bana uygun gelen şekli ile

anlatıyordum.

Sözümü sürdürerek: «İşte aziz pederim Monsieur de G. M. nin beni burada tutma gayretinin asıl sebebi budur. Çevresine yaptığı baskı ile beni buraya hapsettirdi. Amacı da intikam almak, bunu az çok haklı görmek mümkündür. Ama hepsi bu kadar olsa iyi: O benim hayatta en çok değer verdiğim insanı, hayat arkadaşımı zalimce ve rezilce bir davranışlı genel hapishaneye, hastahaneye koydu. Ve utanmadan bu iğrenç adam bugün bunu bana söyleme cesaretinde bulundu. Ah! Aziz pederim. Düşünebiliyor musunuz benim sevgilim, kraliçem adı bir varlık gibi hastahaneye konsun. Nasıl bu utanmaya, sıkılmaya, kedere dayanabileceğim, nereden bu gücü bulabileceğim!»

İyi yürekli başrahip benim aşırı kertede üzüntülü olduğumu görerek beni avutmaya çalıştı.

Maceramı bugüne kadar benim anlattığım gibi bilmediğini, hakkımda bildiği tek şeyin zevk ve eğlence dünyasında yaşadığım olduğum, Monsieur de G. M. nin ise bir aile dostu olarak durumumla ilgilediğini ve aileme olan dostluğundan ve saygısından ötürü kendimi düzeltmem için buraya getirdiğini sandığını söyledi. Şimdi ise kendisine anlattıklarım sayesinde durumun değiştiğini, gerçeği bütünü ile emniyet müdürüne anlatmak niyetinde olduğunu ve eğer durum gerçekten kendisine anlattığım gibi ise serbest bırakılmanın sözkonusu olabileceğini ekledi.

Sonra, tutuklanmamda ailemin etkisi yoksa ne-

den ailemi haberdar etmediğimi sordu. Ben de babamı üzüntüye ve utanca sürükleyerek, kendimi bir kat daha zor duruma düşürmekten sakındığım için kendilerini haberdar etmediğimi söyleyerek başrahibin bu düşüncesine karşılık tatmin edici bir cevap verdim.

Doğruca emniyet müdürünün yanına gitmek kararında olduğunu söyledi. «Hiç değilse, buradan oldukça kötü bir izlenimle ayrılmış bulunan Monsieur de G. M. tarafından daha da zor durumlarda bırakılmanızı önlemiş olurum. Bu adamın çevresinde sandığınızdan da fazla etkisi ve gücü vardır» dedi.

Başrahibin dönüşünü idam hükmünü bekleyen bir mahkûmun endişesi içinde bekledim, Manon'un hastahanede olduğunu düşünmek beni onulmaz acılara sürüklüyordu. Bu hastahanenin rezilliğinin dışında ona iyi ya da kötü nasıl bir muamelede bulunduklarını da kestiremiyordum.

Onu her ne pahasına olursa olsun oradan kurtarmak için ilkin benim buradan kurtulmam gerekirdi. Bunun için başka bir çıkış yolu bulamazsam Saint-Lazare'ı bütünü ile ateşe vermeyi bile göze alırdım. Yine de emniyet müdürü benim tutukluluğumu sürdürmeğe karar verirse ne gibi bir tavır takınmam gerektiğini düşünmeye başladım. Kurnazlığımı her türlü denek taşına vurdum, her türlü olasılığı düşündüm. Sağlama kaçışımı bana temin edecek tek bir yol bulamadım. Bu öylesine bir girişimdi ki başaramadığım takdirde daha çok baskı ile karşılaşacaktım, yani muhakkak surette tek bir de-

fada başarmak zorunda idim. Bana yardım edebileceklerini sandığım birkaç dostum vardı. Ama durumu onlara nasıl bildirebilirdim? Düşüne düşünce oldukça ustaca bir plan hazırladım, gerçi başarı olanağı sınırlı idi, ama bundan daha iyisini de düşünemiyordum. Yalnız başrahibin başvurmasına da bir umut payı ayırdığımdan, kendisinin dönüşüne kadar planının uygulanışını erteledim.

Başrahip çok geçmeden döndü. Yüzünde hiç de muştucu bir anlam yoktu.

«Emniyet genel müdürüne söyledim. Ama ne yazık ki geç kalmışız. Monsieur de G. M. buradan çıkar çıkmaz o kızgınlıkla doğruca emniyet genel müdürüne gitmiş ve sizi öylesine suçlamış ki müdür ben gittiğimde size daha da baskıda bulunmam için buyruklar hazırlamakta imiş. Bununla beraber meseleyi aynen sizin bana anlattığınız gibi kendilerine nakledince oldukça yumuşamış göründü. Yaşlı uçarının düştüğü durumlara biraz güldükten sonra, yine de kendisini memnun etmek için sizi en azından bir altı ay daha burada tutmam gerektiğini söyledi. Ayrıca size elimden geldiğince iyi davranmamı sıkı sıkıya tenbih etti. Ve inanın evlâdım zamanı gelip de buradan ayrıldığınızda benle olan ilişkinizden hiç de şikâyetçi olamayacaksınız.»

İyi yürekli başrahibin bu açıklamaları uzunca sürdü. Ben de bir yandan özgürlüğüme kavuşmanın yollarını ölçüp biçiyordum. Kesinlikle karar verdim ki buradan kurtulmak için aceleci davranmam sonradan telâfisi mümkün olmayan olaylara yol açabi-

lir. Düşündüğümün tersine başrahibe Saint-Lazare'da hapisliğimin devamı kararının tek avutucu yanının kendilerinin yakınlığını kazanmış olmamda bulduğumu söyledim. Sonra içtenlikle bana başkaları için pek önemli olmayan ama benim için özel bir değeri olan bir iyilikte bulunmasını rica ettim. Elinden gelebilecek bir şeyse yapacağını vaadetmesi üzerine, dostlarımdan Saint-Sulpice'de oturan aziz bir rahibe burada bulunduğumun bildirilmesini ve onun beni ziyaretine izin verilmesi olduğunu söyledim. Beni bütün yanlarımla çok iyi tanıyan bu dostumun gelişi ile ancak biraz yatışabileceğimi, sözlerime ekledim. Dediklerimi başrahip düşünmeksiznin kabul etti. Sözüünü ettiğim dost Tiberge'den başkası değildi.

Tiberge doğrudan doğruya serbest bırakılmama yardımda bulunacak değildi, büyük bir ihtimalle farkında olmadan kaçışıma yararlı olacak uzak bir geç olarak kendisini kullanacaktım.

Kısacası planım şu idi: Lescaut'ya bir mektup yazarak, kendisini ve ortak dostlarımızdan bazılarını beni buradan kurtarmak için görevlendirmek istiyordum. Karşılaştığım ilk zorluk böyle bir mektubu eline emin birisi aracılığı ile ulaştırabilmekti. İşte bu görevi de Tiberge yürütecekti. Ama Tiberge'in Lescaut'yu Manon'un kardeşi olarak tanımış olması belki de onu böyle bir ulaklıktan alıkoyacaktı. Onun için Lescaut'nun mektubunu güvendiğim başka birisine yollayacağım mektubun içine koymalı idim. Mektubu yollayacağım ilk kişi de du-

rumu Lescaut'ya bildiren kısmı kendisine iletecekti. Düşündüklerimi uygulayabilmek için Lescaut ile karşı karşıya doğrudan konuşmamız gerekiyordu. Bunun için kendisine işlerimi öğrenmek üzere özellikle Paris'e gelmiş kardeşim sıfatı ile Saint-Lazare'a beni görmeye gelmesini yazmak istiyordum. Onunla en güvenilir ve işlevsel gereç ve araçları birlikte kararlaştıracaktık.

Başrahip kendisi ile görüşme isteğinde bulunduğumu Tiberge'e haber vermiş. Eski ve sadık dostum beni gözünden hiç yitirmemiş ki, başımdan geçenleri öğrenmiş ve Saint-Lazare'da bulunduğumu biliyormuş. Belki de beni yeniden eski görevime döndürecek bu tutukluluğumdan dolayı da sevinmişti bile.

Tiberge'le karşılaşmamız her zamanki gibi çok içten oldu. Benim durumumu bir de kendi ağzımdan dinlemek istediğini söyledi. Hiç karşı koymadan ona bütün yüreğimi açtım. Yalnız kaçış planımı ve niyetimi kendisine açmadım.

«Aziz dostum, beni en az benim kadar yakından tanırsın, bu bakımdan size olduğumdan başka görünmek istemem, gerçi istesem de yapamam. Siz burada karşınızda uslanmış ve istekleri dizginlenmiş, Tanrısal adaletin sayesinde kendine gelmiş bir uçarı, başka bir deyişle yüreği aşktan arınmış, Manon'un çekiciliğinden kurtulmuş bir dost bulacağınızı sanıyorsanız, hakkımda çok iyimser bir yargıya varmış olursunuz. Dostum, dört ay önce beni nasıl bıraktınızsa aynen öyle buluyorsunuz. Daima, usan-

madan seven, bu uğursuz aşk ile daima mutsuz olan ve daima mutluluğu bu aşkta arayan bir adam.

Eğer ettiğim açıklamalarda içtensem iflâh olmaz bir durumda olduğumu söyledi. «Günahkârların bir çoğu uçarılığın verdiği yalancı mutlulukla kendinden geçer. Üstelik bunu açıktan açığa erdemin verdiği mutluluğa yeğ görürler. Bunlar hiç olmazsa mutluluk kurgularına bağlanan ve mutluluğun görünüşüne aldananlardır. Ama senin yaptığın gibi bağlı olduğun şeyin ancak seni suçlu ve mutsuz etmiye yaradığını kabul ettikten sonra yine suça, mutsuzluğa atılmakta devam etmek öylesine bir düşün ve edim mantıksızlığıdır ki düşünmeye yeteneğine asla onur vermez,» dedi.

«Tiberge, kuşandığınız silâha karşı konulmadığı sürece rakibinizi yenmek gayet kolaydır. İzin verirseniz, meseleyi bir de ben kendi açımdan düşünüp ortaya koyayım. Erdemin mutluluğu dediğiniz şeyin acıdan üzüntüden ve sapıklıklardan endişelerden arınmış olduğunu iddia edebilirsiniz. Peki, baskıcıların işkencelerine, çektirdikleri acılara, çarmıha hapse ne isim vereceksiniz? Yoksa tasavvufçular gibi bedene yapılan işkencelerin ruha mutluluk mu verdiğini söyleyeceksiniz? Bunu söylemeye cesaret edebileceğinizi sanmıyorum. Bu savunulamayacak kadar soyut bir sorundur. O kadar yüceltip göklere çıkardığınız mutluluğun türlü türlü acılarla karışık olduğunu anlatabildim galiba. Ya da daha doğrusunu söylemek gerekirse, bu bir mutsuzluk örgüsüdür ki arasından mutluluğa yönelir. Eğer durum bu ise

insanın hayalgücü yıkımda bile bir zevk bulabilir. Neden dersen bu yıkımın insanı umut edilen mutlu bir sonuca götürebileceği de söylenebilir. Durum böyle olduğu halde, neden bende bunu anlamsız ve mantıksız diye nitelendiriyorsunuz? Ben Manon'la birlikte mutlu ve sakin bir hayat geçirmek için onu acılar içinde seviyorum. Sürdürdüğüm hayat çizgisinin kara ve mutsuzca olduğunu biliyorum. Ama amacıma ulaşabilme umudu her zaman bana mutluluk veriyor, onunla birlikte geçireceğim bir anı, onu ele geçirebilmek için çektiğim bu acıları fazlası ile karşılayacaktır. Böylece ikimizin de savlarının bütünü ile eşit değerde olduğunu sanıyorum. Eğer bir fark varsa o da benim lehimedir. Sebebi de gayet açık benim peşinde koştuğum mutluluk yakın, sizinki ise uzak. Şu anda ben aşkımın acısını duymaktayım, yani bedenem ne halde olduğumu bilmekteyim, ötekinin niteliği meçhuldür, ancak iman ile bilinebilir ve gerçekleşir.

Büyük bir içtenlikle yürüttüğüm düşüncelerim Tiberge'i oldukça tedirgin etti. Benim içtenliğime uygun bir ağırbaşlılıkla söylediğim sözlerin yalnız onu incitmekle kalmayıp dinsizce, imansızca yapılmış kötü bir safsata olduğunu söyledi ve ekledi: «Sizin acılarınız sonu ile dinin insana öğütlediği son arasında yaptığınız bu kıyaslama en çirkin bir ah-lâksızlığın örneğidir.»

«Bunu kabul edemeyeceğimi bilmelisiniz, aziz dostum,» dedim. Ama dikkat etmemişsiniz, akıl yürütmem bu kıyaslamaya dayanmıyordu. Amacım si-

zin mantıksızca bulduğunuz mutsuz bir aşkta ısrar edişimi size açıklamaktı. Eğer bu da bir mantıksızlık ise siz de kendinizi ondan kurtaramazsınız. Yalnız ben bu meselede iki şeyi birbirine eşit gördüm. Bu iddiamda ısrar ediyorum. Erdemin amacının aşkından çok daha üstün olduğunu söyleyebilirsiniz. Bunu kim kabul etmez ki! Ama söz konusu olan nedir? Erdemin de aşkın da acılara dayandırmak, karşı koydurmak gücünde olduğu değil midir? Etkileri açısından buna hükmedelim. Şiddetli erdemden kaçınanların sayılamayacak kadar çok, aşkından kaçanların ise hatırı sayılır derecede az olduğunu biliyoruz. Tabii erdem verdiğ acının yanılmaz ve zorunlu olmadığını söyleyebilirsiniz. Artık baskı ve çarmıh yoktur. Göñülleri rahat ve tatlı vakit geçiren birçok insan var. Ama bunun tersi de var; birçok insan sakin ve mutlu bir aşk içinde yaşayışlarını sürdürmektedirler. Üstelik ikincinin birinciden farklı olan yanı da beni doğrulamaktadır. Eklemeyen edemeyeceğim bir nokta da, aşkın arasına insanı aldatmasına karşı hiç değilse kıvanç ve sevinç vaadeder. Oysa din hüznü ve insana acı çektiren bir sürü nefsin isteklerini kırma taleplerinde bulunur.

Tiberge'in bana olan sevgisinden üzüleceğini görerek ekledim: «Kaygılanmayınız. Varmak istediğim tek sonuç şu; İnsanın yüreğini aşktan soğutmak için en verimsiz yol, aşkın güzelliklerini küçümsemek ve erdeminkilerini ise abartmaktır. Yaradılışımızın gereği olarak bizim mutluluğumuz zevk ile

yer değiştirir.»

«Anlattıklarım konusunda başka türlü düşünmenin olanaksız olduğunu savlamaktayım. Dolayısı ile kalp duyabilmek için arayıp sormaya muhtaç değildir ve zevklerin en güzeli de aşkınkidir. İnsan-oğluna aşk zevkinden daha güzel olduğu iddia edilen zevkler gösterilirse çok geçmeden insan aldatılmakta olduğunu görür ve bu aldanış onu en tutarlı vaadlere karşı güvensizlik beslemeye eğilimli kılar. Ey beni erdeme yöneltmek isteyen vaazcı, bana erdemin hemen gerekli olduğunu söyleyiniz. Ama şiddetli ve acılı olduğunu da boşu boşuna gizlemeye çabalamayınız. Aşkın verdiklerinin geçici, yasak ve cezasının da sonsuz acı olduğunu tanıtlayınız. Belki de bu benim üzerimde aşkın çekiciliğinden, zevkinden daha çok etki yaratabilir. Tabii böylesine büyük bir özveriye de Tanrının vereceği armağan da aynı kertede büyük olur. Ama içtenlikle şunu kabul ediniz: Yüreğimiz öyle bir yaradılışa sahiptir ki aşkın verdiği zevkleri en yetkin mutluluk olarak görür.»

Tiberge söylevimin böylece sonuçlanmasından memnun oldu, neşesi yerine geldi. Söylediklerimde doğru yanların bulunduğunu, tek itirazının da o kadar değer verdiğim umutlara aşkıımı yoksayarak kendi ilkelerime neden kendimin uymadığımı sormak olacağını belirtti.

«Aziz dostum,» diye yanıtladım. «İşte yoksulluğumu, zayıflığımı kabul ettiğim nokta da bu değil mi? Yazık! Evet, düşündüğüm gibi davranmam

görevimdir. Ama bunu yapabilme gücüne sahip miyim? Manon'un çekiciliğini unutabilmek için nasıl bir çare bulmalıyım?»

«Tanrı beni affetsin!» dedi Tiberge. «Sanırsam bu da bizim Jansenist'lerden biri.»

«Hakçası ne olduğunu ben de bilmiyorum,» dedim. «Ne olmak gerektiğini de açıkça göremiyorum. Ama dediklerinin gerçek olduğunu gereğinden fazla hissediyorum.»

Bu konuşma en azından dostumun acımasını tazelemeye yaradı. Mutsuzluğumun kötülüğünden değil de zaafliğimden ileri geldiğini iyice anladı. Dostluğumuz tıpkı eskisi gibi, yardımlaşmaya elverişli bir evreye girdi. Onun yardımları olmasa idi, ben mutlaka yoksulluktan ölürdüm.

Her şeye karşın Saint-Lazare'dan kaçma niyetinde olduğumu kendisine sezdirmemeye çalıştım. Kendisinden mektubu sahibine iletmesini rica ettim. Mektup kendisi gelmezden hazırlanmıştı. Mektup yazma ihtiyacı üzerine de bir sürü yaldızlamada bulundum.

Tiberge mektubu doğruca yerine teslim etmiş ve Lescaut kendine ait olan mektubu akşama varmadan alabilmiş.

ALTINCI BÖLÜM

Vakit geçirmeden, yani ertesi gün beni ziyarete geldi. Şükür, kardeşim sıfatı ile içeri girebildi. Onu odamda görmek beni sonsuz derecede sevindirdi. Özenle kapıyı kapadım.

«Bir tek dakika bile yitirmeyelim. Önce bana Manon'dan haber ver. Sonra da buradan nasıl kurtulabileceğime dair öğütlerinizi bekliyorum.» dedim.

Meğer Lescaut benim hapse girişimden bir gün öncesinden bu yana kızkardeşini hiç görmemiş. İkimizin de başına gelenleri sorup soruşturarak öğrenebilmiş. Manon'u görmeye iki üç kez hastahaneye gitmişse de görüştürmemişler.

Dayanamadım, «Zavallı G. M. Bunu sana pahalıya ödeteceğim,» diye haykırdım.

«Gelgelelim sizin kurtulmanıza. Bu iş sandığınızdan da güç,» dedi Lescaut. «Çok yakın iki dostumla birlikte dün gece binanın bütün dış kısımlarını inceledik. Pencereleriniz binalarla kuşatılmış bir avluya bakıyor. Sizin düşündüğünüz gibi buradan kurtulmanızın güç olduğuna kanaat getirdik. Üstelik siz üçüncü kattasınız, buraya ne merdiven, ne de ip sokulabilir. Onun için dışardan kaçmanızın söz konusu olmadığını kabul ediyorum. Ancak evin içinden kaçılabilir. Bunun için de kurnazca bir hiyle düşünmelisiniz.

«O halde... özellikle başrahibin hoşgörüsü saye-

sinde eskisi kadar sıkı değil hapisliğim. Meselâ artık odamın kapısı anahtarla kilitlenmiyor Rahiplere ayrılmış olan bölmede dolaşabiliyorum. Ama bütün merdivenler kalın ve sağlam kapılarla kapalıdır. Sürekli olarak bu kapıları kapalı tutmaya özellikle dikkat ediyorlar. Yani sadece ustalıkla buradan kurtulmam olanaksızdır,» dedim.

Birden usuma gayet iyi bir fikir geldi. Biraz düşündükten sonra söze yeniden başladım: «Azizim, bana bir tabanca getirmeniz mümkün olabilir mi?»

«Oldukça basit bu,» dedi Lescaut. «Ama niyetiniz ne, yoksa birini mi öldüreceksiniz?»

«Öldürmeye o kadar hevesli değilim, hatta tabancanın dolu olması bile gerekli değil,» dedim. «Yarın akşam bana bir tabanca getiriniz. Saat on bir sularında siz dostlarımızla birlikte, bu binanın kapısının karşısında bulununuz, umarım size katılacağım.»

Lescaut, daha fazla bilgi vermem için lüzumsuz yere beni sıkıştırdı. Ona, tasarladığım tipte bir girişimin ancak başarıldıktan sonra mantıklı görünebileceğini söyledim. Beni yarın görebilmesi için ziyaretini kısa kesmesini rica ettim.

Lescaut'nun ikinci gelişi de birincisi gibi kolay oldu. Öylesine ağırbaşlı bir görünüşü vardı ki gören kendisini namuslu bir adam sanırdı.

Özgürlüğümü sağlayacak olan silâhı elime aldığımında, artık planımın kesinlikle başarıya ulaşacağına inanıyordum. Planım garip ve aşırı cesurca idi. Ama beni harekete geçiren sebepler karşısında ne-

leri göze almazdım ki! Odamdan çıkmama ve bölmelerde rahatça dolaşmama izin verildiğinden bu yana kapıcının her gün bütün kapıların anahtarlarını başrahibe getirdiğine dikkat etmiştim. O andan itibaren her yerde derin bir sessizlik hüküm sürüyor, bu da herkesin kendine ayrılan yere çekildiğini gösteriyordu. Hiçbir engelle karşılaşmadan, bölmelerden birinin aracılığı ile başrahibin odasına kadar gidebilirdim. Niyetim tabanca ile korkutarak başrahipten anahtarları almaktı. Eğer işler zorlaşır da güçlük çıkarırsa, istemediğim halde silâhı kullanarak amacıma ulaşacaktım. Sabırsızlıkla harekete geçeceğim zamanı beklemeye başladım.

Kapıcı her zamanki gibi, dokuzu biraz geç anahtarları başrahibe getirdi. Rahiplerin ve görevlilerin uyuduğundan emin olmam için bir saat daha oyalandım. Nihayet elimde şamdan, kemerimde silâhım olmak üzere harekete geçtim. Başrahibin kapısının önüne geldiğimde, ilkin kapıyı hafifçe vurdum. Onu gürültüsüzce uyandırmak istiyordum. İkinci kez kapıya vuruşumda duydu. Belki de rahiplerden birinin hastalanarak kendisinden yardım istemeye geldiğini sanmıştı. Kapının ardından ihtiyatlı bir sesle «kim o» dedi, kendisinden ne istenildiğini sordu. Adımı söylemek zorunda kaldım. Bunu da hastalıklı bir sesle söyleyerek rahatsız olduğum izlenimini uyandırmaya çalıştım.

Başrahip kapıyı açtı, «Vay sen misin oğlum! Bu saatte sizi buraya getiren sebep nedir?» dedi.

Odasına girdim. Onu kapının ters yanına çek-

tim. Kendisine Saint-Lazare'da artık kalmanın benim için olanaksız olduğunu ve görünmeden dışarı çıkabilmem için gecenin elverişli bir vakit olduğunu, dostluğundan bana kapıları açmasını umduğumu ve kendim açmak için anahtarları geçici olarak istediğimi söyledim.

Konuşmamın kendisini ferahlatan yanı onu ikircikliğe sürükledi. Cevap vermedi. Durdu, uzun uzun beni süzdü. Yitirilecek tek bir saniyenin benim için çok önemli olduğunu bildiğimden yeniden söze giriştim: Bana gösterdikleri bütün iyiliklerden çok duyulduğımı, ama benim gibi özgürlükleri zorla ve haksız yere alınmış kişiler için en büyük iyiliğin serbest bırakılmak olduğundan bu gece ne pahasına olursa olsun özgürlüğüme kavuşmak azminde olduğumu ve kendilerinin bağırarak başkalarını uyardırmalarından çekindiğim için sessizliği sağlayacak küçük bir araç bulduğumu söyleyerek elbisemin altındaki tabancayı gösterdim.

Başrahip şaşkına döndü: «Bir tabanca! Oğlum yoksa niyetiniz beni öldürmek mi? Size gösterdiğim yakınlığın armağanı bu mu?» dedi.

«Tanrıdan beni buna mecbur etmemesini dilerim, siz de beni buna sürüklemeyecek kadar zeki bir insansınız, aziz peder. Benim sadece özgürlüğüme ihtiyacım var. Buradan ayrılmaya kesinlikle karar verdim, eğer yapacağınız bir hata sonucu planım tehlikeye girerse elimdeki silâhı kullanmak zorunda kalacağım.» dedim.

Rengi iyiden iyiye uçmuştu. Korka korka kar-

şılık verdi: «Aziz oğlum. Benim size ne kötülüğüm oldu ki beni öldürmeye kalkışıyorsunuz?»

Başrahibin meseleyi uzatmasından hoşlanmıyordum. Sabırsızlıkla; «Aziz peder beni yanlış anlıyorsunuz, sizi öldürmem söz konusu değildir, yeter ki siz bunu yaptırmaya zorlamayasınız. Bana kapıyı açtığınız takdirde hem siz hayatınızı kurtaracaksınız ve inanın hem de ben sizin dostunuz olmaya devam edeceğim.» dedim.

Başrahibin anahtarları masanın üzerinde duruyorlardı, gözüme çarpar çarpmaz onları aldım. Başrahibe beni izlemesini ve kendi çıkarı gereği mümkün olduğu kadar gürültü etmemesini rica ettim. Dediklerimi yapmak zorunda kaldı. Her kapıyı açıp geçişimizde, içini çekerek «Ah, oğlum ah, bunu yapacağınızı kim bilebilirdi?», diyor, ben de her seferinde «gürültü yok aziz peder» diye cevaplıyordum.

Birden sokak kapısından bir önceki aşılması güç engele geldik. Ben daha şimdiden kendimi özgür görüyordum. Bir elimde şamdan, diğerinde silâh rahibin arkasından gidiyordum. Kapıyı açmaya çabaladığı zaman yandaki küçük odada yatan bir görevli kapının kurcalandığını duymuş olacak ki kalkmış aradan başını çıkardı. Başrahip görevlinin yardımını sayesinde beni tutabileceğine kanaat getirmiş olaack ki adamcağıza üstüme atlamasını buyurdu. O da hiç durmadan denileni yapmaya çalıştı. Bense soğukkanlılığımı yitirmeden adamın göğsünün ortasına bir yumruk indirdim. Sonra da yolgös-

tericime dönerek, «gördünüz mü yaptığınızı, aziz پدر,» dedim ve son kapıya doğru iterek: «Bu durum sakın başladığımız işi bitirmeye engel olmasın,» diye ekledim:

Kapıyı açmamazlık edemedi ve şükürler olsun sokağa çıkabildim. Hemen oracıkta beni bekleyen Lescaut'yu buldum. Sözünde durmuştu. Arabayla hızla uzaklaşırken Lescaut tabanca sesi duymadıklarını söyledi.

«Kabahat sizin,» dedim. Neden bana dolu silâh getirdiniz? Şaka bir yana bu yardımından dolayı sana teşekkürler ederim. Tabanca olmasa idi sanırım daha uzun bir süre Saint-Lazare'da kalakalacaktım.»

O geceyi lokantacının evinde geçirdik. Akşam yemeğinde üç aydır yemek zorunda kaldığım kötü yemeklerin öcünü aldım. Yine de fazla yiyemedim. Manon'un durumu beni ölesiye üzüyordu.

«Onu kurtarmalıyız.» dedim üç dostuma. «Sırf bunun için Saint-Lazare'dan kaçmaya yeltendim. Bu konuda sizin ustalığınızı, yardımınızı istiyorum. Ben kendi payıma ölünceye kadar bu işin peşini bırakmayacağım.»

Benim aceleciliğime karşı Lescaut daha akıllı ve kurnazca hareket etmemiz gerektiğini salık verdi. Benim Saint-Lazare'dan kaçışım ve kaçış esnasında olan bitenler emniyetin benle ilgilenmesine sebep olacak olaylar olduğundan, Saint-Lazare'dakinden daha kötü bir hapishaneye ve daha dayanılmaz bir baskıya uğramak istemiyorsam bir kaç gün bir yerde gizlenmem gerektiğini söyledi. Böylece düş-

manlarımın ilk kızgınlıkları da sönmüş olacaktı. Lescaut'nun bu öğütleri akıllıca idi, ama onu izleyecek akıllılık kimde? Bu kadar sakınma ve ağır davranış benim tutkularıma ters düşüyordu. Ertesi günü uykuda geçireceğimden başka karar almadan Lescaut'nun odasına çekildim. Akşama kadar da orada kaldım.

Bütün bu zamanın büyük bir kısmını Manon'un kaçışına nasıl yardım edebileceğimizi düşünmekle geçirdim. Onun bulunduğu yerin benimkinden kat be kat sağlam olduğunu bildiğimden, burada kuvvetin ve şiddetin bir işe yaramayacağına inanıyordum. Tek yol kurnazlıktı, ama kurnazlık Tanrısı gelse işe nereden başlayacağını kestiremezdi. Öyleyse çeresiz bir duruma girince, hastanenin iç yapısını öğrenene kadar bu konuda düşünmeyi kendi kendime yasakladım.

Sabah olur olmaz Lescaut'nun eşliğinde hastahane civarına gidip, oradan bir kapıcı bularak sohbete başladık. Kapıcı işini bilir birisine benziyordu. Ben kendime hastahanenin düzeninin övgüsünü işitmiş bir yabancı havası verdim. En küçük, en değersiz durum vaziyet hakkında bilgi alıyordum, böylece. Sonunda sıra yöneticilere geldiğinde, kapıcıdan bunların mümkünse adlarını işlerini bana bildirmesini rica ettim. Bu soruma aldığım cevaplar birden aklıma öylesine sağlam bir çıkış yolu getirdi ki hemen uygulamanın çarelerini düşünmeye başladım. Kapıcıya yöneticilerin çocukları olup olmadığını sormuştum. O ise bunu kesinlikle bilmediği-

nı, ama başlıca yöneticilerden olan Monsieur de T. nin evlenecek yaşta bir oğlu olduğunu ve babasıyla birlikte ara sıra hastahaneye geldiklerini söyledi. Konuşmanın burasında aldığım bilgileri yeterli bularak sohbeti kestim. Eve gittiğimizde kendisine yapacaklarımızı hemen anlatacağımı bildirdim.

Mesele benim için gayet açık bir durumu girmişti. Lescaut'ya plânımı açtım: «Şimdi Monsieur de T. nin zengin ve iyi aileden bir delikanlı olarak yaşıtları gibi zevke eğilimli olduğunu peşinen kabul ederek bir gönül meselesine yardım etmesinin söz konusu olamayacağını söyleyebiliriz. Yeter ki kadın düşmanı olmasın. Yapılacak ilk iş, Manon'un serbest bırakılması ile onu ilgilendirmektir. Eğer umduğumuz gibi namuslu ve duygulu bir insansa bize bu konuda mutlaka yardım edecektir. Yok eğer böyle bir insan değilse onun eğiliminden yararlanma umudu ile güzel bir kız için birşeyler yapacaktır. Onu bir an önce görmeliyim.

En geç yarına kadar. Bu plan sayesinde öylesine avundum ki bunu bir muştı olarak görüyordum.»

Lescaut düşüncelerimin doğru olabileceğini ve bu yolla başarıya ulaşmayı umud edebileceğimiz kanısına vardı. Geceyi bir öncekinden çok daha az kederli geçirdim.

Sabah olur olmaz yoksul halimle olabileceğim kadar temiz bir giyimle arabayla Monsieur de T. nin evine gittim. Tanımadığı birisinin sabah sabah kendisini ziyaret etmesi şaşırttı. İnceliğini ve çehresini inceleyince durumu iyiye yordum. Kendisine en do-

ğal halimle durumu bütününü ile anlattım ve duygularını harekete geçirebilmek için Manon'un üstünlüklerinden aşkımdan sözederken olanca gücümü sarfettim. Monsieur de T., Manon'u hiç görmemişse de yaşlı uçarı G. M.'nin metresi olarak sözünün edildiğini duyduğunu söyledi. Bu meselede benden de söz edildiğinden kuşkulandıyordum. Güvenini kazanmak ve kendisine ne kadar değer verdiğimi anlaması için Manon'la başımıza gelenleri bütün ayrıntıları ile anlattım.

«Monsieur, gördüğünüz gibi hayatımın ve gönülümün kurtuluşu ancak sizin elinizdedir. Birinin diğerinden farklı olduğunu söyleyemem. Sizin saygıdeğer bir insan olduğunuzu öğrendiğim için herşeyi olduğu gibi açıkca söyledim. Yaşlarımızın yakınlığı, eğilimlerimizden bazılarının da birbirlerine benzeyebileceği umudunu verdi bana,» diyerek sözümü bitirdim.

Bu girişten ve gösterdiğim açıkyüreklilikten duygulanmıştı. Duygulu ve ince bir insan gibi beni cevapladı. Yüksek çevrede duygu genellikle bulunmaz, üstelik kazara duygulu olanları da duygusuzlaştırırlar. Ziyaretimi iyi bir talih eseri ve dostluğumu mutlu bir kazanç olarak gördüğünü ve elinden geldiğince bana yardım ederek bu dostluğa lâyık olmaya çalışacağını söyledi. Dikkatli konuşuyordu, bana Manon'u verebileceğini söylemedi. Nüfuzunun sanıldığı kadar çok ve sağlam olmadığını anlattı. Her şeye rağmen beni Manon'la görüştürmek ve birbirimize kavuşmamız için elindeki varolan bütün

gücü kullanacağına söz verdi. Önerilerindeki ölçülükle bir içtenlik belirtisi görüyordum. Bu da beni kendisine bağlıyordu. Kısacası elinden geleni esirgemeyecekti. Yalnız beni Manon'la görüştürmeye söz vermesi bile kendisi için her şeyi göze almama yeterli idi. Bunu da belirtecek kelimeler sarfettim. İçtenliğime ve hiç de kötü bir insan olmadığımı kanaat getirmişti. Birbirimizi kucakladık ve dost olduk. Özünde bu dostluk iyiliği saygınlığı ve yumuşak bir insanın kendi gibi olan bir diğerine gönlünün akmasını içeriyordu. O bana olan saygısını ve dostluğunu bir adım ileri götürerek para kesesini teklif etti. Başımdan geçenleri, henüz Saint-Lazare'dan yeni çıktığını biliyordu, bu durumda paralı olmam söz konusu olamazdı. Kabul etmeyerek, «Aziz dostum, bu kadar fazla. Eğer siz bana bu kadar dostluk ve iyilikle sevgili Manon'umu gösterebilirseniz size hayatım boyunca bağlı kalacağım. Eğer Manon'u bana büsbütün verirsiniz sizin için kanımı döksem bile yaptıklarınızı ödemiş olamam.» dedim.

Birbirimizle nerde ne zaman buluşabileceğimizi kararlaştırarak ayrıldık. Manon'la beni görüştürmeyi aynı günün akşamına başarabileceğini umuyordu. Kendisini bir kahvede bekledim. Dediği saatte gelip beni buldu.

Birlikte hastahanenin yolunu tuttuk. Avludan geçerken dizlerim titriyor, yüreğim patlıyacakmışcasına sıkışıyordu. Kendi kendime, «Tanrım, demek ki o kadar ağlamama acı çekmeme sebep olan kalbimin Tanrıçasını görebileceğim. Tanrım, senden onunla

karşılaşabilene kadar bana ömür vermeni diliyorum. Daha sonra ne istersen yap! Senden başkaca bir dileğim olmayacaktır» diyordum.

Monsieur de T. kapıcılardan biri ile konuştu. Hep birlikte onu memnun etmek için ellerinden geleni yaptılar. Manon'un bulunduğu odayı öğrendi ve koskocaman bir anahtarı alarak birlikte Manon'un oda kapısının önüne gittik. Bizi götüren uşaktan Manon'un kollayıcısının kim olduğunu öğrenerek kendisine burada kapalı kaldığı sürece zamanını nasıl değerlendirdiğini sordum. Manon'un melek gibi sakın bir insan olduğunu ve ondan şimdiye kadar kötü bir söz duymadıklarını, geldiği ilk altı hafta içinde sürekli olarak ağladığını, ama bir süreden beri yıkımını sabırla karşılayarak kimi zaman diktiğini, kimi zamansa okuduğunu söylediler. Temizliğine gereken dikkati gösterip göstermediklerini sordum. Kendisinin gereksendiği hiç bir şeyin esirgenmediği söylendi.

Manon'un kapısına yaklaştığımızda yüreğim ölümüne çarpıyordu.

Monsieur de T. ye «Siz bensiz giriniz ve geldiğimi usulünce bildirirsiniz. Beni âniden görüp birşeyler olmasından korkuyorum» dedim.

Kapı açıldığında ben bölmede kaldım. Bununla beraber konuşmalarını rahatlıkla duyuyordum. Monsieur de T. Manon'a kendisine biraz avuntu getirdiğini, bizim dostumuz olarak mutluluğumuzla çok yakından ilgilendiğini anlattı. Manon içini çeke çeke benim ne olduğumu kendisine söyleyip söylemeye-

ceklerini sordu. Monsieur de T. cevaben beni eskisi kadar sevgi ile dolu olarak ve eskisi kadar kendisine bağılı olaark ayağına getireceğini söyledi.

Manon: «Ne vakit?» dedi heyecanla.

«Hemen bugün. İnanın bu mutlu an gecikmektir. Eğer isterseniz şu an karşınıza çıkabilir.»

Artık Manon benim kapıda hazır beklediğimi anlamıştı, içeriye girdim. Uçarcasına birbirimize doğru yürüdük. Üç aylık acılı bir özlemde sonra birbirine kavuşan aşıkların bir kat daha artan tutkunluğu ile birbirimize sarıldık. Ardı arası kesilmeyen ahlarla, sevinç gösterileri, aşıkane sözlerin en yücelerin en yüceleri ile dolu bu sahne Monsieur de T.'yi iyice yumuşatmıştı. Bizi yanyana oturtarak dedi ki: «İzninizle size gıpta ettiğimi söyleyeyim. Böylesine güzel ve böylesine insanı seven bir sevgili uğruna insanın göze almayacağı tehlike yoktur.» Ben de «Demek siz de onun tarafından sevilme için dünyanın diğer bütün nimetlerini hor görmemi haklı buluyorsunuz» dedim.

Böylesine ısrarla arzulanan görüşmemizin yalnızca sevgi gösterileri ile sürdürülmesi söz konusu olamazdı. Zavallı Manon bana başından geçenleri anlattı, ben de ona kendiminkileri. O hâlâ içinde bulunduğu güç durumdan, bense henüz yeni kurtulduğum durumdan sözettik.

Monsieur de T. ayrılığımızın giderilmesi için elinden geleni yapacağını vaadederken gelecek görüşmelerimizin aynı kolaylıkla sağlanabilmesi için bu ilk görüşmeyi uzatmamamızı rica etti. Bizimse

bu yerinde görüşü anlayacak halimiz yoktu, özellikle Manon benden bir türlü ayrılmak istemiyordu. Kaç kez kalkmağa giriştiğimde sandalyeye yeniden oturtuyor, ellerimden elbiselerimden tutarak bırakmıyordu.

«Yazık», diyordu. «Sizi tekrar görebileceğimi bilemezken, beni nasıl oluyor da bırakıp gitmeye yeltenebiliyorsunuz?»

Monsieur de T. kendisi ile birlikte sık sık ziyarete geleceğimi vaadederek, yeniden Manon'u avutmaya çalıştı. «Buulduğunuz bu yere artık hastahane demeye dilim varmıyor. Dünyanın bütün gönüllerinde saltanat sürmeye değer sizin gibi bir insan buraya kapandığından bu yana burası Versaille'dir.»

Çıkarken Manon'un hizmeti ile görevlendirilene iyi davranması için ikramda bulundum. Bu adam benzerleri kadar alçak ve acımasız değildi. Görüşmemize tanık olmuştu ve bu aşıkane görünüm onu duygulandırmıştı. Kendisine verdiğim bir altın bağlılığını sağlamaya yetti. Avluya inerken beni bir kenara çekip dedi ki: «Monsieur, beni tatmin ettiğiniz takdirde sanırım mademoiselle Manon'u buradan kolayca kurtarabilirim. Yeter ki buradaki işimden atıldıktan sonra bana hakkım olan ödülü veresiniz.»

Bu beklenmedik kurtuluş yolunu hemen kabul ederek, elimde beş kuruş olmadığı halde istenildiğinden fazlasını vaadettim. Bu karakterde bir insanı doyurmanın her zaman için kolay olacağını umuyordum.

«Dostum, inanın sizin için yapamayacağım şey yoktur. Manon'u kurtarabildiğiniz takdirde sizin servetiniz de benimki kadar temin edilmiş demektir» dedim. Ve hangi yollara başvurarak bu işi başarmak tasarımımda olduğunu öğrenmek istedim.

«Gece yarısı kendi kapısını açıp, onu sokak kapısına kadar götürmekten başka bir şey düşünmüyorum. Siz de onu almak için kapının önünde beklersiniz olur biter» diye cevapladı.

Bölmelerden ve avlulardan geçerken tanınmak tehlikesinin sözkonusu olup olmadığını sordum. Bunu ihtimal olarak kabul ettiğini söyledi. Onu böyle sine ısrarlı ve azimli görmek beni çok sevindirdi ise de bir de durumu Monsieur de T. ye açmak için kendisini çağırıp plânı ve uygulanmasındaki tehlikeyi anlattım. O planı benden daha tehlikeli bulmakla beraber, bu yolla kaçışın pekâlâ mümkün olduğunu ekledi. «Bir de tanınırsa bu işi hepten bitmiş bilin. Ayrıca acele olarak Paris'i terketmek zorunda kalırsınız, aksi halde polisler sizi hiç de rahat bırakmazlar. İkiniz için de çekinilecek yanlar var bu planda. Üstelik şunu da aklınızdan çıkarmayın başardığınız takdirde kaçış yine zorluklarla dolu olacak, neden derseniz bir erkek yalnız olursa kolayca kaçır, ama bir kadınla ve özellikle güzel bir kadınla birlikte ise tanınmaması oldukça güçtür, belki de olanaksız.»

Bütün bu denilenler ne kadar doğru olabilecek olurlarsa olsunlar benim için pek bir şey ifade etmiyordu. Manon'u özgürlüğüne ve bana kavuşturabilecek yolların en kestirmesini kullanmak zorunda

idim. Bunu Monsieur de T.'ye söylerken aşkın aceleciliğini ve inadını affetmesini rica ettim. Kuşkularını elimden geldiğince yoketmek için de niyetimin Manon'la birlikte hemen Paris'i terketmek ve civar köylerden birinde yerleşmek olduğunu anlattım.

Hizmetçi ile hemen yarın bu işe girişmeyi karara bağladık. Meseleyi en ince ayrıntılarına kadar düşündük ve işi daha güvenli bir hale getirmek için ve dışarı çıkışımızı daha bir kolaylaştırmak için Manon'un erkek elbisesi ile kaçmasını uygun bulduk. Elbiseleri içeri sokabilmek kolay değildi. Ama işi buraya kadar getirdikten sonra bunun da bir çaresini bulduk. Ertesi gün hafif iki gömleği birbirinin üzerine koymasını ve işin öte yanını bana bırakmasını Monsieur de T.'den rica ettim.

Sabah olunca hastahaneye döndük. Ben Manon'a verilmek üzere yanıma çamaşır, çorap gibi şeyler almıştım. Üstümdeki ceket ve harmaniyeye ceplerimin şişkinliğini iyice örtüyordu. Vakât geçirmeden Manon'un odasına çıktık. Monsieur de T. iki gömleğinden birini çıkarıp Manon'a verdi. Ben de ceketimi, dışarı çıkabilmem için nasıl olsa harmaniyem yeterli idi. Ama eşeğin büyüğünü ahırda unutmuşuz, erkek görünümünü kazanabilmesi için mutlaka gerekli olan pantolonu getirmemişiz. Durumumuz eğer öylesine tehlikeli ve ciddi olmasa idi, mutlaka katırlırcasına gülerdik bu olaya. Böylesine ahmakça bir unutkanlığın bizi soktuğu güç duruma iyiden iyiye kızmıştım. Hemen kararını verip kendi pantolonumu çıkararak Manon'a verdim. Harmaniyem uzun-

du, birkaç iğne ile kısa pantolonumun gözükebileceği yerleri kapatmaya yetti. Böylece hiç sezdirmeden sokak kapısından dışarı çıkabildik.

Günün geceye kadar olan kısmı bana dayanılmaz kadar uzun ve sıkıcı geldi. Gece olunca bir araba ile hastahane kapısının biraz ötesine gidip bekledik. Manon tam tahmin ettiğimiz zamanda kendisini kaçırان uşakla birlikte gözüktü. Arabanın kapısı açıldı, hemen arabaya bindiler.

Sevgilimi kollarımın arasına aldığımda bir yaprak gibi titriyordu. Arabacı nereye gideceğimizi sordu. «Dünyanın öbür ucuna! Beni bir daha Manon'dan hiç bir zaman ayrılmayacağım bir yere götür» deyince, elimde olmadan söylediğim bu sözlerden arabacı pirelendi. Az kaldı bozguna uğrayacaktık tedbirsizliğimizden. Ben hemen gideceğimiz sokağın ismini verdim ise de arabacının içine bir kez kurt düşmüştü. Kötü bir işe girişmek istemediğini Manon adlı güzel kızı kaçırmış olduğumun farkında olduğunu, kara kaşım kara gözüm için kendi başını belaya sokmak niyetinde olmadığını ekledi. Herifin açıkça niyeti yüksek bir ücretten başka bir şey değildi, yalnızca bu isteğini dolambaçlı yollardan sunuyordu. Hastahane çok yakın olduğundan zoraki de olsa işi tatlıya bağlamaya mecburduk.

«Tamam, kes sesini. Bu işten altın bir lira kazanacaksın» dedim.

Yaranın melhemi bu idi. Şimdi benim için hastahaneyi bile ateşe verirdi. Doğruca Lescaut'nun oturduğu eve gittik. Vakit geç olduğundan Monsieur

de T. ertesi gün bizle buluşmak üzere yarı yolda bizden ayrıldı. Bizimle beraber yalnız uşak kaldı.

Manon'u kollarının arasında öylesine sıkı sıkıya tutuyordum ki ikimiz arabada ancak bir kişilik bir yer kaplıyorduk. Manon sevincinden ağlıyordu. Gözyaşlarının yüzümü ıslattığını hissediyordum.

Arabadan inip de Lescaut'nun evine gireceğimiz an hiç beklemediğimiz uğursuz bir olay oldu. Ben arabacıya söz verdiğim bir altından vazgeçtim, ücretin fazla olmasından başka benim bu kadar parayı ödeyecek halim yoktu. Tartışma uzayınca Lescaut'u çağırdım. Hemen aşağıya indi. Karşılaştığım zorluğu kulağına fısıldadım. Lescaut sert ve arabacılarla insan muamelesi yapmaya alışık bir insan olmadığından kendisi ile alay edip etmediğimi sordu, bir arabacıyla bu kadar uğraşmakla. Sonunda «Bir altın lira ha! En iyisi bu rezile yirmi sopa vurmali!» dedi.

Böylesine bir hareketin başımızı belaya sokabileceğini söylemem fayda etmedi ve elimden bastonumu kapıldığı gibi arabacının üstüne saldırdı. Arabacı belli ki daha önceleri bir muhafızın ya da Moskoterin eline düşmüş ki korkudan atları kamçıladığı gibi kaçtı. Bir yandan da kendisini aldatmamın hesabını soracağını haykırıyordu. Bense durmasını söylüyordum. Endişem; arabacının gidip durumu komisere bildirmesi idi.

«Siz beni çıldırtacaksınız», dedim Lescaut'ya. «Bundan sonra evinizde güvenle oturmamız söz konusu olamaz. Hemen buradan uzaklaşalım. Yoksa

yaptıklarınızın meyvasını az sonra toplarız.»

Hızlı gidebilmemiz için kolumu Manon'a vermiştim. Bu tehlikeli sokaktan çarçabuk çıktık. Lescaut da bize eşlik etti.

YEDİNCİ BÖLÜM

Tanrısal adalet olayları şaşılacak derecede birbirine bağlıyor. Henüz beş altı dakika olup olmamıştı ki yüzünü bile göremediğim bir adam Lescaut'yu tanıdı. Kuşkusuz evinin civarında gizlice onu aradığına göre amacı hiç de iyi değildi.

«Vay, Lescaut», dedi ve tabancasını boşaltırken ekledi, «bu akşam yemeğini meleklerle birlikte yiyeceksin sayemde.»

Adam hemen o anda gözden yitti. Lescaut cansız yere yuvarlandı. Ne yapacağımı bilemiyordum. Ama ölmüş bir adamla uğraşmanın bu durumda bize pek yararı olacağını sanmıyordum. Zaten biz de tekin kişiler değildik, amacımız bir an önce kaçmak olmalı idi. Devriyeler nerede ise gelirlerdi ve bu durumda herhalde benim fikrimi almadan bizi tutuklardı. Manon ve uşakla birlikte bulunduğumuz sokağın tersine düşen bir diğer sokağa saptık. Manon öylesine korkmuştu ki kendisini güçlkle tutabiliyordum. Ne ise sokağın köşesinde bir araba görünce rahatlardım. Acele ile arabaya bindik. Arabacı nereye gideceğimizi sorunca, yine şaşırdım. Ne önceden hazırlanmış bir yerim, ne de güvenilir bir dostum vardı. Üstelik birçok kapıyı açabilecek olan paradan da yoksundum. Kesemde yarım pistole gibi kaçış için gülünç sayılabilecek bir para vardı. Manon yorgunluktan, korkudan yarı baygın bir durum-

da idi. Benim kafamda ise Lescaut'nun öldürölüşü canlanıyordu durmadan. Devriye tehlikesini de henüz atlatmamıştık.

Birden Chaillot otelini hatırladım. Köye yerleşmezden önce bu otelde birkaç gün kalmıştık. Orada hem emniyette olurduk, hem de para konusunda sıkıştırılmadan bir süre geçirebilirdik.

«Bizi Chaillot'ya götür,» dedim arabacıya. Bu saatte öylesine uzun bir yolu ancak bir pistole'e kat edebileceğini söyledi. Başladık tartışmaya, sonunda altı franga karar verdik, zaten cebimde kalan para da bu kadardı.

Arabadan inişte Manon'u avutmaya çalışıyordum. Oysa benim de içim parçalanıyordu. Beni hayata bağlayan varlık kollarının arasında olmasa idi çoktan intihar etmiştim. Beni yalnız bu düşünce ayakta tutuyordu.

«Hiç olmazsa Manon'uma kavuştum, o elimde, beni eskisi gibi seviyor, benimdir. Tiberge ne derse desin bu benim için gerçek bir mutluluktur. Dünya yıkılsa aldırmam, ondan başka sevdiğim sevebileceğim tek bir şey yok» diye düşünüyordum kendi kendime ve bu duygu gerçekten doğru idi. Yine de dünyanın geri kalan niyetlerine böylesine az değer verdiğim bir sırada o nimetlerden bir kısmına bir miktar sahip olmak ihtiyacında bulunduğumun farkında idim. Bunun dışında herşeyi hor görebilirdim. Aşk refahtan daha güçlüdür, dünyanın bütün zenginliklerinden daha değerlidir, ama onların yardımına ihtiyacı vardır. Duygusal bir aşık için isteğinin

aksine en bayağı zorunlulukların ağına düşmek kadar üzücü birşey olamaz.

Chaillot'ya vardığımızda saat aşağı yukarı onbirdi. Otelde eski saygıdeğer müşteriler olarak ağırlandık. Manon'un erkek giyimini ise Paris ve civarında kadınların her türlü giyinişlerine alışık olduklarından yadırgamadılar, Çok zenginmişcesine Manon'a mükellef bir sofraya donattım. Manon'dan parasız olduğumu saklamış ve yalnız başıma elverişli bir zamanda Paris'e giderek bu sıkıcı duruma bir son vermeyi tasarlamıştım.

Hastahanede farkına varmamıştım, ama akşam yemeğini yerken iyice anladım, Manon'un zayıf ve solgun olduğunu. Kendisine kardeşinin öldürülmesinden mi bu kadar sarardığını sordum. O da biraaderinin öldürülüşü kendisini ne kadar üzmüş olursa olsun solgunluğunun üç aylık bir süre boyunca beni hiç görememekten olduğunu temin etti.

«Demek beni bu kadar seviyorsun?» dedim.

«İfade edebileceğimden bin kez fazla.»

«Beni artık hiç terketmiyecek misin?»

«Hayır, asla!»

Bu teminat öylesine gösterilerle, yeminlerle süslendi ki bunları unutmasının olanaksız olduğuna inandım. Zaten ben başından beri Manon'un içtenliğine inanıyordum. Onun bu ana kadar bu içtenliğine aykırı hareket etmesinin bir tek sebebi vardı, o da hoppalığı. Kendisi yoksulluk ve gereksini içinde iken başka kadınların lüksünü görür görmez kendinden geçerdi. Ve ben o an bunları düşünürken,

aklının ucundan geçirmiyordum dediklerimin en umulmaz kanıtının arifesinde bulunduğumuzu. Bu öylesine umulmaz bir olaydı ki benim gibi soylu bir insanın başından geçmiş şey değildir.

Manon'un sadakatsizliğine sebep olan etmeni bildiğimden hemen ertesi gün acele ile Paris'e hareket ettim. Lescaut'nun ölümü, kendisi için çamaşır ve elbise gereği öylesine sağlam gerekçelerdi ki başkasına ihtiyaç kalmadı. Otelciye ve Manon'a bir kira arabası ile gideceğimi söylerken kuyruklu bir yalan atıyordum. Parasızlıktan yaya olarak yolculuk etmek zorunda idim. Cours-la-Reine'e kadar çok hızlı yürüdüm. Paris'de ne yapabileceğime karar verebilmem için sessizliğe ve yalnızlığa ihtiyacım vardı.

Otların üstünde oturup kendimi düşünceye koy-verdim. Dertlerim üç ana esasta toplanıyordu.

Bir yığın acil ihtiyaçlar için hemen yapılması gereken bir yardıma ihtiyacım vardı. En azından geleceğe dair umutlar besleyebileceğim bir yol bulmam gerekli idi. Önemli olan diğer bir konu da; Manon'un ve kendimin emniyetimizi sağlamak için gerekli olan tedbirleri almama yarayacak olan bilgilere ihtiyasım olması idi. Plânlar, çıkış yolları içinde uzunca bir düşünüşden sonra ilkin üç ihtiyaçtan son ikisinin halledilmesi gerektiği kanısını vardım. Barındığımız yer pek kötü sayılmazdı. Gelecekte önceki halin ihtiyaçlarını karşılamalı idim.

Kısaca işi dönüp dolaşıp keseyi doldurmanın çarelerini düşünmeye kaldı. Kısa bir süre önce Monsieur de T. büyük bir centilmenlikle bana kesesini

sunmuştu. Ama bu mesele bana tiksindirici geliyordu. Kim bir yabancıya yoksulluğunu olanca çıplaklığı ile anlatır ve malından bir kısmını mecburmuşcasına isteyebilir? Bunu yapsa yapsa bir alçak denebilir. Ancak alçak bir insan bunun ne büyük bir onursuzluk olduğunu farkedemez. Belki bir de bunu kendi halinde bir hristiyan yapabilir. O da cehaletin yanında hafif kalan kaba mantığı ile buna girişebilir. Ben ise ne alçak bir adamım, ne de iyi bir hristiyan. Bu rezillikten kurtulabilmek için kanımın yarısını vermeye razı idim.

«Tiberge,» diyordum, «iyi kalpli Tiberge gücü dahilindeki bir serveti bana vermemezlik edebilir mi? Hayır, o benim yoksulluğuma acır. Ama yenisinden vereceği ahlak dersi ile beni zehirlemeye çalışacaktır. Ne yapalım onun serzenişlerini, vaazlarını ve hattâ tehditlerini dinlemek zorundayım. Beni pişmanlığa sürükleyebilecek böyle bir durumda yardımın pahalıya ödeyeceğim. Buna da katlanmaktansa kanımın yarısını dökmeye razı olmalıyım. O zaman da bütün umutlarımdan vazgeçmem gerekiyordu. Çünkü, bu ikisi gözden ırak tutulduğu takdirde geriye tek bir umut ışığı kalmıyordu. Her birine başvurmamak için kanımın yarısını feda etmeyi göze alıyorsam, ikisi için birden kanımın bütününü feda etmiş olumuyor mu idim?» Bir süre düşündükten sonra kendi kendime tekrar ediyordum. «Evet, bütün kanımı! Kuşkusuz bunu kıvanarak yapabilirdim de sözkonusu alçakça yalvarmalara katlanamazdım. Ama burada yalnız benim kanım söz konusu değil-

di ki? Yaşamın kendisi ve Manon idi sözkonusu olan. Manon'un aşkı, aşkına bağlılığı idi sözkonusu olan. Manon'la kıyaslayabileceğim ne var? Şimdiye kadar hiç bir şey nezdimde bu değeri kazanamadı. Manon benim onurum, mutluluğum, varlığımdır. Kuşkusuz sakınmak için hayatımı verebileceğim birçok şeyler vardır. Ama bir şeyi hayatıma yeğlemekle, Manon'a yeğlemekliğim gerekmez.»

Böylesine bir düşünüşten sonra, kararımı vermekte gecikmedim. Önce Tiberge'in evine, sonra da Monsieur de T. nin evine gitme kararı ile yola koyuldum.

Kente girer girmez bir arabaya bindim. Gerçi arabacıya verecek param yoktu ise de alacağım yardımlara güveniyordum. Araba ile Luxembourg'a vardığımda Tiberge'e kendisini beklediğime dair haber gönderdim. Dost Tiberge haberi alır almaz koşarak gelip sabırsızlığıma son verdi. Ona tahmin edemeyeceği kadar paraya ihtiyacım olduğunu anlattım. Kendisine geri verdiğim yüz pistole'nin yetip yetmeyeceğini sordu ve tek kelime söylemeden gitti. Geldiğinde ancak aşkta ve gerçek dostlukta görülebilecek açık yüreklilikle, neşe ile parayı getirdi.

Tiberge'in yardımından zerre kadar kuşkulandığım halde, bunu bu kadar çabuk ve kolay sağlayışına şaşıtm. Üstelik benim erdemsizliğim konusunda tek bir söz etmedi. Ama serzenişlerinden üstünü ile kurtulduğumu sanmakla aldanmışım. Parayı elime sayıp bitirdikten sonra tam ayrılacakken birlikte biraz dolaşmamızı teklif etti. Ben kendisine

Manon'dan söz etmediğim için o hâlâ Manon'un hastahanede olduğunu sanıyordu. Dolayısı ile verdiği öğütler yalnız benim Saint-Lazare'dan pek olağan olmayan kaçışım ve orada aldığım değerli öğütlerden yararlanacak yerde yine eskisi gibi uçarı ve düzensiz bir yaşam geçirmeye yelteneceğim konusunda idi. Kaçışımın ertesi günü beni ziyaret için Saint-Lazare'a gittiğini ve ne şekilde oradan kaçtığımı öğrendiğinde anlatamayacağı kadar üzüntüye kapılmış olduğunu ve bunun üzerine başrahiple görüşerek zavallı rahibin hâlâ korku içinde bulunduğunu söyledi. Her şeye rağmen başrahip yüce gönüllülük göstererek benim Saint-Lazare'dan kaçışımı polis müdürüne bildirmemiş ve kapıcının ölümünün dışarıdan duyulmaması için elinden geleni yapmış. Dolayısı ile bu bakımdan da korkulacak bir şey kalmamış olduğunu anlattı. Eski kişiliğimden çok az da olsa birşeyler kaldı ise olanların böylesine benim için iyi bir şekilde bitmesi üzerine babama mektup yazarak onunla barışmam gerektiğini, eğer onun öğütünü bir kez olsun tutmaya niyetim varsa Paris'i terkedip ailemin yanına dönmemin gerektiğini söyledi.

Beni kıvandırarak yanları olan bu söylevi usanmadan sonuna kadar dinledim. İkinci Saint-Lazar yönünden korkulacak bir şey kalmaması beni sevindirdi. İkincisi Tiberge Manon'un kurtulmuş olduğundan ve benimle birlikte bulunduğundan zerre kadar haberdar değildi, bundan dolayı kendi kendimi alkışladım. Hattâ Manon'dan söz etmekten özel-

likle kaçındığının farkına vardım. Belki de beni Manon konusunda o kadar ilgisiz bulunca Manon'un gönlümdeki eski yerini yitirdiği yargısına varmıştı. Ayrıca dediği gibi aileme dönmeye karar vermedi isem de, babama bir mektup yazarak görevimi yerine getirmeye, isteklerini uygulamaya hazır olduğumu bildirmeye niyetlendim. Ama umudum Tiberge'inkinden farklı idi. Akademide okuyacağımı bahane ederek kendisinden para almak amacıyla idim. Eğer yeniden rahiplik mesleğine döneceğimi bildirsem idim, inanmaları oldukça güç olurdu. Gerçekte niyetlerimde içtendim. Namuslu, dürüst ve akla uygun bir işte çalışmak istiyordum. Yeter ki sevgiliyle ilişkilerimle uzlaşabilsin. Aynı zamanda hem Manon'la birlikte olmayı hem de Akademide okumayı düşünüyordum. Bu iki şeyin de pekâlâ uzlaşabileceğine inanıyordum. Bütün bu fikirlerden öylesine kıvandım ki hemen o akşam babama bir mektup yazmaya söz verdim. Gerçekten Tiberge'den ayrılır ayrılmaz elverişli bir yerde oturup babama arzulayabileceği gibi bir mektup yazdım. Kendi kendime sevecenliğinden bir şeyler koparabileceğimden emin, için için seviniyordum.

Tiberge'den aldığım para ile değil araba kiralayacak, satın alacak durumda idimse de bu kez zevkimden Monsieur de T.'nin evine yaya olarak koyuldum. Özgürlüğümü bu şekilde kullanmak beni sevindiriyordu. Çünkü dostum özgürlüğümü kısıtlayabilecek hiç bir tehlikenin kalmadığını bana bildirmişti. Bununla birlikte aklıma birden Tiberge'in te-

minatının yalnız Saint-Lazara'la ilgili olduğu geldi. Oysa benim başımda Manon'u hastahaneden kaçırma ve hiç değilse tanık sıfatı ile Lescaut'nun öldürülüşü olayları vardı, bu düşünce beni hemen hemen ilk sokağa saptırıp bir araba kiralamama vesile oldu. Doğruca Monsieur de T.nin evine gittim. Korkumla ikimizi de güldürdüm. İşin diğer gülünç yanı ne hastahane, ne de Lescaut'nun öldürülüşü olayından korkulacak birşey kalmamış olduğu idi. Manon'un kaçırılmasında kendisinin de payı olduğundan, herhangi bir şeyden kuşkulanıp kuşkulandıklarını öğrenmek için ertesi sabah hastahane-ye gitmiş ve bilmemezlikten gelerek Manon'u görmek istemiş. Ama ne kendisini ne de beni suçlamak kimsenin aklına gelmedikten başka Manon kadar güzel bir kızın bir hizmetçi ile kaçmış olduğu haberi garip bir olay biçiminde kendisine anlatılmış olduğunu, kendisinin de böyle bir şeye hiç şaşmadığını, çünkü insanın özgürlüğünü sağlayabilmek için her şeyi göze alabileceği cevabını vermiş olduğunu söyledi. Monsieur de T. hastahaneden ayrılınca doğruca beni ve sevgilimi görmek amacı ile Lescaut'nun evine gittiğini, evin sahibi olan arabacının, ne beni ne de Lescaut'yu ve sözünü ettiği güzel kızı görmediğini, bunun da olağan olduğunu çünkü sözü edilen anlarda Lescaut'nun öldürülmüş bulunduğunu söylemiş.

Ev sahibinin anlattığına göre, öldürülüştünden aşağı yukarı iki saat önce dostlarından bir muhafız ona gelip kumar oynamayı önermiş. Masaya otur-

muşlar ve Lescaut kısa zamanda adamın bütün servetini önünden almış. Zavallı Parasız kalınca yitirdiği paranın yarısını Lescaut'dan ödünç olarak rica etmiş. Aralarında bunun üzerine kavgaya varan bir tartışma başlamış. Lescaut kılıçla düello için dışarı çıkmamış, öteki de kafasını kıracağını vaadederek çekip gitmiş ve az sonra da dediğini yapmış.

Monsieur de T. bizim için endişelendiğini ve elinden gelen yardımı yapmakta devam edeceğini söylemek inceliğinde bulundu. Manon'la Chaillot otelinde kaldığımızı söylemekte bir sakınca görmedim. Birlikte bir akşam yemeği yememiz için kendisini oraya davet etmemi rica etti.

Manon'un elbise ve çamaşırlarını almaktan başka bir işim kalmadığından eğer bazı mağazalarda biraz vakit yitirmek iyiliğinde bulunursa hemen şimdi benle beraber hareket edebileceğini söyledim. Bunu ona olan dostluğumdan mı, yoksa kendisinden yararlanmam için mi önerdiğimi sandım bilmem, ama kabul ettiği için hemen yola çıktık. Beni kendisinin alış-veriş ettiği mağazalara götürdü ve benim alacağımdan çok daha pahalı mallar tavsiye etti. İş para ödemeye gelince, mağaza sahibine benden para almamalarını bildirdi. Bu cömertlik öylesine bir incelelikle yapıldı ki utanmadan bundan yararlanmayı kabul ettim. Birlikte Chaillot'nun yolunu tuttuk. Otele vardığımızda ayrılışımızdan bu yana birçok şeyi hallederek endişelerimin çoğunu yoketmiştim.

Chevalieer des Grieux buraya kadar sürekli olarak dinlenmeden söz söylediği için dinlenip akşam yemeğinde bize eşlik etmesini rica ettim. Dikkatimiz hikâyesini zevkle dinlediğimiz izlenimi vermiş olacak ki hikâyenin öte yanının ilgimizi daha da çekeceğini söyleyerek çekildi.

Akşam yemeğini yedikten sonra hikâyesini yeniden anlatmaya koyuldu.

İKİNCİ KISIM

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Monsieur de T.'nin huzuru ve inceliği prenesim Manon'da kederden iz bırakmadı. Otele geldiğimizde, «sevgilim geçmişteki acıları unutalım. Aşk en iyi yargıçtır, servet aşkın zevki kadar bize acı veremez», dedim.

Akşam yemeğimiz gerçekten bir sevinç şöleni oldu. Ben Manon'la ve yüz pistole'lik servetimle, bütün hazineleri iç etmiş bir Paris'liden çok daha kıvançlı ve çok daha mutlu idim. İnsanın zenginliği isteklerini tatmin edecek bir biçimde belirlenmelidir. Oysa benim artık tatmin edilecek bir tek arzum yoktu, gelecek bile bana pek endişeli gözükmüyordu. Paris'de soylu bir yaşam sürdürmek için gereken parayı babamın bana göndereceğine inanıyordum. Ayrıca yirmi yaşında olduğumdan anamdan bana kalan serveti almak hakkına sahiptim. Kesemin yüz pistole'lik bir değere sahip olduğunu Manon'dan gizlemiyordum. Daha iyi bir serveti sessizce beklemek için bu para yeterli idi. Bu servet de gerek doğal hakkım olan mirastan, gerekse kumardan elimize geçecek gibi idi.

Böylece ilk haftalarda durumdan yararlanmaktan başka bir şey düşünmüyordum. Polise karşı temkinli olma zorunluluğu, onurum Translyvanie otelindeki çevre ile birleşmeyi bana günden güne şarta bağlatıyordu. Ben de mecburen daha az yergin çev-

relerde kumar oynuyor, şansımın iyi gitmesi sayesinde hiyle yapmaya ihtiyaç bile duymuyordum. Yok edip - edildikten sonra zamanımın bir kısmını kentte dolaşmakla dolduruyor, sonra da Chaillot'ya dönüyordum. Genellikle gittikçe dostluğumuzun arttığı Monsieur de T. de bizle kalıyordu.

Manon benim yokluğumda canı sıkılmasın diye komşu genç kadınlardan birkaçı ile ilişki kurdu. Beraberce kadın işleri ve gezintilerle vakit geçiriyorlardı. Küçük küçük oynadığı kumar da onun araba parasını karşılıyordu. Ara sıra Boulogne ormanında geziye çıkıyordu. Her akşam eve dönüşümde Manon'u daha güzel, daha kıvançlı ve daha sevdalı buluyordum.

Arada mutluluğumun eserini tehdit eder gibi görünen birkaç kara bulut gözüktü. Ama bütünü ile dağıldı. Manon'un alaycı karakteri bu bulutların ardını pek gülünç bir biçimde getirdi. Manon'un yüreğindeki sevgi ve fikrindeki çekiciliği gösteren bu olayı anımsamaktan hâlâ büyük bir zevk duyarım.

Hizmetimizde yalnız bir uşak vardı. Bir gün beni bir yana çekerek, büyük bir ikircilikle bana aktaracağı önemli bir giz olduğunu bildirdi. Rahatça konuşması için kendisini teşvik ettim. Kısa bir girişten sonra yabancı bir soylunun hanımefendiye şiddetle aşık olduğunu anlattı. Kanımın beynime sıçradığını hissettim. Daha ayrıntılı bilgi edinmek için gereken tedbiri elden bırakarak sertçe sözünü kestim:

«Manon da onu seviyor mu?»

Sertliğim uşağı korkuttu. Endişeli bir tavırla o

kadar ilerisini bilemediğini söyledi. «Ama günlerden beri bu yabancı ayak direyerek Boulogne ormanına geliyor, orada arabasından inip yalnız başına ormanın derinliklerinde dolaşarak hanımefendiye rastlamak için fırsat kolluyor», dedi. Kendisinin bu yabancı soylunun adamları ile ahbaplık temin ederek sezdirmeden ağızlarını aradığını ve adamların soylunun bir İtalyan prensi olduğunu söylediklerini ve prensin aşk macerası peşinde koşmakta olduğundan onların da kuşkulandıklarını, ama başkaca bir bilgileri olmadığını anladığını anlattı. Sonra titreyerek: O esnada prens ormandan çıkmış ve laubalice kendisine yaklaşıp adını sormuş ve bizim hizmetimizde olduğunu öğrenince de dünyanın en güzel kadınının hizmetinde bulunduğu için kendisini tebrik etmiş olduğunu ekledi.

Sabırsızlıkla sözlerinin bitişini bekledim. Çekingen özür dileyişlerle hikâyesini sona erdirdi. Hiç çekinmeden olanın bitenin bütününü anlatmasını boşuna istedim. Başkaca hiç bir şey bilmediğini, anlattıklarının bir gün önce gerçekleşmiş olduğunu ve prensin adamlarını daha sonra göremediği için ayrıca bir bilgi edinemediğini söyledi. Kendisini takdir ederek yüklüce bir bahşiş verdim. Manon'a hiç sezdirmeden yabancıнын bütün hareketlerini gizlice izlemesini istedim kendisinden.

Gerçekte uşağımın korkulu anlatışı bende acı kuşklar uyandırmıştı, adamcağız belki de korkusundan her şeyi anlatamamıştı. Yine de biraz düşündükten sonra bu kadar çabuk kendimi endişeye kap-

tırmama üzüldüm. Manon'u başkası tarafından sevildiği için suçlayamazdım. Üstelik uşağın anlatışına bakılırsa sevildiğinin farkında olmaması ihtimali de vardı. Böyle her şeyden nem kaparsam hayatım nice olurdu?.

Sabahleyin her zamanki gibi Paris'e döndüm. Varlığımı artırmaktan başka bir düşüncem yoktu. Durum endişeli bir hal alır almaz Chaillot'dan ayrılmak için fazlaca bir paraya ihtiyacım olabilirdi. Dolayısı ile büyük oynamalı idim.

Akşam üzeri dönüşümde beni tedirgin edecek bir haber almadım. Yabancı Boulogne ormanında görülmüştü. Bir gün önceki konuşmalarından cesaretlenerek uşağa yanaşmış, ona aşkından söz etmiş, ama bu aşkıdan Manon'un da haberdar olduğunu sezdirecek bir şey söylememiş. Ayrıntılara dair sorularda bulunmuş ve sonunda uşağıma yüksekçe bir para teklif ederek kendisine bağlamaya çalışmış ve önceden hazırlamış olduğu bir mektubu Manon'a vermesini istemişse de uşağa kabul ettirememiş.

Kazasız belasız iki gün daha geçti. Üçüncü gün ise fırtınalıca oldu. Geç vakit kente döndüğümde, Manon'un gezinti sırasında bir an arkadaşlarından ayrılarak kendisini yakından izleyen yabancıyı bir el işareti ile yanına çağırmış ve Manon yabancıya bir mektup vermiş, tabii yabancı da mektubu büyük bir sevinçle almış ve Manon'un adam aşıkane sözlerle bu sevinçli durumunu belirtmeye fırsat bulmadan uzaklaştığını öğrendim. Manon akşama kadar olağanüstü bir neşe içinde imiş...

Uşağın ağzından çıkan her kelime beni titretti. Kendisine hüznü hüznü: «Gözlerin sakın seni aldatmış olmasın?» diye sordum. Doğru söylediğine Tanrıyı tanık gösterdi.

Eğer Manon benim geldiğimi haber alıp da sabırsızlıkla geç kaldığımdan dolayı şikâyetler ederek karşıma çıkmasa idi yüreğimin acısı kimbilir beni ne hallere sokardı. Ağzımı açmama fırsat vermeden beni gösterişlere boğdu. Yalnız kaldığımızda da eve geç gelmeyi adet edindiğim için bana serzenişlerde bulundu. Suskunluğum sürekli olarak onun konuşmasına yol açıyordu. Üç haftadan beri bir tek günü bile olsun tümü ile onunla birlikte geçirmediğimi ve kendisinin bu kadar uzun ayrılığa dayanamayacağını, hiç olmazsa arada bir gün benimle birlikte kalmak istediğini ve yarın sabahtan akşama kadar kendisi ile kalmamı arzu ettiğini söyledi.

Oldukça sert bir tavırla:

«Hiç merak etmeyiniz? Yarın sabahtan akşama kadar yanınızda bulunacağım,» dedi:

Üzüntülü olduğumun hemen farkına varmaması yanında, sevinç gösterilerinde özel bir canlılık görür gibi oldum. Gününü nasıl geçirdiğine dair eğlenceli betimlemelerde bulundu. Kendi kendime! «Garip kız. Bakalım bu başlangıcın sonu ne olacak,» diyordum. Ayrılışımızın ilki hayalimde canlanıyordu. Bununla birlikte hareketlerinden duruma uygun bir gerçek görür gibi oluyordum.

Akşam yemeği sırasında kumarda yitirdiğimi söyleyerek üzüntümü açığa vurduğum halde, kede-

rimi bir yana atmak güç olmadı. Yarını Manon'la birlikte geçirmemin Manon'ca istenmesini büyük bir kazanç olarak görüyordum. Böylece görüşmemiz için vakit kazanmış oluyordum. Ayrıca hiç olmazsa ertesi gün için sözkonusu olabilecek her türlü tehlike yokoluyordu. Durumdan haberdar olduğumu sezdirmeye beni mecbur edecek hiç bir gerekçe göremiyordum. Şimdiden Paris'e dönüp orada ihtiyatlı bir gölgede yerleşmeyi düşünüyordum. Geceyi bu yeni düzenlemeden rahat, ama yeni bir ihanet korkusu ile karışık bir şekilde geçirdim.

Uyandığımda, Manon bütün günü apartmanımızda geçireceğiz diye benim karışık bir kılıkta gezinmemem gerektiğini söyleyerek, saçımı da kendi elleri ile düzeltmek arzusunda olduğunu bildirdi. Saçlarım öylesine güzeldi ki Manon bir çok kez onların düzelterek eğlenirdi. Ama bu kez hiç görmediğim bir şekilde özen gösterdi. Kıvanabilmesi için onun tuvalet masasının önüne oturmaya ve beni güzelleştirmek için başvurduğu bütün inceliklere sabırla katlanmaya razı oldum. Saçımla uğraştığı sırada genellikle yüzümü kendine çeviriyor iki eliyle omuzlarıma dayanarak doymazcasına bir merakla yüzüme bakıyor ve bir iki öpücükle kıvranışı gösteriyordu. Bu eğlence öğle yemeğinedek bizi uğraştırdı. Bu uğraştan zevk alışına bana o kadar doğal ve neşesi de yapaylıktan öylesine uzak göründü ki böylesine sevdalı bir görünüşü, kuşkulandığım kara ihanetle bağdaştıramayarak, bir çok kez ona açılmak ve bana ağır gelen bu sıkıntıyı atmak istedim. Ama her ke-

zinde söze onun girişmesini bekleyerek baştan zevkli bir utku hayal ediyordum.

Yemekten sonra Manon'un odasına girdiğimizde yine saçlarımla oynaşmaya başladı. Onu sevindirmek için herşeyini hoş görüyordum. Ta ki Prince de X'in Manon'u görmek istediği haberini getirdiler. Bu ismi duymak beni öfkeliendirmeye yetti. Kendisini iterek bağırdım: «Bu da ne demek oluyor? Kim? Ne Prensi?»

Manon sorularımı cevapsız bırakarak, soğukkanlılıkla uşağa: «Yukarı getiriniz.» dedi.

Bana dönerek ekledi: «Sevgilim, senden yalnızca bir dakikalık hoşgörü göstermeni istiyorum. Bunun sonucunda göreceksin seni bir kere daha fazla sevecek ve hayatım boyunca minnettar kalacağım.»

Kızgınlıktan, şaşkınlıktan dilim tutuldu. O isteğinde kararlı idi. Bense isteğini hor görerek karşı koymaya çalışıyordum. Ta ki dış oda kapısının açıldığı işitilinceye kadar. O anda Manon bir eli ile omuzlarımla üzerinde sallanan saçımı yakaladı, diğer eline tuvalet aynasını aldı ve bütün gücü ile beni çeke çeke oda kapısının önüne kadar götürdü, dizi ile kapıyı açtı ve gürültüyü duyarak odanın ortasında durakalmış olan yabancıya hiç kuşkusuz aklının ucunda geçiremeyeceği bir manzara gösterdi. Karşımda olağanüstü güzellikte giyinmiş bir adam vardı. Ama çehresi giyinişine tezat teşkil ediyordu. Manzaranın insanı hayrete düşüren garipliğine rağmen derin bir reverans yaptı.

Manon adamın söz söylemesine meydan ver-

meden, ona aynayı uzatarak:

«Bakınız, Monsieur! Kendinize iyi bakınız ve bana hak veriniz. Benden aşkınıza karşılık vermemi istiyorsunuz. Oysa gördüğünüz gibi ben bir başkasını seviyorum ve ömrüm boyunca da onu seveceğim. Kendinizi kıyaslamaya cüret edebilirsiniz, söyleyiniz eğer yüreğimi ondan ayırıp kendinize çevirebileceğinizi sanıyorsanız nelere güvenerek bunu başara-
bileceğinizi öğrenmek isterim. Neden dersiniz, cariye-
nizin katında bütün İtalyan prensleri elimde tutmakta olduğum saçların bir tekine değmez.» dedi.

Manon'un günlerden beri hazırlamış olduğu anlaşılan bu çılgınca oyuna son verme amacı ile Manon'un elinden boşuna kurtulmaya çalışıyordum. Adamcağızın uğradığı hakaretler canımı sıkıyordu ve incelikle durumu normale dönüştürmek istiyordum. Ama İtalyan kolaylıkla kendini toparlayıp oldukça kaba bulduğum cevabını verince bundan vazgeçtim. «Mademoiselle, dediğiniz gibi gözlerimi açıyorum ve inanın sizi sandığımdan daha da fazla kaşerlenmiş buluyorum.» dedi. Manon'un yüzüne bakmadan çekildi ve duyulması güç bir sesle Fransız kadınlarının İtalyanlarınkinden pek farklı olmadığını mırıldandı. Araya girip bu vesile ile kadınlar üzerine kendisinin daha değişik bir kanıya varmasına çalışmama gerek yoktu.

Manon hâlâ eliyle tutmakta olduğu saçlarımı bırakıp kendini bir koltuğa atıverdi. Kahkahaları ile bütün bir dünyayı ayaklandırabilirdi. Yaptıkları

beni oldukça duygulandırmıştı. Şaka biraz fazla gelmekle birlikte, bunu aşkına yorarak kısmen seviniyordum. Yine de eleştirdim kendisini. O da bana İtalyanın kendisini bir çok kez Boulogne ormanında izledikten ve kaş göz işaretlerinden sonra açıkça ilânı aşk etmeye karar verdiğini ve adını taşıyan bir mektubu kendisini ve arkadaşlarını ormana götüren arabacı aracılığı ile gönderdiğini, mektupta dağların ötesinde parlak bir servet ve sonsuz bir tapınç vaadettiğini anlattı. Manon ilkin durumu olduğu gibi bana açıklamayı düşünmüş, sonra da eğlenceli bir oyunu daha uygun bulmuş. Bunun üzerine tam İtalyanın istediği gibi adamı eve çağırmış ve gerisinin de benim de yaşadığım gibi oluştuğunu ekledi. Başka bir kaynaktan her şeyden haberdar olduğumu söylemedim ve aşkımızın sarhoşluğu bana her şeyi onaylattırdı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

İnanır mısınız bütün hayatım boyunca Tanrı indirebileceği en büyük darbeyi talihimin en elverişli olduğu anda vurmuştur. İşte Manon'un aşkı ve Monsieur de T. nin dostluğu ile kendimi her zamankinden çok daha mutlu bulduğum o sıralar, başıma gelecek yeni bir yıkımı beklemeli idim. Gerçekten başıma öylesine yıkımlar açılmaya hazırlanıliyordu ki bu beni ta Paris'de gördüğünüz duruma getirdi ve öylesine inanılmaz acılara sürükledi ki hikâyeme abartılmış gözü ile bakacağınızdan çekiniyorum.

Monsieur de T. ile birlikte bir gün akşam yemeğini yiyorduk. Otelin kapısında duran bir araba gürültüsü duyduk. Otele yeni müşterilerin gelişi için alıştığımız bir saat olmadığından gelenlerin kim olduğunu merak ettik. Gelenin genç G. M. olduğunu bildirdiler. Yani beni Saint-Lazare'a Manon'u hastahaneye koyduran benim en büyük can düşmanımın oğlu. Adını duyar duymaz kanım beynime sıçradı. Monsieur de T. ye, «Tanrı babasının bize yaptıklarını ödemesi için oğlunu ayağıma getirdi. Kılıçlarımız karşılaştırılmadıkça elimden kurtulamaz.» dedim.

Meğer Monsieur de T. genci tanıyormuş. Üstelik gayet iyi dostmuşlar. Çok sevimli bir genç olduğunu ve babasının hareketine katılmasının söz konusu olmadığını, kendisi ile tanıştığım takdirde

bunu benim de teslim edeceğimi söyleyerek genç G. M. hakkında beslediğim niyetleri değiştirmeye çalıştı, hatta daha ileri giderek iznimle kendisini bizle birlikte yemek yemeğe çağırmak istedi. Manon'la birlikte saklandığımız yeri en güçlü düşmanımızın oğluna göstererek durumumuzu tehlikeye atmış olacağımıza dair itirazlarıma karşı, genç G. M. nin bizle tanıştıktan sonra sadık bir savunucumuz olacağını vicdanı ve onuru üzerine yemin ederek belirtti.

Sevgili dostumun bu kadar ısrarı karşısında itirazlarım boşuna idi. Monsieur de T. önce bizlerin kim olduğunu anlattıktan sonra yanımıza getirdi. Gencin masamıza gelişindeki tavrı hakkında dostumun kanılarını doğrular bir yargıya varmamıza sebep oldu. Beni kucakladı, oturduk. Hepimize ayrı ayrı hayranlığını belirtti. Yemeği büyük bir iştahla yedik. Sofra kalktıktan sonra ise konuşmalarımız daha ciddi konulara kaydı.

Genç G. M. gözlerini önüne eğerek babasının bize yaptıklarından üzüntü duyduğunu söyleyerek özür diledi ve kendisini utandıran bu anıyı tazelemek için bu konuda sözü kısa kesmek istediğini ekledi.

İlk andan itibaren içtenlikle davranıyordu. Oysa konuşalı yarım saatten fazla olmamıştı. Manon'un güzelliği onu etkilemeye başlamıştı, bakışları tavırları iyice gevşemeye başladı. Yine de açık verecek tek bir kelime kaçırmadı ağzından. Ama bende kıskançlığın yardımına lüzum kalmadan bu gevşeyişin

kaynağını bilebilecek kadar aşkta tecrübe sahibi sayılırdım.

Gece geç saatlere kadar oturduk. Giderken bizi tanımaktan kıvançlı olduğunu, eğer izin verirsek ara sıra bizi ziyaret etmek isteğinde olduğunu söyledi. Monsieur de T. de onun arabası ile aramızdan ayrıldı.

Dediğim gibi hiç kıskançlık duymuyordum. Manon'a her zamankinden çok inanıyordum. Zaten bu ender varlık benim ruhuma öylesine sahipti ki ona karşı ancak sevgi ve saygı besliyebiliyordum. Diğer erkeklerin sevgilerini kazanmasından onu paylamak aklımın ucundan geçmiyor, hatta herkesin gönlünü fetheden bir kızın aşkına sahip olduğum için gurur duyuyordum. Kuşkularımı ona belirtmeye dahi lüzum bulmuyordum.

Birkaç gün Manon'un bazı giyim ihtiyaçları ve tanınmak korkusu olmaksızın tiyatroya gitmek için Paris'e inip inmememiz tartışıldı. Hafta sonunda dostumuz Monsieur de T. geldiğinde meseleyi bir de ona açtık. Manon'u memnun etmek için sorumuzla olumlu cevap verince, o akşam kendisi ile birlikte tiyatroya gitmeye karar verdik. Ama bunu uygulayamadık. Dostum beni bir kenara çekerek: «Son görüşmemizden bu yana ifade edemeyeceğim bir sıkıntı içindeyim. Bugün özellikle bunun için sizi ziyarete geldim. Azizim açıkçası G. M. Manon'u seviyor, bunu bana gizlice söyledi. Biliyorsunuz ben onun en saklı şeylerini bile bilen bir dostuyum. Ama en az onun kadar sizin de dostunuzum. Amacının

doğru olmadığına inanıyorum, kendisini bu konuda suçladım. Amacına ulaşmak için olağan yollar izlemeye yeltense idi sırrını gizlerdim. Ama bilmem nereden öğrenmiş Manon'un ahlâkını, zenginliği ve zevki sevişini biliyor. Kendisi büyük bir servete sahip olduğundan, bana başlangıçta Manon'u baştan çıkarmak için yüksekçe bir gelir, yani onbin lira teklif etmeyi düşündüğünü söyledi. Durum elverişli olsaydı ona başka türlü ihanet etmeyi düşünürdüm. Ama sizin hoşgörünüzden yararlanarak sizinle onu ben tanıştırdığım için, sebep olduğum kötülüğün etkilerinden öncelikle sizi haberdar etmeyi borç bildim.

Böylesine değerli bir hizmetten ötürü Monsieur de T. ye teşekkürlerimi bildirdim. Kendisine güvendiğim için Manon'un ahlâkının tıptı tıpına G. M. nin dediği gibi olduğunu, yani yoksulluğun kelimesine bile dayanmadığını söyledim. «Her şeye rağmen eğer sözkonusu olan azlık ya da çokluk büyük miktarda değilse Manon'un beni bırakıp başkasına gideceğini sanmam. Şimdiki halde onun her istediğini karşılamaya gücüm yetiyor. Ayrıca servetim de günden güne artma eğilimindedir. Şu anda çekindiğim tek nokta, G. M. nin yerimizi bilmesidir. Yani bizi ihbar ederek başımıza belâ açmasıdır.»

Ona göre bu yönden hiç çekinmemeliydim. Monsieur G. M. aşk çılgını olabilirmiş, ama bir alçak asla! Eğer herhangi bir alçaklığa yeltense bizden önce kendisi müdahale ederek gereken cezayı ona verecekti.

«Dedikleriniz için size teşekkür ederim. Ama olan olmuş, ilk kötülük göze alınmıştır. Ve işin sonu da henüz belli değildir. Şu anda yapılacak en akıllı iş Chaillot'yu terkedip başka bir yerleşme yeri bulmaktır,» dedim.

«Evet haklısınız. Ama bunu gereken hızla yapmanız oldukça güç olacak. G. M. öğlene buraya geleceğini dün bana söyledi. Zaten bende bunun için bu kadar erken buraya geldim. Neredeyse o da gelir.»

Böylesine acele bilgi edinmiş olmam meseleye daha da önem vermeme sebep oldu. G. M.'nin ziyaretine bu durumda engel olmam söz konusu olamazdı. Üstelik Manon'a mutlaka sevgisini açacaktı ki buna da engel olamazdık. Durumdan haberdar olduğu takdirde Manon'un daha iyi dayanabileceğini hesaplayarak meseleyi olanca açıklığı ile Manon'a anlatmayı tasarladım.

Tasarılarımı Monsieur T. ye açtığımda, o da bunun son derece incelik isteyen bir mesele olduğunu söyledi. «Dediğinize katılıyorum,» dedim. «Ama bir sevgiliden emin olmak için neler gerekiyorsa ben bunların tümünü Manon'da buluyorum. Önerinin büyüklüğü onun gözlerini kamaştırabilir. Ayrıca şunu da unutmayın; o zenginliği değil refahı sever. Üstelik beni bırakıp kendini hastahaneye hapsettiren birinin oğluna gideceğine ihtimal vermiyorum. Beni sevdiğini de kimse inkâr edemez.»

Kısacası kararımda ısrar ederek, sonunda Manon'u bir köşeye çekip bütün öğrendiklerimi en doğal tavrımla anlattım. Kendisine bu şekilde güven-

diğimi ispatladığım için bana teşekkür etti. G. M. nin önerilerini bir kez daha girişmeye cesaret edemeyecek bir biçimde karşılayacağını temin etti.

«Manon, durumumuzu biliyorsun. Sertlik göstererek onu kızdırdığımız takdirde bize zararı dokunabilir,» dedim ve gülerek ekledim: «Ama sen seni tedirgin eden ve hoşuna gitmeyen bir aşıktan kurtulmasını çok iyi becerirsin.»

«Bak aklıma dikkate değer bir fikir geldi,» dedi. «Böylesine bir oyun bulabildiğim için kendi kendimi alkışlıyorum. G. M. bizim en korkunç düşmanımızın oğlu değil mi? Babasından intikam almak her an düşündüğümüz bir şey. Biz de bu intikamımızı oğlunun kişiliğinden değil de kesesinden alalım. Onu sonuna kadar dinlerim, sunduğu bir çok şeyi kabul ettikten sonra onunla alay ederek bırakırım.»

«Evet, kendi içinde düşünüldüğü takdirde plan gayet güzel. Ama düşünmediğin bir şey var güzelim, bu bizi doğruca hastahaneye ve Saint-Lazare'a götüren yoldur.»

Planın aksaklıklarını gösterebilmek için ne dedimse, 'mesele işi ustalıkla sürdürebilmektedir', diyerek kabul etmiyordu. Ayrıca kendisine sevgilisinin her istediğini körü körüne kabul etmeyen bir aşık göstermemi istiyordu. Planını bu kadar çabuk kabul ederek büyük bir hata işlediğimi biliyorum. G. M. yi benim yaptığım gibi aldatmaya karar verildi ve şansımın çok garip bir ince oyunu ile tahmin ettiğim şey onun başına geldi.

Araba saat onbire doğru gözüktü. Genç G. M. öğle yemeğini bizle birlikte yiyebileceği için kıvançlı olduğunu söyledi. Monsieur de T. nin bir gün önce bize geleceğini kendisine söylemiş olması ve birlikte gelmemek için bir iş bahane ettiğinden dolayı orada bulunması G. M. yi hayrete düşürmedi.

Karşılıklı iğrenç bir oyun oynuyorduk. Hepimiz ihanetin okunu yüreğimizde duyuyor ve biliyorsak da güvenle dostane bir biçimde sofraya kurulduk.

Bile bile birkaç dakika oradan ayrılınca, kendisini tedirgin edecek bir adama benzetmeyerek beni, G. M. Manon'a kolayca duygularını açma fırsatını buldu. Masaya yeniden döndüğümde onda hiç de terslenmiş bir adam hali yoktu, aksine oldukça neşelenmiş görünüyordu. Ben de bu neşelenme oyununa katılmakta bir sakınca göremedim. Herhalde o için için benim safdilliğime gülüyordu. Ben de onun oyuna düşmüş haline gülüyordum. Böylece bütün bir gün birbirimiz için eğlenceli bir görünüm arzettik. Ayrılmazdan Manon'la özel olarak görüşmesine gözyumдум. Öylesine ki karnını doyurduğundan ve benim hoşgörölülüğümden dolayı kendi kendini tebrik etmekte haklı idi.

Genç G. M. Monsieur de T. ile birlikte arabasına biner binmez Manon uçarcasına bana koştu, katılırcasına gülerek boynuma sarıldı. Kendisine söylenenleri, önerileri kelime be kelime anlattı. Adamcağız babasından kendisine kalmasını beklediği paradan başka bugün kırk bin lira tutan gelirini Ma-

non'la paylaşmak istiyormuş. Manon onun gönlündeki köşkün, servetinin tek hakimi olacaktı. Şimdiden göstereceği yakınlığa karşı döşenmiş bir ev, bir araba, bir kadın oda hizmetçisi, üç uşak, bir aşçı vermeğe hazırmış.

Görünüşe bakılırsa babasından daha eli açık bir oğul.» Dedim Manon'a ve ekledim. «Doğru söyleyiniz. Bütün bunlar sizi hiç çekmiyor mu?»

Manon bunun üzerine Racine'in dizelerini kendi düşüncelerine uygulayarak: «Ben mi?» dedi.

Moi! vous me soupçonnez de cette perfidie?
Moi! je pourrais souffrir un visage odieux
Qui rappelle toujours l'Hôpital à mes yeux?

Bu ünlü şiiri hezel şekline koymaya devam ederek, cevap verdim:

«Hayır.»

J'aurais piene à panser que L'Hôpital, madame,
Fût un trait dont l'amour L'eût gravé dans
votre âme.

«Ama döşenmiş bir ev, bir araba, üç uşak ve bir kez bulunması olanaksız bir aşk. Doğrusu oldukça çekici bir servet.»

Benim aşkımla dolu olduğunu, gönlünde başkasına yer vermeye hiç niyeti olmadığını yeminlerle anlattı.

«Onla aramızdaki ilişki, aşktan çok intikam ko-

kacaktır.»

Yeniden vaadedilenleri kabul edip etmeyeceğini sorduğumda, yalnızca parasını almaya niyetli olduğunu söyledi.

G. M. nin göndereceği mektupta planlarını bütününü ile açıklamasını bekledik. Gerçekten sivil giyimli bir uşak ertesi gün gelerek, ustaca bir biçimde, kimseye sezdirmeden mektubu Manon'a verdi. Manon cevabını beklemesini söyleyerek mektubu hemen bana getirdi. Birlikte açtık. Bayağı sevgi sözcüklerinden sonra vaadleri üzerine ayrıntılara dalıyordu. Eve girişte kendisine onbin frankı hemen vereceğini, giderlerini asla kısıtlamayacağını ve parasının azalmasını önlemek için daima nakit olarak bu miktar paranın bulunacağını, bunun da ilk gününün uzak olmadığını, ne var ki hazırlık için kendisine iki gün izin vermesini istediğini, evin ve soğanın adresini vererek iki gün sonra akşamüstü Manon'u orada bekleyeceğini ve kendisinin merak ettiği tek konunun benim elimden kaçıp kaçamayacağı olduğunu bunu bildirmesini yazarak, diğer konularda gayet emin görünüyordu. En sonunda da benden kurtulmasının zorlaşması halinde Manon'u kaçırabileceğini vaadediyordu.

Genç G. M. yaşlısından, yani babasından daha kurnazdı. Avını elinde tutmazdan önce parayı saymak niyetinde değildi. Manon'un izleyeceği tavır hakkında karşılıklı düşündük. Ben Manon'un hâlâ bu oyundan vazgeçirmeye çalışıyordum. Saydığım bir yığın sakınca onun kararından dönmesine se-

bep olamıyordu. Kısa bir mektupla belirlenen gün ve saatlerde orada bulunmakta güçlük çekmeyeceğini, güvenle kendisini beklemesini bildirdi.

Öte yandan ben de Paris'in başka bir yanındaki köylerden birinde yeni bir ev tutacaktım. Manon'un gidişi esnasında ben de ufak tefek neyimiz varsa oraya taşıyacaktım. Manon erkenden Paris'e gidecek, G. M. den armağanlarını aldıktan sonra ondan kendisini ısrarla tiyatroya götürmesini isteyecek, paradan yanına alabileceği kadarını alıp kalanını yanında götürmeyi istediği uşağıma verecekti. Arada şunu da söyleyeyim bu uşak Manon'la birlikte hastahaneden kaçan kişi idi. Bize son derece bağlı olduğunu söylemeye gerek yok. Ben bir araba ile Saint-André-des-Aarts sokağının başında bulunacak ve arabayı orada bırakarak saat yediye doğru tiyatro kapısına gidecektim. Manon bir vesile ile locasından ayrılıp kapıda benimle buluşacağına söz verdi. İşin öte yanı kolaydı, arabaya atladığımız gibi Saint-Antoine varoşu yolu ile Paris'den ayrılıp yeni evimize gidecektik.

Çılgınca yanları ne kadar çok olursa olsun bu plan bizce iyi tertiplenmişti. Aslında tamamı ile uzak görüşlülükten yoksundu. Planımızı son derece başarılı bir biçimde gerçekleştirecek olsak bile ondan kendimizi hiç bir zaman saklayamayacaktık. Bununla birlikte en direngen bir güvenle kendimizi tehlikenin ortasına attık.

Marcel'i alarak gitti, Manon. Marcel uşağımızın adı idi. Manon giderken çok hüznümlendim. Kendisi-

ni kucaklayarak: «Manon sakın beni aldatmayınız. Bana bağlı olacak mısınız?» dediğimde, güvensizliğimden şikâyet ederek bana olan sevgisini bir kez daha belirtti.

Saat üçe doğru Paris'e varmayı umuyordu. Ondan sonra ben hareket ettim. Saint-Michele köprüsü üzerindeki Café de Féré'de öğleden sonrayı bunalarak geçirecektim ve geceye kadar da orada oturdum. Sonra bir araba kiralamak için oradan ayrıldım. Kararlaştırdığımız üzere Saint-André-des-Arts sokağının başında beklemeye başladım. Vakit gelince de yayan tiyatronun çıkış kapısına gittim. Orada bekleyen uşakların arasına katılarak bir saat bekledim. Sabırsızlanıyor, gelenden geçenden kuşkulanıyordum ki kararımızla ilişkili olduğunu unuttuğum saat yediyi çaldı. Hemen bir bilet alıp tiyatroya girdim. Gözlerimi localarda gezdirerek Manon'la G. M. yi aradım. Yoktular. Yeniden kapıya döndüm. Bir çeyrek daha sabırsızlıkla orada geçirdim. Gelen giden olmadığından ne gibi bir karar vermem gerektiğini hesaplayamadan arabanın yanına gittim. Arabacı bana yaklaşarak, esrarengiz bir tavırla, güzel bir kızın bir saatten beri arabanın içinde beni beklediğini bildirdi. Güzel kız benim eşkâlimi sorduktan sonra, döneceğimi de öğrenince acelesi olmaksızın beni arabada bekleyeceğini söylemiş. Bunun Manon olduğunu umarak, yaklaştım. Ne yazık ki, güzel bir çehre gördüm, ama bu Manon'un çehresi değildi. Üstelik önceden de hiç görmediğim bir kimse idi. Chevalier des Grieux ile mi tanışmak onu-

runa eriştiğini sordu. Ben de doğruladım.

«Size verilecek bir mektubum var.» dedi. «Bu mektup gelişimden duyduğunuz merakı giderecektir.»

Karanlıkta mektubu okumamın güçlüğünü söyleyerek yakındaki bir meyhanede okumama izin vermesini rica ettim. Benimle birlikte gelmeyi istedi. Ayrıca özel bir oda tutmamı öğütledi.

Yukarı çıkarken şaşkınlığımı bir an üzerimden atarak mektubun kimden geldiğini sorduğumda mektubu bana uzattı. Mektup Manon'dan geliyordu. Ve aşağı yukarı şu anlamı içeriyordu:

G. M. onu tanımlanamayacak bir incelik ve parıltı ile karşılamış, ona neredeyse bir kraliçe gibi davranmış. Karşılaştığı bu saltanat içinde bile beni unutmadığını tekrar be tekrar belirtiyordu. Ama her nedense G. M. kendisini tiyatroya götürmeğe niyetlenmediği için benimle görüşmeyi başka bir güne ertelemiş. Bu durumun bende doğuracağı acıyı bilebildiği için hiç değilse birazcık beni avutabilmesi amacı ile Paris'in en güzel kızlarından birini benim için sağlamış. Mektubu getiren kızın sözünü ettiği kimse olduğunu da eklemiş. İmza: «Size daima bağlı olan Manon Lescaut.»

Öylesine zalimce ve öylesine hakaretlerle dolu bir biçimde yazılmış olan bu mektup karşısında acı ve kızgınlık arasında ikircilikle kaldım. Önce bile bile yalan söyleyen Manon'u unutmak için kendimi zorladım. Bana verilen kızın yüzüne baktım, son derece güzeldi. Bu güzelliğin bana yemini-

mi unutturacak, bana ihanet ettirecek kadar reddedilmez olmasını istiyordum. Oh, bu imkânsızdı. Hain Manon'un o bitmez tükenmez çekiciliği, o sırf aşk için yaratılmış teni, o baygın yumuşatıcı bakışlar ve o tanrısal endam'ın kırıntısı bile bu kızda yoktu.

Kızcağızın yüzüne bakmaktan vazgeçerek: «Mademoiselle, sizi buraya, bana gönderen hain sonuçsuz bir talepte bulunacağınızı pek iyi biliyordu. Ona dönünüz ve kendisine pişmanlık duymadığı takdirde caniliklerinden zevk duymasını söyleyiniz ve artık onu bir kez daha kararımdan dönmek üzere terkettiğimi bildirirsiniz. Şunu da eklemeyi unutmayınız: Onla birlik onun kadar sevimli olmayan bütün kadınlardan vazgeçiyorum. Kuşkusuz onlar da onun kadar alçak ve kötü kalplidirler.»

Manon'a onun bunun yanında fazlaca atıp tutmanın yeri yoktu. Aşağı inip çekilip gitmeğe hazırlandım. Yüreğimi parçalayan öldürücü kıskançlık aniden yerini sessiz sedasız bir hüzne terketmişti. Böylesine durumlarda duyduğum coşkudan ve şiddetli hareketlerden hiçbirinden eser kalmadığından kendimi bu çileli aşktan kurtulmuş sandım. Ama yazık ki, Manon'la G. M. tarafından ne kadar baştan çıkarılıp kandırıldım, aşkın da o kadar aldatışına kapılmış bir insandım. Mektubu getiren kız merdivenlerden inip gitmeye hazırlandığını görünce, Monsieur G. M. ve onunla beraber olan kadına ne haber götürmesini istediğimi sordu. Yöneltilen bu soru üzerine yeniden odaya girdim ve be-

nim gibi şiddetli bir aşka tutulmayanların anlayamayacağı bir değişimle birdenbire kendimi dingin sanırken kızgınlıktan köpürmeye başladım.

«Git!» dedim. «Git! O riyakâr G. M. ye ve onun hain metresine bana gönderdikleri mektuptan nasıl üzüldüğümü anlat! Uzun zaman güleceklerini de sanmadığımı ekle, onları ellerimle hançerleyeceğim!»

Dayanamayıp kendimi bir sandalyenin üstüne bıraktım. Şapkam bir yana, bastonum diğer bir yana gitti. Gözlerimden sel gibi yaşlar boşanıyordu. Önceden duyduğum derin gazap yerini şimdi derin bir acıya bırakmıştı. İnleyip ağlamaktan başka bir şey gelmiyordu elimden. Haykırdım genç kıza:

«Yaklaş, çocuğum, yaklaş. Seni, beni avutmaya gönderdiklerini biliyorsun. Öyleyse söyle bana yaşama hakları olmayan iki hain insanı öldürme arzuna ve ondan sonra intihar etme isteğine, kızgınlığa acıya karşı bir avuntu biliyor musun?»

Genç kızcağız söylediklerimden korkarak iki adım geri çekildi.

«Yaklaş! Yanıma gel ve gözyaşlarımı sil! Ruhumu dinlendir! Gel ve beni sevdiğini söyle. Beni de seni sevmeye alıştıır. Ta ki hainimden başkasını sevebileyim. Sen güzelsin ve ben de seni sevebilirim.»

Kızcağız onaltı onyedı yaşından fazla göstermiyordu. Ama yaşıtlarına oranla bu zavallı kız daha çok tecrübeli gözüküyordu. Belli ki bu garip görünüm onu son derece duygulandırmıştı. Yaklaşarak

banaya sevgi gösterilerinde bulunmaya niyetlendi. Hem elimle uzaklaştırarak;

«Benden ne istiyorsun, ha?» dedim. «Sen bir kadınsın. Lanetlediğim ve dayanamayacağım bir cinsdensin. Çehrenin güzelliğı beni yeni bir hainlikle karşı karşıya bırakıyor. Git! Git ve beni yalnız bırak.»

Önümde eğildi, kızgınlığımdan korkmuş, tek bir kelime söylemeye cesaret edemiyordu. Gitmek için arkasını döndüğünde, durdurdum.

«Hiç olmazsa buraya ne amaçla gönderildiğini söyle. Beni bulacağın yeri ve benim adımlı sana kim öğretti?»

Saygın bir kişi olarak bildiğı G. M. nin saat beş sularında kendisini arattığını bildiren uşakla birlikte büyük bir eve gittiğini, orada güzel bir kadınla birlikte kendisini oyun oynarken bulduğunu ve ikisinin birlikte getirmiş olduğı mektubu iletmekle kendisini görevlendirdiklerini, beni Saint-André-des-Arts sokağının başında bir arabada bulacağını haber verdiklerini söyledi. Başka birşey deyip demediklerini sordum. Utanıp kızarak benim kendisile geceyi geçireceğimi umduklarını eklediklerini söyledi.

«Zavallı kız, seni aldatmışlar, aldatmışlar seni! Bir kadın olarak sana bir erkek gerek. Ama o erkeğı bulacağın yer burası değildir. Git, Monsieur de G. M. nin yanına git! O bir güzelin kendisini sevmesi için gereken her şeye sahiptir. Onun dayalı döşeli otelleri evleri, arabaları, atları uşakları var.

Oysa bende aşk ile bağılıktan başka bir şey yok. Kadınlar benim yoksulluğumu horgörürler ve benim aııklığımla oynayırlar.»

Beni körükleyen tutkunun zaman zaman azalıp çoğalmasına göre, hüznü kızgın bir çok sözler daha söyledim. Konuştukça kendi kendime ettiğim işkence ve duyduğum kızgınlık azaldı ve yerini düşünmeye bıraktı.

Şu son yıkımımı bir önceki ile karşılaştırdığımda bu kezkinde öncekilerden farklı ve daha çok üzüntüye kapılmanın yersiz olduğu kanısına vardım. Manon'u iyi tanıyordum. Daha önceden ihtimal olarak bile olsa tahmin edebildiğim bu yıkım için, neden bu kadar üzüntüye kaptırıyordum kendimi de neden bu yıkımdan kurtulmanın yollarını aramıyordum. Henüz vakit vardı. Eğer savsaklamamla kendi acıma kendim yol açtığım için kendi kendimi yemek istemezsem yıkımımın çıkış yolunu bulmak için şaşkınlıktan kurtulmalı idim. Bunun üzerine bana umut verecek araçları bulmayı düşündüm.

Manon'u G. M. nin elinden zor kullanarak kurtarmaya çalışmak aptalca bir şeydi ve sonunda benim mahvımı hazırlamaktan başka pek bir işe yaramazdı. Başarı umudu da pek garanti değildi. Ama mutlaka Manon'la görüşmeliydim, bu görüşme sonunda onun kalbinde yeniden bir yer tutacağıma muhakkak gözü ile bakıyordum. Onun duyarlı olduğu her şeyi biliyordum. Ayrıca beni sevdiğinden cinindim. Beni avutması için şu küçük kızı gönder-

me işini de mutlaka o düşünmüştür. Onu görebilmek için bütün ustalığımı kullanmaya karar verdim. Aklımdan geçirdiğim yığınla ihtimalin arasından en sonunda olurlu olarak gördüğüm birini izlemeye karar verdim.

Tıpkı Tiberge gibi Monsieur de T. de bana o kadar büyük bir sevgi ile yardım ediyordu ki onun da içtenliğinden ve çabalamalarından kuşkulananın hiç bir anlamı yoktu. Herhangi bir iş vesilesi ile ona Monsieur de G. M. yi çağdırtmayı düşündüm. Bu arada Manon'la konuşmam için bana yarım saat yeterdi. G. M. nin yokluğu sırasında oldukça kolay olacağını sanarak Manon'un odasına kadar gitmeyi düşündüm.

Yaptığım plan beni oldukça dinlendirmişti. Hâlâ yanımda bulunan kızcağıza bol para verdim. Kendisini bana gönderenlerin yanına dönmekten vazgeçirmek için adresini aldım. Geceyi kendisi ile birlikte geçireceğimi sezmesine yardımcı oldum.

Acele ile arabaya atlayıp doğruca Monsieur de T. nin evine gittiğimde iyi bir talih eseri olarak onu orada buldum. Yolda sürekli olarak kendisini bulamama ihtimali karşısında endişeleniyordum. Hemen kısaca ziyaretime sebep olan üzüntüyü ve kendisinden beklediğim yardımı anlattım. Monsieur de T. G. M. nin Mañon'u baştan çıkardığını öğrenince şaşırdı. Yıkımımın benimle bağıını unutarak hemen bütün dostlarının kılıç ve kollarını bu yolda benim için kullanmaları için seferber etmeyi önerdi.

Kendisine böylesine bir hareketin sonunda ben-

le Manon için sakıncalı olabileceğini anlatarak: «Karnımızı akıtmayı son ihtimal olarak düşünelim. Ben daha ılımlıca bir yol düşündüm. Bu da en azından sizin dediğiniz kadar bizi başarıya götürür sanırım.»

Kendisinden bu yolda isteğim her şeyi tartışmaksızın kabul edeceğini bildirdi. Herhangi bir iş vesilesi ile G. M.'yi bir iki saatliğine evden ayırmasını istediğimde, beni kıvandırmak için hemen benimle birlikte dışarı çıktı. Önce G. M. yi bir iki saat dışarıda tutmak için ne gibi bir vesile bulacağımıza dair düşündük. Bir meyhaneden gecikmeye tahammülü olmayan bir konuda görüşmek üzere bir pusula göndermesini önerdim. «Ben de onun dışarı çıkmasını gözetleyip kolayca eve girerim. O evde uşağım Marcel'le Manon yalnızca beni tanırlar. Gelelim size. Görüştüğünüzde sözkonusu meselenin acil bir para ihtiyacını gerektiren bir kumar borcu olduğunu söylersiniz. Büyük oynadığınızı ve paradan çok söz üzerine oynayıp talihinizin ters gitmesi üzerine onurunuzun söz konusu olduğunu eklersiniz. Size kasasından para getirmesi için zamana ihtiyacı olacaktır. Ben de bu arada yapacağımı yaparım.»

Monsieur de T. planımın kendisi ile ilgili olan yanı harfi harfine yapılacağına dair sözverdi.

Birlikte bir meyhaneye giderek, orada çarçabuk bir mektup yazdık.

Manon'un evinin az ötesine giderek bekledim. Az sonra mektubu getiren adamın geldiğini ve G.

M.'nin yayan olarak evden ayrıldığını ardından da bir uşağın onu izlediğini gödüm. Onların yeterince uzaklaştığına kanaat getirir getirmez kapıya doğru ilerledim ve kapıyı bütün kızgınlığıma rağmen dindarca çaldım. Şükürler olsun, kapıyı Marcel açtı. Diğerlerinden hiç korkum yoktu. Marcel'e sesini çıkartmamasını işaret ettim. Yavaşça kimseye gözükmeyen beni Manon'un odasına götürüp götürmeyeceğini sordum. Büyük merdivenden yavaşça çıkıldığı takdirde bunun mümkün olduğunu söyledi.

«Hemen gidelim. İçeriye girdikten sonra kimse-nin bizi tedirgin etmemesini sağla!» Herhangi bir engelle rastlamaksızın odaya rahatlıkla girdim. Manon kitap okuyordu. Sevgilimin karakterine bir kez daha hayran oldum. Beni görünce ne korktu ne de çekindi. Yalnız o anda uzakta sandığı bir kimseyi görmenin verdiği şaşkınlıkla davrandı.

Her zamanki sevgisi ile beni kuşaklayarak: «Demek sizsiniz sevgilim! Tanrım ne kadar da cesursunuz,» dedi. «Şu anda sizi burada görmek kimin aklının ucundan geçerci.»

Kollarının arasından sıyrıldım. Sevgi gösterilerine karşılık vermedikten başka onu nefretle ittim. Ondan uzaklaşmak üzere iki üç adım geriledim. Davranışım onu hiç şaşırtmadı, olduğu yerde kaldı. Yalnız rengi biraz sarardı. Birden kendisini görmekten öylesine sevinmiştim ki bağırıp çağırmam için o kadar haklı sebepler olduğu halde ağzımdan ancak tek tük kelimeler dökülebiliyordu. Yine de bana yaptığı hakaretten dolayı kanım kaynıyor, içim

köpürüyordu. Kızgınlığımı artırmak için yaptıklarını sinirli bir hal içinde hatırlamaya çalışıyor ve gözlerimde aşkın ateşi yerine kızgınlığın kıvılcımlarını çaktırmaya çabalıyordum. Suskunluğum Manon'a halimi anlaması için fırsat verdi. Titrediğini gördüm. Kuşkusuz korkudan titriyordu. Buna dayanamadım.

Elimden geldiğince tatlı ve yumuşak bir sesle: «Ah Manon,» dedim. «Yeminine ihanet eden Manon. İşe nereden başlayacağımı bilemiyorum. Renginizin uçtuğunu ve titrediğini görüyorum. Hâlâ en ufak üzüntünüzün beni de kendisine ortak edeceğinizi iyi bildiğimden size serzenişlerde bulunmaktan çekiniyorum. Ama Manon yaptığınız ihanet, yüreğim parçalanarak size söylüyorum cinayetten beterdir. Olanları çok iyi anımsıyorum. Yaptığınız üçüncü ihanet bu. Nasıl davranacağınızı belirlemek size düşer. Artık yüreğim bu kadar üst üste gelen darbeleri karşılayacak güçte değil, bu kadar acıya dayanamıyorum. Yüreğimin paramparça olduğunu, acıdan ve üzüntüden ezildiğini hissediyorum.» Bir iskemleye çökerek ekledim: «Dermanım kalmadı. Ayakta duracak ve konuşacak gücü kendimde zor buluyorum.»

Manon tek bir söz etmedi. Oturduğumda diz üstü çöküp, başını başıma dayadı. Az sonra göz yaşlarının ellerimi ıslattığını hissettim. Tanrım! Ne kadar derin bir coşku içinde idim.

«Ah! Manon,» dedim içimi çekerek. «İşlediğiniz cinayetten sonra göz yaşı dökmenizin hiçbir yararı

yok, inanın. Asla duyamayacağınız bir üzüntüyü göstermeye çalışıyorsunuz. Sizin şu an en çok canınızı sıkan şey kuşkusuz benim varlığımdır. Bütün zevklerinizi ben engelledim. Gözünüzü açın ve benim kim olduğumu görünüz. Zalimce bir yana itilen ve kendisine ihanet edilen bir mutsuz için böylesine sevgi dolu izlenimini veren gözyaşları dökülmez.» Manon durumunu değiştirmeden sürekli olarak ellerini öpüyordu. «Vefasız Manon! Verdiğiniz sözler, ettiğiniz yeminler nerede kaldı. Bu ne kadar zalimce bir sevgidir. Bir gün içinde yaptığın aşıkane yeminleri ne ettin? Tanrım! Bir kafir de seni böylesine aldattıktan sonra alay mı eder? Demek ki böyleleri ödüllendiriliyor da kendilerini adadıklarına bağlı kalanların payına üzüntü ve acı düşüyor.»

Söylediklerimi istemeden ağzımdan kaçırmıştım, üstelik bunları öylesine acıları izledi ki Manon sesimin değişmesinden bunu anladı. En sonunda suskunluğunu sürdüremeyip söze girdi.

«Suçlu olduğum anlaşılıyor. Bunun en sağlam dayanağı da size verdiğim acı ve coşku. Eğer bunun böyle olacağı aklımın ucundan bile geçti ise Tanrı benim başıma taş yağdırsın.»

Dedikleri o kadar anlamsız ve içtenlikten uzaktı ki dayanamayıp şiddetle kızgınlığını örtmeyip haykırdım:

«Uğursuz riyakâr! Bugün senin nankör ve çapkın olduğunu her zamankinden çok açık görüyorum,» ekledim: «Seninle en küçük bir ilişkide bulunmayı zül addederim. Bir an bile yüzüne bakma-

ya niyetlenirsem Tanrı en büyük ceza ile beni yargılasın. Benden nefret et ve yeni aşkınla otur. Onur-
dan, ağırbaşlı zevklerden vazgeç, umurumda bile de-
ğil, benim için hepsi bir!»

Manon halimden korkmuştu. Kalktığım sandal-
yenin kıyısında diz üstü oturuyor, sanki nefes almı-
yordu. Bana titreye titreye bakıyordu. Başımı dön-
dürüp gözlerimi ona diktim. Kapıya doğru bir iki
adım attım. Ama böylesine çekici bir varlığa karşı
bu kadar sert olmak için insanlığımı yitirmiş ol-
mam gerekirdi. O kadar barbar olmam hiç bir za-
man söz konusu olamazdı. Birdenbire sertliğin en
aşırı ucundan yumuşaklığın en aşırı ucunu seçerek
ona dönüp düşünmeden kollarımın arasına aldım.
Sevgi ile onu öpücüklere boğdum. Kızgınlığımdan
ötürü özür diledim. Kaba bir insan olduğumu, onun
gibi ince bir kız tarafından sevilmeğe değer olma-
dığımı söyledim.

Onu olduğu yere oturttum. Diz üstü yere çök-
tüm ve beni önünde diz çökmüşken dinlemesi için
yalvardım. Ondan özür dilerken benim gibi şiddet-
li seven bir aşkın tasarlayabileceği en saygılı, en
aşıkane sözlerin hepsini birkaç kelime içine sıkıştır-
dım. Acıyıp beni affettiğini lutfederek söylemesini
istedim. Manon kollarını boynuma doladı ve beni
düşürdüğü durumdan dolayı asıl benim kendisini af-
fetmemin gerektiğini söyleyerek, haklı olarak ken-
dini özürlü göstermek için söyleyeceklerini dinle-
mememden korktuğunu ekledi.

Sözüne devam etmesine meydan vermedim.

«Beni anlamadınız. Sizden özür beklemiyorum. Ve yaptığınız herşeyi kabul ediyorum. Yaptıklarınızın hesabını istemek benim haddime düşmez. Yalnız benim sevgili Manon'um bugüne dek yüreğinde barındırmış olduğuna inandığım bana karşı olan sevgisini sürdürürse çok kıvançlı ve mutlu olurum.» Biraz durduktan sonra yakararak konuşmasını sürdürdüm. «Ey kaderimin tek hakimi Manon! Beni istediğinde sevindiren, istediğinde kederlendiren sizden bugün ne olacağımı öğrenebilir miyim? Ne dersiniz, yoksa bu geceyi hasmımla geçirip idam yargımı kesinleştirecek misiniz?»

Manon bana cevap vermezden önce bir süre susup sakın bir tavır almaya çalıştı.

«Chevalier'm! Eğer konuşmanızın başında fikirlerinizi bu kadar açık olarak anlatmış olsaydınız, hem siz birçok coşkudan, hem ben birçok üzücü sahneden kurtulmuş olurduk. Bunca kederlenmenize kıskançlığınızın sebep olduğunu bilse idim, sizi dünyanın öbür ucuna kadar bile olsa izleyerek derdinize derman bulurdum. Oysa ben G. M. nin ve size gönderilen kızın önünde yazdığım mektubun sizi bu kadar üzdüğünü sanmıştım. Gönderdiğim mektubu ince bir alaya, kızı da G. M.'ye bağlanarak sizden vazgeçtiğime yorduğunuzu sandım. Ve bu sanı beni anlatamayacağım kadar üzüntüye boğdu. Meselemin esasında ne kadar suçsuz olursam olayım, görünüşün hiç de benden yana olmadığını biliyordum.

Olanı biteni size iyice açıklayayım da ondan sonra siz de kararınızı verirsiniz.»

Manon bundan sonra, G. M. ile buluştuğundan bu yana başından neler geçmişse hepsini anlattı: G. M. kendisini şu anda bizim bulunduğumuz yerde bekliyormuş. Manon'u dünya kraliçesi gibi karşılamış. Son derece temiz ve insanı hayrete düşürecek kadar güzel döşenmiş apartmanı gezdirmiş. Odasında hemen ona onbin frank saymış, ayrıca mücevherler de vermiş. İşin tuhafı bunların arasında zamanında Manon'a babasının verdiklerinden bazıları da varmış. Daha sonra hiç görmediği salona geçerek nefis bir kahvaltı sofrasına oturmuşlar. Kahvaltıda ona yepyeni hizmetçiler hizmette bulunmuş. Onlara bundan sonra Manon'a kendi öz hanımları gibi bakmalarını salıklamış. Sonra arabayı, atları ve verdiği bütün hediyeleri göstermiş. Sonunda akşam yemeğine kadar bir el kumar oynamayı önermiş.

«Açıkça söyleyeyim, bu zenginlik gösteriş benim aklımı başımdan aldı. Tek bir atakta kendimizi böylesine büyük bir servette, yoksun bırakmanın yanlış olacağı kanısına vardım. Bunun üzerine onbin frankla mücevherleri alıp kaçmaktan kendimi tuttum. Bu ikimizin de hayatını garantiye alacak, elde bulunan büyük bir servetti. Monsieur de G. M. yi ana ana bir güzel onun hesabına yaşayabilirdik. Ona tiyatroya gitmeyi önermedim. Bunun yerine sizinle görüşmemin kolaylığı ya da güçlüğü hakkında bir izlenim edinebilmek için onun sizin hakkınızda neler düşündüğünü öğrenmeye çalıştım. Bu konuda oldukça ılımlı idi. Sizin için ne düşündüğü-

mü, ayrılışımdan ötürü üzgün olup olmadığını öğrenmek istedi. Ben de sizin pek sevimli bir insan olduğunuzu ve bana karşı daima çok iyi davrandığınızı, dolayısı ile size kin bağlamamın sözkonusu olmadığını anlattım. Üstünlükleri olan bir kişi olarak sizinle çatışmaktansa dostluğunuzu yeğleyeceğini söyledi. Gidişimi, özellikle kendi isteğimle gidişimi nasıl karşılayacağınızı sordu. Aşkımızın eskiyip soğumaya yüz tuttuğunu ve zaten durum vaziyetlerinizin pek iyi olmadığını, belki de beni yitirishinize fazlaca üzülmeyeceğinizi, nede olsa oldukça ağır bir yükten kalkacağınızı söyledim. Kısaca kaçışımı da anlatarak dedim ki: Bazı işlerim dolayısı ile Paris'e giderek sizin izninizi almıştım. Siz de Paris'e gelmiş olduğunuz için sizden ayrılırken fazlaca kuşkulanmadınız.»

«Benimle anlaşacağını bilsem kendisine yardımlarımı ve iltifatlarımı herkesden önce ona ben sunmak isterim.» dedi.

«Özellikle babanızla bozuştuktan sonra hiç de iyi olmayan işlerinizde size yardımcı olduğu takdirde tanıdığım kadarı sizin ona iyi davranacağını söyleydim. Sözümü keserek, size elinden gelen her iyiliği yapacağını ve eğer başka bir kadın arzuladığınız takdirde eski bir metresini size sunabileceğini söyledi.»

«Kararlarını doğruladım. Kuşkularının tümünü silmek ve kendi planıma bir kat daha hareket serbestisi kazandırmak için ve derhal sizi durumdan haberdar edip kararımıza uymadığım sanısına ka-

pılarak üzülmenezin önüne geçmek için yeni metre-
 si hemen o akşam size göndermesini önerdim. Böy-
 lece size bir mektup yazma fırsatını ele geçirdim.
 Beni bir tek dakika bile yalnız bırakmayacağını bil-
 diğimden bu hiyleye başvurmak zorunda kaldım.
 Önerime güldü. Alelacele uşağını çağırıp, şu anda
 eski metresini bulup bulamayacağını sordu. Kesin
 cevap alamayınca da buldurmak için sağa sola ko-
 şuşturdu. Sizi Chaillot'da bulduracağını umuyordu.
 Bunun üzerine mecburen, sizden ayrıldığımda tiyat-
 roda buluşmak üzere sözleştiğimizi, eğer oraya git-
 mekte bir engel çıktı ise Saint-André-des-Arts soka-
 ğının başında bir araba içinde beni bekleyeceğinizi,
 dolayısı ile sizi bütün gece orada titremeye engel
 olmak için yeni metresinizi oraya göndermenin uy-
 gun olacağını anlattım. Ayrıca bu değıştirimden si-
 zi haberdar etmek için bir mektup yazmanın doğ-
 ru olacağını anlattım. Kuşkusuz bu mektup olma-
 dan durumu oldukça güç anlardınız. Mektubu onun
 gözü önünde yazmak zorunda kaldığımdan gereğin-
 den fazla, hatta gereği kadar bilgi vermekten sa-
 kındım.»

Manon derin bir nefes aldı. «Amacımı, davra-
 nışlarımdan hiçbirini gizlemeden, olanı biteni böy-
 lece anlattım. Genç kız geldi. Doğrusu güzel bul-
 dum. Ayrılışıımızın size vereceğinden emin olduğum
 üzüntüyü hiç olmazsa bir zaman gidermesini dile-
 dim içtenlikle. Benim özellikle sizden istediğim kal-
 ben bana bağlı olmanızdır. Size o an Marcel'i gön-
 dermeyi çok isterdim. Ama durumu ona anlatacak

fırsat bulamadım.»

Sonunda hikâyesini G.M. nin Monsieur de T. den gelen mektubu aldığındaki şaşkınlığı anlatmakla bitirdi. «G.M. mektubu aldığında beni bırakıp bırakmamakta ikircikli kaldı. Dönüşünün gecikmeyeceğini bildirdiği için şu anda sizinle burada konuşurken endişeden bir türlü kurtulamıyorum. Sizi gördüğümde de olağanüstü bir hayret gösterdim.»

ONUNCU BÖLÜM

Bütün bu anlattıklarını şaşılacak bir sabırla dinliyordum. Benim için anlatılanlarda etkileyici ve acılı birçok yanlar vardı. Herşeyden önce Manon'un sadakatsizliği ayan beyan ortada idi, hatta kendisi bile bunu örtmeye kalkışmıyordu. G. M. nin bütün gece bir rahip gibi kendisini yalnız bırakacağını düşünemezdi. Yani geceyi onunla geçirecekti. Benim gibi bir aşığa söylenebilecek söz mü bu? Her şeye karşın hatasının bir payını da kendime ayırmalı idim. G. M. nin ona karşı duyduklarını kendisine bildirmekle kalmamış, onu elde etmek için kullanacağı yolları da kendisine bildirmiştım. Zaten bana özgü bir düşünce tarzı ile beni en çok incitecek durum ve koşulları bile safça bana anlatması beni meraklandırdı. Kendi kendime kötülük düşünmeyerek günah işlediğini düşündüm. Uçarı ve uzağı görmeyen, ama dürüst ve içten, bir de buna her kusuru görmemezlikten gelmeye hazır olan aşkı ekleyiniz.

O akşam Manon'u hasnımın elinden kaçıрма umudu ile son derece kıvanmıştım. Bununla birlikte sordum:

«Pekalâ geceyi kiminle geçireceksiniz?»

Sorum onu iyice şaşırttı. Ancak kesik kesik 'ama, eğer' gibi kelimelerle cevap vermeye çabaladı. Şaşkınlığına acıdım. Sözüünü keserek doğal bir

tavırla hemen şu andan itibaren beni izlemesini söyledim.

«Bunu ben de isterim, ama demek ki benim planımı kabul etmiyorsunuz?»

«Şu ana kadar yaptıklarınızı onaylamam yeterli değil mi?»

«Demek onbin frankı götürmeyeceğiz. Oysa onları bana verdiğiine göre artık benimdir.»

Herşeyi bir anda terkederek buradan hemen uzaklaşmasını öğütledim. Yarım saattir birlikte idik ve her an G. M. dönebilirdi. Manon ısrarla elleri boş çıkmamayı istiyordu. Ben de dayanamayıp bunca fedakârlıktan sonra bu isteğine engel olmadım.

Tam çıkmaya hazırlanıyorduk ki sokak kapısının vurulduğunu işittik. Gelen mutlaka G. M. idi. O şaşkınlıkla Manon'a «karşıma çıktığı takdirde G. M. kendisini ölmüş bilsin,» dedim. Gerçekten de kızgınlığım onu görünce denecek gibi değildi.

Mercel kapıdan aldığı bir mektubu bana getirerek merakımı giderdi. Mektubu Monsieur de T. kaleme almıştı. Dediğine göre G. M. para almak için evine gitmişti, bu arada ben de yokluğundan yararlanarak gayet eğlenceli bir gece geçirebilirdim. Hasımımın akşam yemeğini yiyerek, bu akşam kendisinin yatma umudunda olduğu yatakta sevgilimle yatarak kendisinden eğlenceli bir intikam almış olurdum. Bunun için G. M. yi sokakta tutuklayarak ertesi güne kadar göz hapsinde tutacak güvenilir üç dört kişinin bulunması gerektiğini, buna da bula-

bileceğimi sandığını söylüyordu. Kendisine gelince G. M. nin dönüşünde yaratacağı vesilelerle hiç olmazsa bir saat daha onu oyalayacağını bildiriyordu.

Mektubu Manon'a gösterdim. Nasıl sağlam bir oyunla yanına gelmiş bulduğumu anlattım. Benim kurnazlığım ve Monsieur de T. nin hiylesi ona olağanüstü geldi. Karşılıklı rahat rahat güldük. Ama son hiylemizden ona sözettiğimde kendisini korkunç sevindiren bir şey gibi ciddi bir biçimde bunu bana ayak direterek öğütlemesi hayretime sebep oldu. Bir anda G. M. tutuklayıp sabaha dek her şeye karşın göz hapsine tutacak adamların nasıl bulunabileceğini boş yere ona sordum. «Monsieur de T. G. M. yi bir saat daha yanında tutacağını söylüyor, o zaman biz de bu süre içinde bu adamları bulalım,» cevabını verdi. Ben bunun sakıncalarını saydığımda benim kendisinin görüşlerine hiç değer vermediğini, hep baskıcı davrandığını, bundan daha iyi bir planın düşünülemeyeceğini söyledi.

«Onun yatağında yatacak, yemeğini yiyeceksiniz. Yarın erkenden Manon'u ve parasını alıp gideceksiniz. Böylece hem babasından, hem de oğlundan unutamayacakları bir intikam almış olacaksınız.»

İçimden bu işin bir yıkımla biteceği geçtiği halde, arzusuna karşı geledim. Lescaut'nun beni tanıştırdığı bir kaç muhafıza G. M. yi uygun bir biçimde tutuklamayı havale etmek üzere dışarı çıktım. Ama bunlardan ancak birini yerinde bulabil-

dim. Bu işini bilir bir adamdı. Meselenin ne olduğunu öğrenir öğrenmez, başarının muhakkak olacağını vaadetti. Bu iş için kullanacağı emrindeki iki üç adam için on pistole kadar bir bahşış istedi. Kendisinden bir an bile yitirmemesini rica ettim. Kısa bir süre içinde işe koyulacak askerleri topladı. Ben muhafızı evinde bekliyordum. Arkadaşları ile birlikte geldiğinde, onlar G. M.nin Manon'un evine dönmek için geçmeye mecbur olduğu bir sokağın köşesine kendim götürdüm. İş sabahın yedisine kadar G. M.yi kaçamayacak bir biçimde tutuklama konusuna geldiğinde, onu odasına götürüp kendi yatağına yatmaya mecbur edeceğini ve bu esnada da kendisi ile üç arkadaşının içki içip kumar oynayacaklarını söyledi.

G. M. görününceye kadar onlarla birlikte kaldım. O görüldüğünde böylesine olağanüstü bir durumu daha iyi görebilmek için bir kaç adım ötede yüksekçe bir yere çıktım. Muhafız elinde tabancası ona yaklaştı ve ince bir biçimde kendisini izlemesini, ne parasına ne de canına kastetmek niyetinde olmadıklarını ama yaramaz bir şey yaptığı takdirde beynini istemeye istemeye dağıtmak zorunda kalacağını söyledi. G. M. muhafıza her an destek olabilecek üç askeri de görünce yelkenleri suya indirdi. Hiç karşı koymaksızın bir kuzu gibi götürüldüğünü gördüm.

Alâlacele Manon'un yanına döndüm. Hizmetçilerin kuşklarını yoketmek için G. M. yi akşam yemeğine beklememesini, ertelenemeyecek bir işi çık-

tığından akşam yemeğinde bulunamayacağı için bu-
raya gelip özür dilemek ve birlikte akşam yemeği
yemek konusunda bana ricada bulunduğunu, benim
de bu kadar güzel bir kadınla birlikte yemek ye-
menin onur vereceğini söyleyerek ricasını kabul et-
tiğimi anlattım. Manon da oyunumu ustaca sürdü-
rerek bana cevap verdi. Sofraya oturduk. Sofrada
uşaklar bize hizmet ederken gayet ağırbaşlı idik.
Sonunda uşakları göndererek hayatımızın en güzel
gecelerinden birini geçirdik. Sabah saat altıda ka-
pıda bir araba hazır bulundurmasını gizlice Mar-
cel'e bildirdim. Yemekten sonra Manon'dan ayrılır
gibi yaptım, ama Marcel'in yardımı sayesinde kim-
seye sezdirmeden yeniden içeri girdim. Ve sofrada
olduğu gibi yatakta da G. M. nin yerini almağa ha-
zırlanıyordum..

Oysa bu sırada ötede kör talihimiz bizim yıkı-
mımızı hazırlıyordu. Kılıç başımızın üzerine asıl-
mışken biz zevkimizin verdiği çılgınlık içinde idik.
Ve kılıcı tutan iplik gittikçe inceliyordu.

Ama bu rezlice yıkımımızı iyice açıklayabilmek
için geriye kalan sebepleri de anlatmak zorundayım.

Gözümünden kaçan nokta G.M.yi izleyen uşaktı.
Bu uşak efendisinin tutuklandığını gârünce kork-
muş ve ters yüzü dönerek efendisinin babası ihtiyar
G. M.ye durumu olduğu gibi bildirmiş. Böylesine
can sıkıcı bir haberin yaşlı adamı kaygılandırma-
ması sözkonusu olamazdı. Üstelik genç G. M. Onun
tek evladı idi. Yaşına nazaran şiddetli bir adamdı.
Başlangıçta oğlunu görmediği süre boyunca birisi

ile takışıp takışmadığını, başka birisinin kavgasına karışıp karışmadığını, kuşkulu bir evde bulunup bulunmadığını öğrenmek istedi. Bu sonuncu şıkkı da ha olurlu gördüğünden oğluna yardım için hiçbir girişimden geri kalmamaya karar verdi. Oğlunun Manon'la aşkını ve onun için harcadığı bütün paraları ve mücevherleri, onunla öğlenden sonra dokuza dek nasıl vakit geçirdiğini, nasıl çıktığını, nasıl bir olayla kaçırıldığını bütünü ile öğrendi. Böylece oğlunun başına gelenlerin bir aşk macerası olduğu kuşkusunu gerçek haline getirdi.

Saat onbuçuk olduğu halde emniyet genel müdürünün evine gitmekten sakınmadı. Bütün karakollara ve devriyelere emir verildikten başka bir müfrezenin de kendi buyruğuna verilmesini rica etmiş. Aldığı müfreze ile oğlunun kaçırıldığı sokağa geldi. Onu bulabileceğini sandığı her yere girmiş çıkmış. Ama hiç bir sonuç alamayınca doğruca metresinin evine gelmiş. En azından oğlu buraya dönebilirdi.

Eve geldiklerinde ben yatağa girmeye hazırlanıyordum. Odanın kapısı kapalı olduğundan sokak kapısının vurulduğunu hiç duymadım. İhtiyar iki askerin eşliğinde içeri girer, oğlu hakkında hiç bir bilgi edinemeyince son ihtimal olarak metresini görmek ister. Yanında askerler olmak üzere apartmana çıkar ve tam biz yatağa girecekken kapıyı açtı. Onu gördüğümüzde ikimizin de damarlarındaki kan dondu.

«Tanrım! İhtiyar G.M. gelmiş», diyebildim Manon'a.

Hemen kılıcıma sarılmaya niyetlendim. Ne yazık ki kemer kayışına sarılmıştı. Zaten benim davrandığımı gören askerler de üstüme atılmışlardı. Bütün savunu aletlerimi aldılar. Gömlekle bir adamın mücadeleye devam etmesi söz konusu olamazdı.

İhtiyar G.M. gördüğü manzaradan şaşkına dönmekle birlikte beni tanımakta güçlük çekmedi. Manon'u ise benden kolay tanıdı.

«Yoksa bir hayal mi görüyorum? Karşımdakiler Chvalier des Grioux ile Manon Lescaut değiller mi?» dedi.

Utanç ve üzüntüden o halde idim ki ses çıkaramadım. Bir süre düşündü. Sonra birdenbire köpürerek bana hakaretler yağdırmaya başladı.

Dayanamayıp ben de aynı türden hakaretlerle dolu bir cevap verdim.

«İhtiyar çapkın! Eğer ailenden birini öldürmek istese idim. Hiç düşünmeden işe senden başlardım!»

Askerlere döndü: «Şu namussuzu iyi tutunuz. Oğlumun ne olduğunu ancak o bilebilir. Oğlumun ne olduğunu şu anda söylemezse hemen yarın onu astıracağım.»

Hemen karşılık verdim. «Beni astırmak mı? Uğursuz herif ancak senin gibiler darağacına layıktır. Ben senin gibi iğrenç bir mültezim değil soylu bir insanım. Oğlunun ne olduğunu çok iyi biliyorum ve kafanı daha da kızdırırsan yarın onu boğdururum. Ondan sonra da sana sözveriyorum, aynı şeyi sana da yaptırırım.»

Oğlunun nerede olduğunu bildiğimi söyleyerek

akılsızlık etmişdim. Kızgınlığım beni boşboğazlığa sürüklemişti. Derhal kapıda bekleyen askerlerden bir kısmını çağırıp evin bütün hizmetçilerini göz altına almalarını buyurdu.

Alaycı bir tavırla, «Ha! Monsieur le Chevalier, oğlumun nerede olduğunu biliyorsunuz demek. Üstelik onu boğdurmaktan dem vuruyorsunuz. Bunun öcünü sizden alacağıma söz veriyorum.»

Ettiğim aptallığı o anda anladım. İhtiyar Manon'a yaklaştı. Manon yatağının üzerine oturmuş ağlıyordu. Alaycı tavrını bırakmaksızın baba ve oğul G.M. ler üzerinde sağladığı hakimiyetten ve bu hakimiyetten yararlanışından kalkınarak hiç de dostane olmayan bir kaç söz söyledi. İhtiyar canavar Manon'a aşağılık bir tavırla el uzatmaya kalkınca haykırdım.

«Ona dokunayım deme sakın, uğursuz herif! Yoksa Tanrı adına elimden seni kimse kurtaramaz.»

Odada üç asker bırakıp dışarı çıktı. Bizi hemen giyindirmelerini buyurdu.

Kesin olarak niyetinin ne olduğunu kestiremiyordum. Belki de oğlunun nerede olduğunu söylediğimizde özgürlüğümüzü elde edebilirdik. Giyinirken bu yolu denemenin bize ne kazandıracağını düşünüyordum. Ama ihtiyar G.M. odaya döndüğünde böyle bir fikre yanaşmayacağını belirten bir tavır takındı. Monon'un hizmetçisini sorguya çekmeye gitmişti. Onu da askerler tutuklamışlardı. Bu arada uşaktan hiç bir haber alınamamıştı. Marcel'in bize eskiden beri hizmet ettiğini öğrenmesi ihtiyarı se-

vindirdi. Tehditlerle onu korkutmaya karar verdi. Gerçi Marcel sadık bir uşaktı, ama kaba ve cahildi. Manon'u hastahaneden kurtarma anıları, G.M. nin tehditleri ile birleşince öldürücü bir korkuya kendini kaptırırvererek, kendini darağacına yada hapishaneye götürecekler sanısı ile, yaşamasına izin verildiği takdirde bildiği herşeyi söyleyeceğine yemin etti. Marcel'in bu şekilde konuşması G.M. de bizim işlerimizde tasarladığından da öte caniyane ve önemli yanlar olduğu sanısını uyandırdı. Bunun üzerine bildiklerini söylediği takdirde değil yalnız hayatını bağışlamak aynı zamanda paraca ödülde de bulunacağını söyledi.

Zavallı Marcel, kendisinin de katılacağı kararları kendisi ile birlikte konuştuğumuz için, tasarladıklarımızın kendisini de kapsayanlarını bir güzel anlattı. Gerçi bu kararlarımızda sonradan yaptığımız düzeltmeleri değiştirmeleri bilmiyordu. Ama Chailot'dan ayrıldığımız sırada girişimimizin ana hatlarını ve kendisinin burada oynayacağı rolden haberi vardı. İhtiyara ereğimizin oğlunu aldatıp, Manon'un alacağı yada aldığı -burasını bilmiyordu- onbin frankı alıp onu G.M. ailesinin mirasçısına bırakmamak olduğunu söyledi.

İhtiyar bunları öğrenir öğrenmez köpürerek yukarı, odamıza çıktı. Yüzümüze bile bakmaksızın küçük odaya geçti. Orada paraları ve mücevherleri bulmakta zorluk çekmedi. Alaycı bir çehre ile yanımıza gelerek, 'çalınmış mal' dediği şeyleri göstererek bize bin bir hakarete bulundu. Sonra inci ger-

danlıkları ve bilezikleri Manon'un yüzüne yaklaştıracak alaycı bir gülüşle:

«Bunları herhalde ilk defa görmüyorsunuz güzelim. Bunlardan belli ki bir türlü ayrılamıyorsunuz,» dedi. «Zavallı çocuklar, aslında ikisi de şevimli insanlar, ama biraz dolandırıcı.»

İhtiyarın hakaret üzerine hakaret yağdırması yüreğimi parçalıyordu. Bir an özgür olabilmek için, Tanrım, o an neleri gözden çıkarmazdım! Zar zor kendimi tutup kızgınlığın en üst düzeyindeki bir rahatlıkla:

«Monsieur, bu hakaretamız incelikleri bir yana bırakalım. Açıkça söylesenize! Bize ne yapmak niyetindesiniz?»

«Monsieur le Chevalier! Bütün mesele buradan doğruca Châtelet'ye gitmekte. Yarın gündüz gözü ile işlerimizi daha açıkça görürüz. Umarım, nihayet oğlumun nerede bulunduğunu bildirme iyiliğinde bulunacaksınız.»

Châtelet'ye atılmanın bizim için korkunç bir şey olduğunu anlamam için çok düşünmeye ihtiyaç yoktu. Bütün sakıncaları ile titreye titreye bunu önceden görür gibi oluyordum. Gururumun incinmesine, talihimin tersliğine, ne bileyim her şeye rağmen itaatle bir şeyler kazanma umudu ile zalim düşmanıma güler yüz göstermek zorunluluğunda olduğumu anladım. Kendisi ile biraz da ciddi ciddi konuşmamız gerektiğini söyledim.

«Monsieur hakkınız var,» dedim. «Gençlik beni hiç beklemediğim hatalarda bulunmaya sürükle-

di. Siz de talihin garip bir cilvesi ile bu hatalarım-
la çok karşılaşmak zorunda kaldınız. Şikâyet et-
mekte tamamı ile haklısınız. Ama meseleyi bir de
benim açımdan görünüz. Aşkın nelere kadir olduğun-
u biliyorsanız, benim gibi mutsuz bir gencin sev-
diği elinden alınırsa nasıl acı çekeceğini bilebilirsi-
niz. Bundan dolayı küçücük bir intikam zevki tad-
maya niyetlenişimden ötürü belki beni affa değer
bulur ya da bunca hakaretten sonra yeter cezayı
çektiğime kanaat getirirsiniz. Oğlunuzu bulabilme-
niz için bizi ne hapse atmaya, ne de bize işkence
etmeye gerek yok. Emin olun o güvenli ellerdedir.
Ona kötülük etmek ya da size tecavüzde bulunmak
ereğinde değilim. Beni affedip serbest bıraktığınız
takdirde geceyi huzur içinde nerede geçirdiğini size
bildirmeğe hazırım.»

Ben söylediklerimin etkilerini ihtiyarın yüzün-
de araştırırken o dediklerimi hiçe sayarak gülüp
arkasını döndü. Kısaca ereğinizin esnasında ne ol-
duğunu bildiğini, oğlunun ise ölüm tehlikesi ile kar-
şı karşıya olmadıktan sonra nasıl olsa bulunaca-
ğını sertçe bildirdi.

Askerlere dönerek: «Bunları küçük Châtelet'ye
götürünüz. Monsieur le Chevalier'yi de özellikle eli-
nizden kaçırmamaya dikkat ediniz. Kendisi olgun
bir hiylekârdır. Zamanında Saint-Lazare'dan da kaç-
mıştı.»

Dışarı çıktığında benim ne halde olduğumu ta-
sarlayabilirsiniz. Yeniden hapishane yolu gözükmüş-
tü.

«Tanrım! Senden gelen her darbeye boyun eğmeye hazırım. Ama şu ihtiyar çapkının bana bunca zulüm etmesine dayanamıyorum.»

Askerler kibarca kendilerini çok bekletmememizi rica ettiler. Kapıda bir arabaları vardı. Manon'u indirmek için ona elimi uzattım.

«Geliniz gönlümün kraliçesi. Geliniz kör talihimizin darbelerine boyun eğmeye. Tanrı belki de artık daha mutlu günler görmemize izin verir.»

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Manon'la aynı arabada hareket ettik. G. M. nin gelişinden beri tek bir kelime etmemişti. Kollarının arasında bana türlü sevgi gösterilerinde bulundu. Benim yıkımına sebep olduğu için kendisini suçladı. Kendisine beni sevmekten vazgeçmediği sürece çektiklerimden ve çekeceklerimden asla sızlanmayacağımı anlattım.

«Sevgilim inanın, acınacak olan ben değilim. Alt tarafı beni bir kaç ay hapse atarlar, bu da beni korkutmaz. Üstelik Châtelet'yi Saint-Lazare'a bin kez yeğlerim. Benim tek üzüntü kaynağım siz olacaksınız. Sevgilim, sizin gibi ince ve güzel bir varlık için ne kadar kötü bir durum! Tanrım nasıl ona bu kadar şiddet gösterilmesine razı oluyorsun. Manon senin en yetkin yaratığındır. Ah! Neden ikimiz de yoksulluğumuza uygun bir biçimde doğmadık. Bize verdiği fikir ve zevk duygularını ne kadar acı bir biçimde ödetiyorsun. Oysa bizim sonumuza lâayık olan kimseler servet ve mutluluk içinde yüzüyorlar.»

İçime içime işleyen bu düşünceler geleceğin ve receği acıların yanında bir hiçti. Manon'un yeniden hastahaneye dönmesi fikri beni titretiyordu. Oradan kurtulduğunda, tekrar dönüşün onun için ne anlama gelebileceğini gayet iyi biliyordum. Korkumu ona da anlatmak istiyordum. Ama bunun onu

da üzmekten başka bir işe yaramayacağını görerek, titreye titreye ona açıklamağa cesaret edebileceğim tek duygumu, aşkımı ona temin etmek için kendisini kucakladım.

«Manon, bütün içtenliğinle söyle. Hâlâ beni seviyor musun?»

Böyle bir durumda bundan kuşkulanışım için kendini çok mutsuz bulduğunu söyledi.

«Pekâlâ bir kez daha bundan kuşkulanamayacağıma sana söz veriyorum. Bana verdiği bu güvenle bütün düşmanlarımıza hakettikleri cezayı tatıtıracam. Châtelet'den çıkmak için ailemin çevresinden yararlanacağım. Eğer sizi oradan kurtarmazsam dünyanın en alçak, en rezil adamı olayım.»

Hapishaneye vardığımızda bizleri ayrı ayrı yerlere koydular. Bu önceden sandığım kadar acı gelmedi. Kapıcıya nüfuzlu bir adam olduğumu söyleyerek Manon'a iyi baktığı takdirde kendisini ödüllendireceğimi söyledim. Ayrılmazdan sevgilimi kucaklayarak, tasalanmamasını ve ben sağ oldukça hiçbir şeyden korkmamasını salık verdim. Cebimde kalan hatırı sayılır paranın yarısını Manon'a verdim. Kapıcıya da avans olarak yüklüce bir aylık verdim.

Paranın kokusu Kapıcıyı oldukça etkiledi. Beni temizce döşenmiş bir odaya götürdü. Manon'un da aynı şekilde döşenmiş bir odada bulunduğunu söyledi.

Yalnız kalır kalmaz buradan nasıl kurtulacağımı düşünmeye başladım. Marcel'in tanıklığı ile durumumuz hiç de iyi olamayabilir ise de katil falan

da değildik şunun şurasında. Sonra sadece niyetin de suç olmayacağını da gayet iyi biliyordum. Babama derhal Paris'e gelmesini yazmaya karar verdim. Önceden de dediğim gibi Châtelet'de bulunmaktan Saint-Lazare'daki kadar utanç duymuyordum. Ayrıca babama göstermem gereken saygıya karşın aradan geçen zaman çekingenliğimi bayağı azaltmıştı. Dolayısı ile babama uygun bir tarzda bir mektup kaleme aldım. Görevliler de mektubumu gönderdiler. Meğer mektup yazmama hiç de gerek yokmuş; babam ertesi gün Paris'e gelecekmiş zaten.

Sekiz gün önce kendisine yazmış olduğum mektubu aldığında çok memnun olmuş. Ama istediği yönde düzeleceğime kendisine ne kadar umut vermiş olursam olayım sözlerime bütünü ile inanmamıştı. O, benim düzeldiğimi bizzat görmek ve tavrını benim pişmanlığım konusundaki içtenliğime göre belirlemek için Paris'e gelmeye karar vermişti. Hapsolunduğumun ertesi günü geldi. Benden önce Tiberge'e uğramış. Tiberge ne şimdiki yerimi, ne de bundan önceki yerimi bilmediğinden, yalnız Saint-Sulpice'den ayrılışımdan bu yana bilebildiğince başımdan geçenleri babama anlatmış. Son görüşmemizde iyiliğe karşı bende gördüğü eğilimden övgü ile söz etmiş. Arada sekiz günden beri kendisine bir haber göndermediğimden dolayı şaştığını söylemiş. Babam aldanmayan bir sezgi ile bu suskunluğun ardında Tiberge'in anlamadığı bir şeylerin döndüğünü anlamış. Özenle benim izlerimi kollayarak Paris'e gelişinden iki gün sonra benim Châtelet'de

bulunduğumu öğrenmiş.

Babamın erken ziyaretinden önce emniyet genel müdürü ile görüştüm. Daha doğrusu, gerçek adı ile söylemek gerekirse sorguya çekildim. Müdür sertlik göstermemesine, hatırımı saymasına karşın, tabii durumdan hiç de hoşnut değildi. Tatlılıkla kötü davranışlarımdan ötürü serzenişte bulurdu. Monsieur G. M. gibi çevresi geniş bir kimseyi kendime düşman edinmekle hiç de akıllıca davranmadığımı, her şeye karşın davranışında suçtan çok dargörüşlülük, hafiflik bulduğunu, bununla birlikte ikinci kez yargılandığımı ve ilkinde Saint-Lazare'da iki üç ay süre ile aldığım dersin beni akıllandırmış olacağını umduğunu söyledi. Anlayışlı bir yargıcın karşısında bulunmak beni son derece sevindirdi. Kendisine büyük bir saygı ve aynı derecede anlayışla cevap verdim. Aramızda karşılıklı bir dostluk kuruldu. Üzülmememi, gençliğimden ve soyluluğumdan ötürü bana yardım etmek istediğini anlattı. Ne olursa olsun diyerek kendisine Manon'u anlattım. Onun ne kadar arık ve iyi karakterli bir insan olduğunu söyledim. Gülerek, kendisini henüz görmediğini, ama kendisinden tehlikeli bir varlık olarak söz edildiğini söyleyince, sevgilimi savunma güdüsü ile bin dereden su getirdim. Elimde olmadan Manon'u savunurken gözlerimden yaşlar dökülmeğe başladı.

Müdür odama götürülmemi buyurduğunda arkamdan şöyle diyordu:

«Aşk! Sen hiç mi akılla uzlaşmayacaksın?»

Hüzünlü hüzünlü, odamda kendi düşüncelerim-

le başbaşa müdürle konuştuklarımızı düşünüyordum ki ansızın kapı açıldı. Gelen babamdı. Bir kaç güne kadar gelişini beklediğimden kendisini görmeye hazır olmakla beraber onu böylece ansızın görmek beni öylesine etkiledi ki yer yarıldı da yerin dibine geçtim sandım. Son derece sıkılğan bir tavırla kucaklaştık. İkimiz de bir tek kelime demeden oturduk. Başım açık, gözlerim yerde karşısında ayakta duruyordum.

«Oturunuz, Monsieur!» dedi ağırbaşlılıkla. «Uçarılığınızın, dolandırıcılığınızın rezillikleri sayesinde bulunduğunuz yeri keşfedebildim. Kimsenin gözünden kaçmamak sizin üstünlüklerinizin bir örneğidir. Şöhrete şaşmadan ve belki de emin adımlarla ilerliyorsunuz. Yalnız bu yolun sizi hiç de iyi bir sonuca sürüklediğini sanmıyorum.»

Babam konuştuğu kaçacak delik arıyordum.

«Bir babanın, hele oğlunu büyük bir sevecenlikle seven bir babanın onu dürüst bir insan yapabilmek için hiçbir şeyi esirgememesinden sonra karşısında onuru beş paralık bir dolandırıcı görmesi ne kadar acıdır, umarım tahmin edebilirsiniz. Paraca yoksulluk her an avutulabilir. Zaman bunun en iyi ilâcıdır. Ama onurunu erdemini yitirmiş bir oğulun hergün artan uçarılık ve kötülüğü karşısında ne gibi bir çare düşünülebilir. Zavallı. Bir şey söylemiyorsunuz. Şu yapay alçakgönüllüğe, şu mesleki yalancı usluluğa bakın. Bilmeyen de seni böyle görünce ırkının en dürüst, en nadide adamı sanır.»

Evet, bu hareketlerin büyük bir kısmına sebep

verecek kadar suçlu idim. Ama yine de bunlar bana biraz ağır geldi. Babama düşüncemi olanca çıplaklığı ile anlatmam gerektiğine inandım.

«Monsieur, inanın bende gördükleriniz hiç de riyakârlığın ürünü değildir. Soylu bir insanın, kızgının babası karşısındaki saygılı davranışın ta kendisidir bu. Ayrıca ırkımın en dürüst insanı olduğumu da savlamıyorum. Dediklerinizin büyük bir kısmında haklı olduğunuzu da kabul ediyorum. Ama bu kadar sert ve acımasız sıfatlara da lâayık değilim. Biraz daha bana iyilikle ve acıyarak baktığınızda, karşınızdaki insanın hiç de dünyanın en rezil kişisi olmadığını göreceksiniz. Bildiğiniz gibi başımdan geçenlerin tek sebebi aşktır. Ne yazık ki bir türlü kendimi bu aşktan kurtaramıyorum. Benim varlığımın kaynağı olan siz aşkın gücünü bilmez, aynı gücü içinizde duymaz olur musunuz? Belki aşk beni gereğinden çok yumuşak, tutkulu, ve bağılı kıldı. Bu durumda sizin onurunuz beş paralık eden bir oğul görüyor musunuz?»

Sevgi dolu bir sesle sözüme devam ettim: «Haydi aziz babacığım. Size karşı içinde daima sevgi ve saygı bulunan oğlunuza biraz acıyınız. Düşündüğünüz gibi görevimi, onurumu hiçe saymış değilim. İnanın tasarlayabileceğinizden bin kere daha çok acınacak bir durumdayım.»

Sözlerimin sonunda gözlerimden birkaç damla yaş yanağıma süzüldü.

Doğanın yarattığı en sevecen eser kuşkusuz bir baba yüreğidir. Orada hoşgörür ve sevecenlik her

şeyin üzerindedir. Üstelik babam fikir ve zevk sahibi bir insandır. Özürlerime kattığım tavrından etkilenmemesi söz konusu olamazdı.

«Gel benim zavallı Chevalir'm! Gel ve beni kucakla. Sana gerçekten acıdım.»

Babamı kucaklarken beni kollarında öyle bir tutuşu vardı ki yüreciğinden geçenleri bir bir anladım.

«Bakalım seni buradan kurtarmak için neler yapmamız gerekiyor. Bunun için bana bütün işlerini hiç değiştirmeden anlat!»

Eninde sonunda genel olarak yaptıklarında, hiç değilse bazı diğer aile gençlerine oranla kesinlikle namusumu zedeleyecek bir şey yoktu. Yaşadığımız çağda bir metres edinmek olağan görüldüğü gibi, kumarda aşırı ustalık göstermek de aynı şekilde olağan sayılıyordu. Bundan kuvvet alarak babama bütün maceralarımı olduğu gibi anlattım. Açıkladığım her kusurumun hemen ardından görünüşü kurtarmak için benden çok daha yüksek kimselerden örnekler veriyordum.

«Benim bir kadınla nikâhsız yaşadığım doğrudur. Monsieur le Duk de... bütün Paris'in gözü önünde hiç gizlemeden iki metresi ile birlikte yaşıyor. Monsieur de...'nün oniki yıldan beri bir metresi var ve bu metresini kendi öz karısına değişmez. Fransanın ve özellikle Paris'in onurlu ve saygın kişilerin üçte ikisinin bir metresi vardır ve bununla da övünürler. Benim oyunda bazı hiyleler yaptığım doğrudur. Ama Monsieur le Marquis de...

ile Monsieur le Duke de...’nün de kumar kazancından başka gelirleri yoktur. Ve hiylekârlardan kurulu ünlü birer şirketin başkanlarıdır. Baba ve oğul G. M. lerin paraları üzerine oynadığım oyun hakkınca da yukardakiler kadar örnek verebilirdim. Ama vereceğim bütün örneklerle karşı henüz kendi kendimi aldatamayacak kadar onurlu ve saygın bir kişi olduğuma inanıyorum. Bu meselede kendimi aşk ve intikam gibi duyguların girdabına kapılmak zayıflığında bulunduğum için babacığımın beni affetmesini dilerim.»

Özgürlüğümü sağlayabilmek için en kısa yolun ne olabileceğini sordu. Meseleyi gürültüsüz patırtısız halletmeye niyetli idi. Ben de müdürün bana karşı gösterdiği iyi davranışı anlattım.

«Bazı engellerle karşılaşmanız söz konusu olursa, bilesiniz ki bunlar G. M. ler tarafından oraya koyulmuşlardır. Onun için babacığım onları görmek zahmetine katlanmanız bu konuda zorunlu gibime geliyor.»

Babam bunu yapacağına dair söz verdi. Manon için de bazı iyiliklerde bulunmasını istemeye cesaret edemedim. Aslında bu cesaretsizlikten çok onu kızdırarak ikimiz için daha da kötü durumlara düşme tehlikesini göze alamamaktan ibaretti. Bu korkunun babamın zavallı sevgilime karşı uygun bir izlenim edinmesine engel olarak en büyük yıkımlarıma sebep olmadı mı diye hâlâ kendi kendime sorarım. Belki de hiç değilse bir kez babamın acıma duygularına seslenmeli mi idim? Böylece yaş-

lı G. M. nin etkisine kolayca kapılmasına engel olur muyum? Bilemiyorum. Belki de benim uğursuz kaderim bütün çabalarımı hiçe sayacak, ama ben hiç olmazsa Manon'la birlikte kalacak ve yıkımımı düşmanlarının zalimliğine yoracaktım.

Benden ayrılır ayrılmaz babam Monsieur de G. M. yi görmeye gitti. İhtiyarı oğlu ile birlikte bulmuş. Anlaşıldığına göre Muhafız oğlunu serbest bırakmıştı. Aralarında konuştuklarını derinliğine öğrenemedim. Ama öylesine yıkıcı, öldürücü sonuçlar doğuran kararlar almışlar ki ayrıntıların artık hiç bir değeri kalmamıştır.

İki baba birlikte doğruca emniyet genel müdü-rüne gitmişlerdi, kendilerinden iki iyilikte bulunmalarını istemişler. Birincisi beni hemen Châtelet'den çıkarmak, ikincisi ise Manon'u bir süre orada tutup sonra da Amerikaya yollamak. Onla birlikte işsiz bir yığın adamı Misissipi-ye gönderiyorlardı. Emniyet genel müdürü kalkacak ilk gemide Manon'a yer ayırtacağına söz vermiş.

Babamla G. M. hemen gelip bana serbest bıraktığıma dair haber getirdiler. Monsieur de G. M. geçmiş üzerine ince bir nüktede bulundu. Ayrıca böyle bir babaya sahip olduğum için beni kutsayarak, bundan sonra onun öğütlerinden yararlanmamı bana hararetle salık verdi. Buna karşılık babam da onun ailesine karşı yaptığım savlanan çeşitli hakaretlerden ötürü özür dilememi ve benim özgürlüğüme kavuşmam için nüfuzunu kullandığından dolayı da teşekkür etmemi buyurdu.

Manon'la bir çift kelime konuşmadan oradan birlikte ayrıldık. Hiç değilse kapıcıya bir şeyler söyleyebilse idim. Ne yazık! Hazin öğütlerim pek yararsız kalacaktı. Benim kurtuluş buyruğumla onun zalimce sürgün buyruğu aynı anda gelmişti. Zavalı Manon bir saat sonra hastahaneye götürülmüş ve aynı suçtan yargılanmış olan diğer zavallılarla bir odaya tıkılmıştı.

Babam eve kadar kendisini izlememi buyurmuştu. Evden ayrılıp Châtelet'ye geldiğimde saat akşamın altısı idi. Amacım Manon'a biraz serinletici içki göndermek ve kapıcıya tavsiyelerde bulunmaktı. Onu bana gösterebileceklerini sanacak kadar aptal değildim. Üstelik daha onu bu rezil yerden nasıl kurtarabileceğimi de düşünmüş değildim. Kapıcı ile konuşmak istedim. Tekrar görüşmemizden yeni yeni bahşişlerin haberi ile çok memnun olmuştu. Bana sonuna kadar hizmette bulunmak dileğinde idi. Beni üzeceğini bildiğinden Manon'un başına gelenleri kendisi için de büyük bir yıkımmışçasına dokunaklı bir dille anlattı. Bir şeyler bildiğimi sandığından biraz kapalı konuştu. Dediklerinden pek bir şey anlamadım. Karşılıklı olarak dediklerimizden bir şey anlamaksızın böylece bir süre konuştuk. Sonunda benim hiç bir şeyden haberdar olmadığımı görerek yukarıda size dehşet içinde anlattıklarımı anlattı, ben de dehşet içinde dinledim.

En güçlü bir kalp sektesinin bile bunun kadar korkunç ve bunun kadar birdenbire etki yaratacağı söylenemez. Dayanılmaz bir yürek acısı ile oldu-

ğum yere yıkıldım. Kendimi iyice kaybederken artık dünyevi yaşayışımın sonunun gözüktüğünü sanıyordum. Kendime geldiğimde hayal meyal bir şeyler hatırlıyordum. Yanımı yöremi iyice inceledikten sonra hâlâ hayatta bulunmak mutsuzluğu içinde olduğumu anladım. Doğrusu bu ya: bu acı ve kederden kurtulmak için o anda gözüme ölüm kadar çekici gelen başka bir şey olamazdı. Hayatımda tasarlamaıyacağım bir acının içinde aşka özgü bir tansıkla düşünme yeteneğimi ve aklımlı hâlâ yitirmedimeğimden dolayı Tanrıya şükür etme gücünü kendimde buldum. Yaşamam gerekti. İkimiz için de buna mecburdum. Manon kendisini kurtarmak, ona yardım etmek ve intikamını almak için benim hayatıma muhtaçtı. Karşıma çıkacak her türlü engeli aşarak bunları yapmaya yemin ettim.

Châtelet'nin kapıcısı bana en iyi dostumdan bekleyebileceğim yardımların tümünü yaptı. Onun yardımları karşısında minnettar kaldım.

«Demek benim acılarım sizi de üzüntüye boğdu. Oysa herkes beni terk ediyor. Kuşkusuz bana acıların en şiddetlisini çektiren babamdır. Bana kimse acımaz. Yalnız siz, yalnız siz dostum sertlik ve barbarlık günlerinde insanların en yoksulu için sevecenlik ve acıma gösteriyorsunuz.»

Perişanlığım geçmeden bir an önce sokağa çıkmamı öğütledi. Çıkarken:

«Bırakınız, bırakınız! Tahmin edebileceğinizden çok daha kısa bir süre içinde yine sizi ziyaret edeceğim. Ama bu kez bana en karanlık, yaşanması en

imkânsız zindanınızda yer ayırtınız, ben elimden geldiğince buna layık olmaya çalışacağım.» diye veda ettim.

Gerçekten ilk kararım yaşlı ve genç G. M. lerin ve emniyet genel müdürünün hayatlarına tek bir darbe ile son vermektir. Sonra da elimde silâh, yanıma katabileceğim adamlarımla birlikte hastahaneye hücum edecektim. Babamın bizzat kendisi bile bunca haklı bulduğum bir intikam karşısında tümü ile önemini yitiriyordu. Hapishane kapıcısı yıkıma sebep olanların Monsieur G. M. ile babam olduğunu açıkça belirtmişti.

Ama sokağa çıkıp açık havada kanımı biraz dindirerek yürüdükten sonra öfkem yerini daha mantıklı duygulara terketti. Düşmanlarımızın öldürülmesi Manon'a ne sağlayabilirdi? Hiç. Üstelik bu yolla Manon'u bulunduğu durumdan kurtaracak tek kişinin, yani benim elimden bütün silâhlar alınacak, böylece onu kurtarayım derken kendimi de zindana attıracaktım. Ayrıca böylesine alçakça bir cinayetler silsilesini başarabilecek mi idim? İntikam için yapılacak daha başka şeyler yok mu idi? Öncelikle Manon'u kurtarmak için bütün gücümü ve kafamı toplamak zorunda idim. Ötekileri bu önemli girişimden sonraya ertelemek gerekirdi.

Başlangıç için en zorunlu araçlarından biri para olacaktı. Oysa bende beş para kalmamıştı. Bu konuda başvurabileceğim üç kaynak söz konusu idi: Monsieur de T, babam, Tiberge. Saydığım son iki insandan bir şeyler koparmak oldukça imkânsız gö-

rünüyordu. Öte yandan diğerini çokça tedirgin etmekten çekiniyordum. Ama üzüntülü bir insanın tedbirli davranması düşünülemez. Tanınacağımı hiç hesaba katmaksızın Saint-Sulpice seminerine gidip Tiberge'i çağırttım. Konuşmamızın başında hemen anladım, Tiberge'in son maceralarını hiç bilmediğini. Bu kanı niyetimi değiştirmeme sebep oldu. Amacım onu kendime acıtarak sevecenliğini körüklemektir. Ona babamla görüşmekten duyduğum sevinci anlattım. Paris'den ayrılmazdan önce burada kimsenin öğrenmesini istemediğim bazı borçlarımın ödenmesi için bana biraz para vermesini istedim. Tiberge düşünmeksizin bana kesesini uzattı. Kesesinde altı yüz frank vardı. Bunun beş yüzünü alarak karşılığında bir senet verdim. O da incelikle bu seneti aldı.

Tiberge'den ayrılır ayrılmaz doğru Monsieur de T. nin evine gittim. Tiberge'e karşı gösterdiğim iki yüzlülüğün zerresi burada gereksizdi. Acılarımı, mutsuzluklarımı kelime sektirmeksizin anlattım. Genç G. M. nin maceralarını yakından izlediği için, zaten o bunların büyük bir kısmını biliyordu. Bununla beraber beni sonuna kadar dinledi ve çok acıdı.

Manon'u kurtarabilmemiz için ne gibi yollara başvurabileceğimizi sorduğumda, Amerika'ya hareket etmesine pek az bir zaman kaldığından, olağanüstü, Tanrısal bir yardım olmadığı sürece bundan hiç de umutlu olmadığını hüüzünlü bir dille anlattı. Manon'un hapsedildiğini duyunca görüşme umudu

ile hastahaneye gitmiş, ama görüşmeye olanak bulamamış. Bu konuda emniyet genel müdürünün kesin ve şiddetli buyruğu varmış.

İşin daha da ters yanı bulunduğumuz günün ertesi günü, Manon'un içinde bulunduğu grup yollanacaktı. İyiden iyiye kendimi umutsuzluğa kaptırmıştım. Saatlerce konuşsa ses çıkarmadan dinleyecektim. Monsieur de T. benimle ilişkisi olmadığını sanarak, bana kolaylık temin etmek için Manon'u görmek üzere Châtelet'ye gitmiş. Benim oradan bir kaç saat önce çıkıp nereye gittiğimi bilmediğini, oysa kendisinin beni bulup Manon'u kurtarmak için başvurulabilecek tek çareyi araştırmak istediğini anlattı. Başvurabileceğimiz tek çare onca çok tehlikeli idi ve kendisinin bunla ilişkisini büyük bir gizlilikle saklamalı idik. Manon Paris'den ayrıldığı sırada işini bilir bir kaç kişi ile birlikte kafilenin kollayıcılarına hücum edip kendisini kurtarmaktan başka çare yoktu.

Benim paraca zor durumda olduğumu söyleme fırsat vermeden bana kesesini uzattı.

«İşte sizin işinize yarayacağını sandığım yüz pistole. İşlerinizi düzelttiğiniz takdirde ödersiniz. İnanın dostum konumum elverişli olsa idi kılıcımı ve kollarımdaki bütün gücü sevgilerinizi kurtarmaya hasredebilirdim.»

Dostumun bu yüceliği gözlerimi yaşartacak kadar beni etkiledi. Kendisine olan minnettarlığımı ve saygıyı dilimin döndüğünce anlattım. Manon'u emniyet genel müdürünün affı yolu ile kurtarmanın

bir ihtimâl olup olamayacağını sorduğumda, mese-
lenin bu yolla da hallini düşündüğünü, sonunda bu-
nun yararsız kalacağına inandığını söyledi. Her şey-
den önce af istememiz için doğru dürüst bir sebep
bulmalı imişik. Çevresi geniş ve ciddi bir adamın
karşısına bizi umutlandıracak bir af önerisi ile çık-
mamız için ne gibi bir sebep bulabilirdik. Ayrıca
ancak G. M. ve babamın rızası sayesinde emniyet
genel müdürünün yargısını geri döndürmenin müm-
kün olacağını anlattı. Olan bitenlerden sonra genç
G. M. nin bizim durumumuza ilgisiz kalacağı açık-
ken, bu yolu bir kez deneyeceğini, benim de babamı
elde etmek için bir şeyler yapmamı öğütledi.

Sözü edilen girişim benim için kolay değildi.
Her zamanki zorlukları bir yana atsak bile, babama
başvurmam için çekinmeme esas sebep, buyruğunu
hiç sayarak evden kaçmış ve Manon'un başına ge-
lenleri duyunca yıkımının sebeplerinden biri olan
babama bir kez daha dönmemeye karar vermiştim.
Eskiden büyük kardeşimin yaptığı gibi, gittiğimde
beni alıkoyup aile ocağına götürmesinden korku-
yordum. Gerçi o günden beri yaşıma az çok almış-
tım, ama zorun karşısında yaşı pek bir şey ifade
ettiğine inanmıyordum.

Düşüne düşünce babamla görüşmenin sakıncasız
bir şeklini buldum. Babama kendimi başka bir isim
altında tanıtarak, genel bir yerde görüşecektik. Ka-
rarımı bu yolda verdim.

Monsieur de T., G. M. nin evine gitti. Ben de
Luxembourg'a gidip, oradan babama bir adam gön-

dererek hizmetinde bulunan bir soylunun kendisini beklediğini haber verdirdim. Vakit gece olduğundan gelmemesinden çekiniyordum. Ama babam çok geçmeden gözüktü. Ardından da bir uşak geliyordu. Yalnız kalacak bir şekilde bahçe yolundan yürümelerini rica ettim. Konuşmaksızın yüz adım kadar yürüdük. Kuşkusuz böylesine bir hazırlığın önemli bir mesele olmadan yapılamayacağını anlamıştı. Durup konuşmasını bekledi. Bense kafamdakileri toparlamaya çalışıyordum. Sonunda titreye titreye konuşmaya başladım.

«Monsieur! Öncelikle çunu söylemek isterim ki siz iyi bir babasınız. Benim türlü hatalarımı hoşgörü ile karşılayıp, bana iyilikle davrandınız. Bundan ötürü Tanrı tanığımdır, size karşı içimde sevgi, saygı ve bağlılık duyguları taşıyorum. Ama bana öyle geliyor ki... sertliğiniz...

Babam hakaret etmişim gibisine sözümü kesti.

«Pekâlâ. Sertliğim..»

«Ah, Monsieur! Bütün içtenliğimle söylüyorum. Zavallı Manon'a karşı gereğinden çok sert, çok acımasız davrandınız. Benim dediklerime değil uçarı Monsieur G. M. nin dediklerine uydunuz ve onun kini size Manon'u en kötü bir biçimde tanıttı. Oysa o, eşi benzer görülmeven uysal ve pek sevimli bir yaratıktır. Onu bir kez olsun görmüş olmanızı dilerdim, o zaman siz de onu benim kadar sevmeye değer bulacaktınız. Benden önce siz ona elinizi uzatacaktınız. Monsieur G. M. nin o iğrenç uydurmalarından nefret edecektiniz. İkimize de acıyaca-

ğınızdan kesinlikle eminim. Yüreğiniz duygusuz değildir. Acırdınız...»

Babam bu gidişle sözümün sonunu getiremeyeceğimi görerek, böylesine uzun bir söylevin sonunda nereye varmak istediğimi öğrenmek istediğini söyledi.

«Manon'un Amerika'ya gönderildiği an, sürdüremeyeceğim hayatımı sizden istemek dileğindiyim.»

«Hayır, hayır!» dedi sertçe. «Seni onurunu ve aklını yitirmiş olarak görmektense ölmüş görmeyi yeğlerim.»

Kolundan tutup, durdurarak:

«Uzağa gitmeye gerek yok. Beni bu uğursuz ve dayanılmaz hayattan kurtarınız. Beni sürüklediğiniz üzüntünün yanında ölümün sözü bile edilemez. Bir babanın elinden bundan sonrası da gelebilmeli.»

«Lâyık olduğu şeyi vereceğim. Öyle babalar tanıdım ki sizin cellâdınız olmak için bu kadar uzun zaman sabırlı davranmamışlardır. Aslında seni yok eden benim sevecenliğim oldu.»

Dizlerine kapandım ve onları öptüm.

«Eğer sizde biraz daha sevecenlik kaldı ise göz yaşlarıma karşı acımasız davranamazsınız. Oğlunuz olduğumu unutmayınız. Büyük bir aşkla sevdiğiniz anamı anımsayınız. Onun kollarınızın arasından ayrılmasına dayanabilir miydiniz? Muhakkak ki ölünceye kadar onu savunurdunuz. Pekâlâ, sizde olan yüreğin başkasında da olabileceğini düşünmüyor musunuz? Bir kez olsun sevginin ve acının ne ol-

duğunu anladıktan sonra insanın böyle sert olması mümkün müdür?»

Kızgın bir tonla sözümü kesti.

«Bana anandan bir daha söz etme. Bu anı benim kızgınlığımı arttırmaktan başka bir işe yaramıyor. Eğer senin bu durumunu görecektir kadar yaşamış olsa idi, mutlaka üzüntüsünden ölürdü.

Bu konuşmayı kesinlikle burada bitirelim. Odukça terbiyesizce bir tartışma bu. Kararımı değiştireceğimi sanıyorsan aldanıyorsun. Eve dönüyorum. Sana da beni izlemeni buyuruyorum.»

Sözlerini bitirirken aldığı sert ve kesin tavır yüreğinin yumuşamayacağını açıkça gösteriyordu. Eliyle beni tutacak korkusu ile bir kaç adım geri çekildim.

«Üzüntümü daha da artırıp beni sözünüzü dinlememeye zorlamayın. Sizi izlememe imkân ve ihtimâl yoktur. Bana gösterdiğiniz davranış şeklinden sonra yaşamak mümkün değildir. Sizi hayatımın sonuna kadar terk ediyorum. Yakında ölüm haberimi alırsınız ve belki de bu haber bana olan sevecenliğinizi yeniden varedecektir, ama işi işten geçmiş olacaktır artık.»

Babam bu son sözlerime korkunç kızmıştı.

«Beni izlemiyorsunuz demek? Git ve kendi yıkımına doğru koş. Tanrıya emanet ol kadir bilmez, asi evlât!»

«Allahısmarladık, taş yürekli baba.»

Hemen Luxembourg bahçesinden ayrıldım.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Sokaklardan bir çılgın gibi Monsieur de T. nin evine giderken ellerimi gözlerimi yukarı dikip yakarak Tanrısal adaletin tamamı ile gerçekleşmesini diliyordum.

«Tanrım, yoksa sen de insanlar gibi acımasız mı olacaksın? Bütün umudum senin yüceliğinde.»

Evine gittiğimde henüz Monsieur de T. gelmemişti, ancak biraz bekledikten sonra geldi. Yazık! Dokunaklı bir çehre ile, görüşmesinin benimki gibi sonuçsuz kaldığını anlattı. Genç G. M. Manon'la bana babası kadar kızgın olmamakla birlikte, Manon'la ilişkisinden dolayı kendisini yermiş ve babasının gazabına uğramamak için de bir gerişime katılamayacağını uygun bir dille anlatmış.

Geriye başvurabileceğim tek çare olarak Monsieur de T.'nin bana gösterdiği zor kullanma yolu kalıyordu. Bütün umudum buraya kalmıştı.

«Bu yolun da mutlaka beni başarıya götüreceğine inanmıyorum.» dedim. «Ama benim için bu biçimde ölmek daha güvenli, daha avutucu olur.»

Benim için dua etmesini isteyerek oradan ayrıldım. Şimdi en az benim kadar kararlı, en az benim kadar cesur arkadaşlar, yardımcılar bulmalıydım. Aklıma ilk gelen G. M.'nin tutuklanması işinde çalıştığımız Lescaut'nun arkadaşı olan muhafız geldi, hem geceyi de onun evinde geçirirdim. Aklım ba-

şımda olmadığından bir oda tutmayı becerememiş-
tim.

Muhafızı yalnız buldum, Châtelet'den çıktığını
görmekle sevindiğini söyledi. Bana ne gibi bir hiz-
mette bulunabileceğini sorduğunda, durumu olduğu
gibi anlattım. İşin ne derece güç olduğunu kestire-
bilecek kadar akıl ve tecrübe sahibi olduğu halde,
bu zorluğu altetmekte bana yardımcı olacağını va-
adetti. Geceyarısına kadar niyetim üzerine akıl yü-
rüttük. Bana cesur ve denenmiş üç askerden sözet-
ti. Hatta bunlar G. M. işinde kendisine yardımcı ol-
muşlardı. Monsieur de T., Manon'a kolculuk edecek
askerlerin altı kişi olacaklarını söylemişti. Bu re-
zilleri korkutup kaçırtmak için işini bilir beş kişi
yeterli idi. Ne de olsa muhafızlar kavgaya girişip
canlarını tehlikeye atmak için hiç bir sebep göre-
mezlerdi. Kesem dolu olduğuna göre para yönünden
hiç bir fedakârlıktan kaçınmamamı salık verdi.

«Yarın hazırlıkların tümünü de ben yaparım,
bize katılacak her kişiye tüfeğini kendi getirmesi
şartı ile bir tabanca ve bir at bulmamız gerekme-
ktedir. Ayrıca askerlerin kendi resmi elbiseleri ile
böyle bir işe girişmeleri söz konusu olamayacağına
göre siyah elbiseler almalıyız.»

Monsieur de T.'den aldığım paranın bütünü-
nü kendisine verdim ve bu para santimine kadar ertesi
gün sarfedildi. Kiralanan üç askeri içtima edip on-
ları büyük vaadlerle canlandırdım. Bana karşı duya-
bilecekleri her türlü güvensizliği yok etmek için işin
başından onar lira verdim.

Harekete geçme günü gelip attığından, erken erken bu üç askerden birini, kadınların ve muhafızlarının durumunu inceleyip bilgi edinmesi için hastahaneye gönderdim. Başlangıçta fazlaca tedbirli davranma endişesi ile hareket ettiğimi sandımsa da bunun ne kadar gerekli olduğunu hemen anladım. Kafilenin izleyeceği yol hakkında bana yanlış bilgi verilmişti. Ben bu zavallılar kervanının La Rochelle'den gemiye bindirileceği kanısında idim. Bundan ötürü de boşuna onları Orleans yolunda hkleye duracaktım. Oyca gönderdiğim yardımcım kafilenin Normandy yolunu izleyerek Havre limanından Amerika'ya hareket edeceği haberini getirdi.

Derhal Saint-Honor kapısına yollandık. Ayrı ayrı yollardan gitmeye dikkat ederek, kentin dış mahallesinin ucunda birleştik. Atlarımız yorulmamışlardı. Sizin iki yıl önce Pacy'de gördüğünüz altı kolayıcı ile iki araba az sonra görüş alanımıza girdi. Bu görünüm dizlerimi titretti, bayılacak gibi oldum.

«Ey talih! Ey kr talih! Hiç değilse bana burada ya zafer ya da ölüm bahşet.»

Kafile ancak dörtyüz adım ilerimizde idi. Ne şekilde hücum edeceğim hususunda kısa bir süre tartıştık. Ana yolun dnemecine rastlayan bir tarladan geçerek yollarını kesebiliridik. Muhafız bu yolu izleyip birdenbire kafileye hücum etmemiz yönünde ısrar etti. Onun bu görüşünü ben de doğruladım. Ve hepsinden önce ben atımı sürdüm. Ama kr talihim burada da acımasızca beni altetti. As-

kerler beş atının hızla kendi üzerlerine geldiğini görünce bunun ne anlama geldiğini de anlamakta gecikmediler. Kararlı bir tavırla süngülerini tüfeklerine takarak savunma durumuna geçtiler. Bunu görünce ben ve arkadaşım olan muhafız daha bir gayretlendik. Ama yardımcılarımızın dizlerindeki bağ koptu. Sözleşmişlercesine üçü birden durdu, aralarında çok kısa bir konuşma geçti. Ne konuştukları duyulmuyordu. Dizginleri çekip hızla Paris'in yolunu tuttular. Bu kalleşçe kaçış benim kadar yanımdaki muhafızı da kaygılandırdı.

«Tanrın! İki kişi kaldık. Ne yapabiliriz?» dedi.

Şaşkınlıktan ve kızgınlıktan boğazım kurumuştı. Öylece kalakaldım. Kaçanları yakalayıp hadlerini bildirerek intikam alıp almamakta bocaladım. Bir kaçanlara bir de kollayıcılara bakıyordum. Kendimi ikiye bölebilse idim beni kızgınlıktan azgın bir boğa haline getiren her iki gruba da hücum edecektim. Muhafız şaşkın şaşkın bakışından ikircikliğimi anladı ve kendisini dinlememi rica etti.

«Şu anda iki kişiyiz. En az bizim kadar silâhlı ve metinlikle bizi bekliyen altı kişiye saldırmak çılgınlık olur. Paris'e dönelim. Yardımcılarımızı seçmekte çok daha dikkatli olalım. Bunlar iki ağır arabanın eşliğinde bir günde çok yol alamazlar. Yarın kolayca onlara yetişmemiz mümkündür.»

Muhafızın dediklerini kısa bir süre düşündüm. Ama her yanda umutsuzluktan başka bir şey görmediğimden, ilk kararlarımı oranla çok uysalca bir tavır takınmaya niyetlendim. Muhafıza bana yaptı-

ı iyiliklerden gösterdiği yakınlıktan dolayı teşekkür edip kafileye hücum etmedikten de öte gidip onlara bana Manon'a yol boyunca eşlik etmem için izin vermelerini dileyecektim. Onlarla birlik Havre'a dek gidecek, oradan da Manon'la beraber Amerika'ya gidecektim.

«Herkes ya beni terk ediyor ya da bana ihanet ediyor. Artık kimse için iyi niyet besleyecek gücüm kalmadı. Ne talihten ne de dünyalıların hiç birinden yardım beklemiyorum. Kör talihin bundan da ötesi olamaz. Ona boyun eğmekten başka yapacak şey kalmadı benim için. Dilerim Tanrı bana yaptıklarınızı bir gün ödüllendirir. Tanrıya emanet olun. Ben sevgilime yardıma gidiyorum. Kendi ayağım la kendi yıkımına koşarak mutsuzluğumun sonuna varacağım.»

Muhafız beni Paris'e döndürmek için boşuna çabaladı. Beni kaderimle başbaşa bırakıp hemen beni terketmesini rica ettim. Üstelik askerler kendilerine hücum edeceğimiz sanısı ile davranabilirlerdi. Atımı yavaş yavaş onlara doğru sürdüm. Yüzümde öylesine bir acı ve üzüntü ifadesi vardı ki korkulacak bir kimse olmadığımı hemen anladılar, ama yine de savunma durumunu bozmadılar.

Onlara biraz daha yaklaşıp, seslendim:

«Beyler! Rahat olunuz. Sizinle çarpışmaya değil sizden bir iyilik istemeye geldim.»

Yollarına güvenle devam etmelerini rica ettim. Birlikte yürürken dileğimi bildirdim. Aralarında bunu ne şekilde kabul edebileceklerini tartıştılar. Kol-

layıcıların başkanı diğerleri adına konuşarak, kafi-
le hakkında son derece kesin ve sert buyruk aldık-
larını, ama benim kendilerine çok sıcak bir insan
olarak görüldüğümünden dolayı kendisinin ve arka-
daşlarının bana hoşgörü ile davranacaklarını, ama
bunun bana biraz paraya mal olacağını da takdir
etmem gerektiğini anlattı. Cebimde kala kala onbeş
pistole kalmıştı. Bunu da onlardan saklamadım.

«Öyle ise dürüst hareket edeceğiz,» dedi kol-
layıcıların başı. «Kafiledeki kızlardan herhangi biri
ile bir saat görüşmenize karşılık bir ekünüzü alaca-
ğız. Bu da Paris'teki resmi fiattır.»

Aşkımı bilmemeleri için onlara özellikle Ma-
non'dan hiç söz etmedim. İsteğimi, arabadaki kadın-
lardan herhangi biri ile biraz hoşça vakit geçirmek
isteyen bir gencin hevesi olarak gördüler. Ama Ma-
non'a olan aşkımı ve aramızdaki ilişkiyi anlar an-
lamaz fiatı öyle bir artırdılar ki Mantes'de geceyi
geçirip Pacy'e vardığımızda paramın hepsi de tüken-
mişti.

Yolculuk boyunca Manon'la görüşmemizin ne
kadar dokunaklı, ya da arabasına yaklaşma iznini
aldığımda onun görünümünün beni nasıl etkilediği-
ni anlatabilmeme imkân var mı? Tanrım. Düşünün
Monsieur, zavallı sevgilim belinden bir zincirle ara-
banın kenarına bağlanmış, altında bir avuç saman,
başını bitkin bir halde arabanın yanına dayamış,
rengi iyice sararmış, gözleri kapalı olduğu halde sü-
rekli gözyaşları o güzelim yüzünü ıslatıyordu. Kol-
layıcıları hücumu uğrayacakları korkusu ile bir ara-

ba gürültü ettikleri halde o yine de gözlerini açmamıştı. Çamaşırları kirli ve yırtıktı. Güzelim elleri buruşmuştu. Kısacası bütün dünyayı kendine taptıracak kadar güzel olan sevgilimin çehresi anlatılamayacak kadar bitkinlik ve bezginlik içinde bulunuyordu. Atımla bir süre arabasına paralel giderek onu seyrettim. Attan düşecek kadar kendimden geçmiştim. Acıyla inleyişlerim onun dikkatini çekmiş. Gözlerini açtı ve beni gördü. Hemen arabadan atlayıp bana doğru koşmağa yeltendi. Ama zincirle kıskıvrak bağlı olduğundan yerinden kıpırdayamadı.

Hiç olmazsa kısa bir süre durup şu zavallıları istirahat ettirmelerini kollayıcılardan rica ettiğimde, belli bir fiat karşılığında buna da razı oldular. Atımdan inip Manon'un yanına oturdum. Bitkinlikten, zayıflıktan uzun zaman ağzını oynatıp tek bir kelime söylemedi. Her ikimiz de eşi benzeri görülemeyecek bir acı ve üzüntü içinde idik. Konuşmağa güç bulduğumuz, cesaret ettiğimiz zaman da yine öyle hüznü ve dokunaklı idik.

Manon çok az konuştu. Acı ve utanç konuşma yeteneğini sanki sıfıra indirmişti. Zayıf ve titrek bir sesi vardı. Kendisini unutmayıp bir kez daha görüşmemize olanak hazırlayarak bana veda etmesine fırsat verdiğim için kıvançlı olduğunu, bundan ötürü de bana teşekkür borçlu olduğunu anlattı. Ama hiç bir yıkımın kendisini benden ayıramayacağını, kendisine bakmak, hizmet etmek ve sevmek ve de yoksul varlığını onun güzide varlığına sımsıkı bağlamak için dünyanın ta öteki ucuna kadar bile onu izleme-

ye kararlı olduğumu söylediğimde, biçare Manon öylesine sevdalı, öylesine acılı duygulara kendini kaptırdı ki böylesine güçlü duygularla hayatına öldürücü bir darbe vurmasından korktum. Gözlerini üzerime dikmişti ve gözlerinde bütün ruhunun yansımaları toplanmıştı. Kimi kez bir şeyler söyleyebilmek için ağzını açıyor, ama başladığı sözü bitirmeye gücü yetmiyordu. Ama söylediklerini çağrışımla bütünleyebiliyordum. Aşkına karşı duyduğu hayranlığı, kendi aşırı derecede rahatı sevişini eleştirişini, bana böylesine güçlü bir sevgi aşılmasına inanamadığını anlatmaya çalışıyordu. Kendisini izlemekten vazgeçip geri dönmemi ısrarla istiyordu. Kendisinde bulabileceğime ihtimal vermediği mutluluğu, başka yerlerde başka kimselerde aramamı öğütüyordu.

Kör talihimin yarattığı bu acılı durumda, Onun bakışlarından bana olan aşkına güvencim artıyor ve size garip gelecek ama büyük bir mutluluk duyuyordum. Gerçekten de bütün insanlara hiç mi hiç önem vermiyordum. Benim için önemli olan Manon'un gönlü idi ve o da benimdi. Dünyanın şu ya da bu kıtasında yaşamamanın aşkımız için ne önemi vardı. Sevgilimle birlikte olduktan sonra Avrupa'da da, Amerika'da da mutlu olacağımdan emindim. Üstelik birbirine sonuna kadar bağlı iki sevgilinin vatanı bütün dünya değil midir? Her ikisi de yitirdikleri anayı, babayı, parayı pulu, akrabayı ve tabii mutluluğu birbirlerinde bulmazlar mı? O anda beni tasalandıran tek nokta Manon'un yoksulluk

içinde kalmaması idi. Şimdiden ikimizi çorak bir arazide vahşilerin arasında tasarlıyordum.

«Hiç değilse orada G. M. ve babam gibi vahşilerin olamayacağından eminim,» diyordum kendi kendime. «Büyük bir sessizlik içinde yaşayacağız. Eğer orada kuracağımız ilişkiler dostane olursa, bunu doğanın yasaları izleyecektir. O yasalarsa ne G. M.'nin cimrice zorbalığını, ne de babamı bana düşman eden kurgusal bir onur fikrini bilir. O yasalar asla ve asla kendileri kadar basit ve arık bir yaşamı sürdüren iki sevgilinin rahatını bozmazlar.»

Bu yönden içim gayet rahattı. Gelgelelim yaşamın genel gereksinimleri hakkında aynı şairane düşünceleri besliyemiyordum. Özellikle Manon gibi aşırı derecede rahat bir hayata alışmış ince bir kızın böylesine bir hayata ne kadar zor dayanabileceğini tahmin edebiliyordum. Paramı pisi pisine tükettiğim için kendi kendime kızdım. Cebimde kalan azıcık para da kollayıcıların işbirlikleri sayesinde son demlerini yaşıyordu. Amerika'da para kıt olduğundan, Avrupa'da ağza bile alınamayacak kadar bir para ile yalnız yoksulluğa karşı bir süre dayanmak değil, aynı zamanda sürekli bir iş bile kurabileceğimi biliyordum. Bu düşünce bana Tiberge'e mektup yazma gereğini duyurdu. O bugüne dek hiç bir yardım isteğimi geri çevirmeyen, benden hiç bir şeyini esirgemeyen gerçek bir dostumdu. Durakladığımız ilk kentten ona bir mektup yazarak, çok acil bir gereksinimle karşı karşıya olduğumu, Havre'dan geçeceğimden söz ederek kendisinden yüz pistole rica

ediyordum. Arada Manon'u götürmekte olduğumu da açıklıyordum.

«Mümkünse parayı bana posta memuru aracılığı ile gönder. Sizin dostluğunuzu son kez bile olsa kötüye kullandığım için özür dilerim. Ama bıçare sevgilim sonsuza dek elimden alındığından onu avuntusuz bırakamazdım. Öldürücü talihimi ve onun getirdiklerini biraz yumuşatmaktan kendimi alamadım.» diyerek mektubuma son veriyordum.

Kollayıcılar benim Manon'a ne kadar bağlı olduğumu görür görmez, en kısa bir izin için bile eskisinin iki misli ücret istemeye başlayacak kadar hırsızlıkta usta kesilmiştiler. Tabii bu keşifleri beni kısa bir süre içinde yoklukla karşı karşıya bıraktı. Zaten sabahtan akşama kadar Manon'un yanında kendimden geçtiğimden paramın durumunu da düşünecek halde değildim. Ücretler artık saatle değil bütün bir günle ölçülüyordu.

Sonunda para kesemin dibi kâmilten gözükteğünde, altı rezilin kötü davranışına ve keyfi idareleri ile karşılaştım. Dayanılması zor mu zor bir ilişki içine düştüğümüzü siz de Pacy'de görüp tanık oldunuz. Sizinle rastlaşmam kısa da olsa bir mutluluk anı oldu. Üzüntüme karşı gösterdiğiniz acıma soylu yüreğinize karşı duyduğum saygının tek gerçek etkeni oldu. Bana yaptığınız cömertçe yardım Havre'a kadar rahatça gitmeme izin verdi. Kollayıcılar umduğumdan da fazla bir bağlılıkla sözlerini tuttular.

Havre'a varır varmaz hemen postahaneye git-

tim. Yazık! Tiberge'den haber alabilecek kadar vakit geçmemiştii. Mektubunun ne zaman gelebileceğini sorduğumda, ancak iki gün sonra dediler. Kör talihim burada da peşimi bırakmadı, mektubun geleceği gün bizim hareket etmemiz gerekiyordu. Yani gemimiz o günün sabahı yola çıkacaktı. O anda ne durumda olduğumu varın siz tahmin edin.

«Tanrım ne yıkım bu böyle.» diye kendi kendine haykırdım. «Mutsuzluğun bile en aşırı noktalarında bulunmam mı gerekiyor?»

Manon da en az benim kadar umutsuzluğa düşmüştü.

«Bu kadar mutsuz bir yaşam gösterdiğimiz özen değer mi? Sevgili Chevalir'm, Havre'da intihar edelim. Ölüm hiç değilse bir anda yoksulluğumuza son verir. Hakkında hiç bir bilgi sahibi olmadığımız bir ülkede şu kör talihimizle bu hayatı sürdürebilecek miyiz? Orada bizi korkunç bir sonun beklediğinden eminim. Bana ölümüne bir işkence yapmak istediklerine göre ölelim, ya da beni öldürün daha iyi. Siz de gidin daha mutlu bir aşkın kucağında başka bir yaşam sürdürünüz!»

«Hayır sevgili Manon,» diyordum, «mutsuz bile olsam seninle birlikte olmak benim için paha biçilmez bir şans eseridir.»

Manon'un düşünceleri öldürücü idi. Ard arda gelen yıkımlarının altında ezilip ufaldığına hükmediyordu. Onu bu uğursuz ölüm ve üzüntü sabit fikirlerinden uzaklaştırmak için sakin ve rahat bir tavır takınmağa çalışıyordum. Bu tavrımı sürdür-

mekte de ayrıca yarar vardı. İlerde bir kadını cesaretlendiren en büyük etkenin sevdiğinin yürekliği olduğunu gördüm.

Tiberge'den cevap almanın imkânsız olduğunu görünce atımı sattım. Karşılığında aldığım para ile sizin verdiğinizden kalan on yedi pistole'lik küçük bir servet teşkil ediyordu. Bunun yedisini Manon'u avutacak bazı harcamalara ayırdım. Kalanını da Amerika'daki umudumuz olarak bir yana ayırdım.

Manon'un gemisine binmekte hiç güçlük çekmedim. O sıralarda isteği ile sömürgelere gidecek gençler aranıyordu. Üstelik bedava yolculuk edecek ve bedava yiyecektim.

Paris kafilesi hareket etmezden önce Tiberge'e dokunaklı bir mektup yazdım. Bu mektubun onu etkilememesi sözkonusu değildi. Zaten bu mektup ona mutsuz bir dost için sonsuz bir yumuşaklık ve yüksek gönüllülük eseri olan bir karar almasına sebep oldu.

Yeni dünyaya doğru yelken açtık. Hava oldukça elverişli idi. İkimiz için kaptandan özel bir yer rica ettim. Kaptan diğer benzerlerimizden ayrı bir değer verdi bize. Gemiye bindiğim ilk andan itibaren ben de kaptanın güvenini kazanmağa çalıştım. Kör talihimizin bize oynadığı oyunların bir kısmını kendisine açtım. Ayrıca Manon'la evli bulduğumuz gibisine alçaltıcı bir yalan kıvırmaktan da kaçınmadım. Kaptan bize inanmış göründü ve bizi kendi himayesine aldı. Bunun da çok yararını gördük. Hemen hemen her ihtiyacımız rahatça karşıla-

ıyordu. Kaptanın bize gösterdiği bu yakınlık sefalet arkadaşlarımızın da bize saygılı davranmalarına yol açtı. Manon'un bir an bile üzülmemesi için elimden gelen özeni gösteriyordum. O da bunu biliyor, yaptıklarından ve sırf kendisi için katlandığım yoksulluktan dolayı duyduğu derin acı onu o kadar sevecen, o kadar sevimli yapmıştı ki sanki aramızda hangimizin diğerini daha çok sevdiği hususunda bir yarışma açılmıştı.

Avrupa'dan ayrıldığım için üzgün değildim. Hatta Amerika'ya yaklaştıkça kendimi daha bir sakin, yüreğimi daha bir ferah buluyordum. Orada yoksulluk çekmeyeceğimden emin olsa idim, talihimin yıkımlarıma böylesine bir yön vermesine şükre edecektim.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İki ay süren bir deniz yolculuğundan sonra istenilen deniz kıyısına yanaştık. Çorak ve insansız kıyılar ilk bakışta hiç de hoşumuza giden bir görünüm göstermiyorlardı. Rüzgârdan yaprakları dökülmüş ağaçlarla, yer yer sazlardan başka bir şey gözükmüyordu. Ne bir insan, ne de bir hayvan, hiç bir yaratık yoktu.

Kaptan birkaç pare top atınca, az sonra New-Orleans sakinlerinden kalabalık bir grup sevinç çığlıkları ile bize doğru gelmeye başladılar. Bizim yönümüzde küçük bir tepenin ötesinde olan kenti göremiyorduk. Gökten zenbille inmiş insanlar gözü ile bakıyorlardı bize. Kalabalık büyük bir gürültü ile Fransa'nın durumunu ve doğmuş oldukları kentler hakkında yığınla soru yöneltiyorlardı. Kendi yoksulluklarına, yalnızlıklarına ortak olmaya gelmiş kardeşler örneği bizi kucaklıyorlardı. Cümbür cemaat kentin yolunu tuttuk. Yolda iyi bir kent olarak övdükleri New-Orleans'a vardığımızda yoksul bir takım evciklerle dolu bir kasaba bulduk. Nüfusu beş altı yüzden fazla değildi. Valinin evi, yeri ve yüksekliği yönünden diğerlerinden hemen ayırdediliyordu. Ev topraktan birkaç dayanakla sarılmış, etrafı da hendeklerle çevrilmiş bulunuyordu.

İlkin Valiye tanıştırdık. Uzun uzun kaptanla gizlice konuştu. Sonra bize yaklaşıp, gemi ile ge-

len kızları birer birer inceledi. Havre'da birleştigi-miz diğer bir grupla birlikte kızların toplamı otuzu bulmuştu. Vali hepsini inceledikten sonra kentte uzunca bir süre kendilerine eş bekleyen gençleri ça-ğırıldı ve kızların en güzellerini bu gençlerin önder-lerine verdi. Geri kalanlar için kura çekildi. Manon için tek bir söz söylememişti. Ama diğerleri çekil-dikten sonra Manon'la beni yanında tuttu.

«Kaptandan sizin evli olduğunuzu öğrendim. Yolda izlediğim kadarı ile çeşitli üstünlükleri olan, fikir sahibi kişilermişsiniz. Bu duruma düşmenize sebep olan olayları bilmiyorum. Eğer görüldüğü-nüz gibi iseniz, burada hayatınızı hoş geçirmeniz için elimden geleni esirgemem, karşılığında, bu vah-şi ve çorak yerde benim neşe kaynağım olmanızı is-teyeceğim.» dedi.

Bizim için beslediği iyi niyetleri doğrulayacağı-nı sandığım bir biçimde cevap verdim. Bunun üze-rine kentte bize uygun bir barınılacak yer sağlan-ması için bazı buyruklarda bulundu ve bizi akşam yemeğini birlikte yemek üzere yanında tuttu. Bir sömürge valisi olarak kendisini çok ince buldum. Herkesin içinde bize başımızdan geçenler hakkında tek bir soru sormadı ve biz de bütün üzüntümüze karşın elimizden geldiğince kendisine iyi vakit ge-çirtmeye çalıştık.

Yemekten sonra bizim için hazırlanmış olan eve gittik. Karşımızda tahtadan ve çamurdan yapılmış kötü bir kulübe bulduk. Ev tek katlı idi ve iki üç oda ile bir çatı arasından ibaretti. Manon bu kadar

kötü bir ev görünce dehşete kapılıp, kendisinden çok benim için üzüldü. Oturup acı acı ağlamaya başladı. Onu avutmaya çalıştım. Manon bu durumda yalnız benim için üzüldüğünü ve ortak yıkımımızda payıma düşen acıyı düşündüğünü söylediğinde yüreklendim ve onu neşelendirmek için sevinç gösterilerinde bulundum.

«Sevgili Manon. Neden sızlanacakmışım, şu anda istediğim her şeye sahip değil miyim? Siz beni seviyorsunuz değil mi? Hayatımda bundan başka ne gibi bir mutluluk isteyebilirim. Tanrı'dan. Kaderimizi Tanrının kendisine bıraktık. Üstelik ben talihimizin o kadar da kör olduğunu sanmıyorum. Vali oldukça iyi bir adam. Bize yakınlık gösterdiğine göre kaçınılmaz gereçlerimizin sağlanmasını da üstüne alabilir. Evimizin kötülüğüne eşyamızın aksaklıklarına gelince, burada herkesin bizimkinden farklı bir durumda olmadığı da bir gerçek.» Onu kucaklayarak ekledim: «Sen eşi benzeri bulunmayan bir insansın sevgilim, tuttuğunu altın edersin.»

«Sizin aşkınız kadar güçlü bir aşk olamayacağına ve sizin kadar sevilen bir insan bulunamayacağına göre siz de evrenin en zengin erkeği olacaksınız demektir bu. İnanın Chevalier'm, kimi zaman sizin bana olan aşkınıza ve olağanüstü bağlılığınıza asla lâıyk olamadığımı düşünüyorum. Bu kadar sizi üzdükten sonra beni affetmeniz, sizin ne kadar iyilikle dolu olduğunuzun apaçık bir kanıtıdır. Ben sizin yanınızda hafif ve havai kalıyordum. Sizi çılgınca sevdiğim halde nankörlük etmekten de geri

durmuyordum. Ama inanamayacağınız kadar köklü bir değişime uğradım. Fransa'dan ayrıldığımızdan bu yana döktüğüm gözyaşlarının zerresi bile kendim için değildi. Siz yıkımlarıma ortak olduğunuzdan bu yana onların acısını duymuyorum. Yalnız size olan sevgimden ve üzüntümden ağladım. Birlikte olduğum sürece sizi bir an bile üzüşüme haklı bir sebep bulamadığımdan kendimi bir türlü avuttamıyordum. Direşmezliğimden kendimi paylamaktan geri durmuyor, aynı zamanda aşkınıza lâayık olmayan bana karşı katlandıklarınızı görerek hem hayranlık duyuyordum hem de hüzünleniyordum.» Gözyaşlarını tutamayarak ekledi. «İnanın size çektiğim acıların yarısı için kanımı boşaltsalar yaptıklarınızı ödemem yine de mümkün değildir.»

Manon'un bu yakarışları, aldığı tavır üzerimde şaşılabacak bir etkide bulundu, adeta ruhumun parçalandığını sandım.

«Sevgili Manon, dikkatli ol,» dedim. «Artık senin bu kadar zorlu sevgi gösterilerine dayanacak güçte değilim. Böylesine aşırı bir sevince yüreğim zor katlanabilir. Tanrının. Senden başka hiç bir şey istemediğimi çok iyi biliyorsun. Manon'un sevgisine bütün kalbimle inanıyorum ve Manon'un kalbi nasıl olmasını isteyebilirim en az o kadar benimdir. Artık mutluluğumda hiç bir kesiklik yok. İşte mutluluğum bütünü ile gerçekleşti.»

«Eğer mutluluğunuz benimle birlikte ise bu mutluluk bi hakkın gerçekleşmiştir ve artık ben de mutluluğu her zaman nerede bulabileceğimi çok iyi

hiliyorum.» diye cevap verdi.

Geceleyin yattığımda bu sihirli düşünceler harap kulübemi dünyanın en zengin kralının sarayından daha güzel bir hale getirdiler. Artık Amerika gözümün önünde zevk ve neşe beldesi idi.

«Sevinin gerçek zevkini tatmak isteyenler New Orleans'a gelmelidir. Burada sevi her türlü çıkar, kıskançlık ve direşmesizlikten uzaktır. Yurttaşlarımızın bir çoğunun altın aramaya geldiği bu ülkede biz altından çok daha değerli bir hazine bulduk.» diyordum zaman zaman Manon'a.

Büyük bir dikkatle Vali ile olan mesafeli dostluğumuzu sürdürmeye çalışıyorduk. Kente varışımızdan bir kaç hafta sonra bana bir memurluk verdi. Verilen memurluk gerçi pek o kadar önemli bir şey değildi, ama ben bunu iyiye doğru giden talihimizin bir iyiliği olarak gördüm. Ayrıca bu bana paraca bağımsız yaşama olanağını veriyordu. Kendime bir uşak, Manon'a da hizmetçi bir kız tuttum. Artık küçük servetimiz yoluna giriyordu. Davranışlarımızı düzenledim. Manon'da işini yoluna koydu.

Komşularımızın işini görüp, onlara yardımda bulunma fırsatını hiç kaçırmıyorduk. Böylece bütün koloninin sevgi ve saygısını kazanmış olduk. Kısa zaman sonra çevremizin o kadar saygısını kazandık ki kentte Vali'den sonra sözü edilen en önemli kişiler olarak görülüyorduk.

Sürekli bir dinginlik içinde geçirdiğimiz hayatımızın dürüst uğraşları, bize dinsel fikirleri anımsattı. Ne Manon dinsiz bir kızdı, ne de ben ahlâksız-

lığa dinsizliğini ekleyen uçarı, uslanmaz bir çapkındım. Aşk ve gençlik bütün hatalarımızın kaynağı olmuştu. Başımızdan geçenler yaşlanmaya eş bir ağırbaşlılık kazandırdılar bize. Konuşmalarımızda artık eski çılgınlıklarımızı bir yana atmış, gayet akıllıca idik. Farkına varmaksızın erdemli bir aşkın kollarında kendimizi bulduk. Başlangıçta Manon'a bunu öneren ben oldum. Onun yürekten eğilimlerini biliyordum. Duyguları doğru ve doğaldı. Bu üstünlükler insanı her zaman erdemli yaşayışa sürükler.

Manon'a mutluluğumuzda bir şeylerin eksik olduğunu anlattım.

«Sevgili Manon! Mutluluğumuzu Tanrının buyruğu ile kilitlemedik. Birbirimize karşı görevlerimizi unutamayacak kadar içten ve temiz yürekliyiz. Fransa'da ne olduysa oldu. Orada ne birbirimizi sevmemeye, ne de yasal bir yolla birleşmeye olanağımız vardı. Ama artık Amerika'da istediğimizi yapabilme özgürlüğüne sahibiz. Ne sınıf farklılığı ne de budalaca kibarlık kuralları gözetme diye bir kaygımız olamaz. Üstelik bizi burada evli sanıyorlar. Ve bu sanı bizim gerçekten evlenmemize, sevgimizi Tanrının evinde ebedileştirmeye engel oluyor.

Benim için size elimi ve gönlümü vermek yeni bir şey değil. Kalbimde her zaman siz böyle bir yer kapladınız. Ama bunu bir kilisede yenilemeğe de hazırım.»

Bu küçük söylevimin onu sevince boğduğunu sandım.

«İnanın Amerikaya geldiğimizden bu yana bu işi, belki en az bin kez ben de düşündüm. Ama sizin karşı koyabileceğiniz korkusu ile içime gömdüm. Ve sizin eşiniz olma isteğimi bir an bile size sezdirmemeye çalıştım.»

«Ah, sevgili Manon! Eğer Tanrı beni bir kral olarak yaratsaydı, sen de kraliçem olacaktın. Artık ikircikliliğe gerek yok. Önümüzde korkacak hiç bir engel kalmadı. Valiye gidip bugüne dek kendisini aldattığımız için özür dileyeceğim.

Nikâhın kopartılamayacak bağlarından varsın bayağı aşıklar çekinsinler. Onlar da bizim gibi içlerinde her zaman böyle bir aşk taşıyacaklarından emin olsalardı, nikâhdan çekinmezlerdi.»

Kararım Manon'u büyük bir sevince sürüklemişti.

O anda bulunduğumuz durum ve koşullarda, yani yenemediğim bir aşk ve yokedemediğim bir pişmanlığın tutsağı olduğum bir esnada aldığım bu kararı onaylamayacak hiç bir dürüst insanın olmadığına eminim. Ama öte yandan sırf Tanrının buyruklarını yerine getirmek için yaptıklarımı Tanrının şiddet ve gazabla geri çevirmesi, hatta burada geri çevirme reddetme hafif kalır, tıpkı bir cinayetmiş gibisine cezalandırışı üzerine benim sızlanmalarımı haksızlıkla niteleyecek tek bir kimse bulunabilir mi? Hayatımın en uçarı, en hiylekâr ve en riyakâr olduğum dönemlerinde Tanrı beni cezalandırmadı da erdemli bir yaşayış için elimden geleni esir-

gemediğim bir anda bana en onulmaz acıları uygun buldu.

Eşi benzeri görülmemiş derecede uğursuz olayların bütününe anlatacak gücü kendimde bulmaya-
cağımdan çekiniyorum.

Manon'la kararlaştırdığımız gibi Valinin yanına giderek nikâh merasimimiz için izin vermesini rica ettim. Eğer kentin tek papazı olan valinin rahibinin nikâhımızı kimseye söylemeyeceğinden emin olsa idim, ne valiye ne de başka kimseye haber vermeden bu işi bitirecektik. Ama buna güvenim olmadığından işi açığa vurma yolunu yeğledim.

Valinin otuz yaşlarında, bekâr, atak ve kızgın Synnelet adında bir yeğeni vardı ve vali bu yeğenini korkunç severdi. Kente geldiğimizden beri yeğen Manon'u dokuz on kez görmüş ve onun güzelliğinin etkisinde kalmıştı. Aşkından Manon için yanıp tutuşuyordu. Ama o da diğer bütün kent sakinleri gibi bizi evli sandığından sevgisini içine gömmüş, hatta kimseye bu konuda bir şey sezdirmemiş. Aşkı ancak bize görünmez şekillerde yardımlarla sürdürüyordu.

Valinin evine gittiğimde Synnelet de orada idi. Onun yanında da meselenin ayrıntılarına inmekten çekinmedim. Vali beni her zamanki gibi incelikle dinledi. Başımızdan geçenlerin bir kısmını kendisine anlattığımda merakla dinledi. Sonunda kendisini nikâh merasimine davet ettiğimde, merasimin bütün giderlerini kendisinin karşılayacağını bildir-

mek iyiliğinde bulundu. Sevine sevine valinin yanından ayrıldım.

Aradan bir saat ya geçmiş ya da geçmemişti ki baktım valinin papazı bizim eve doğru geliyor. Nikâh merasimi hakkında bizi aydınlatmaya geldiğini sandım. Ama papaz odaya girip de buz gibi bir tavırla valinin nikâh merasiminin yapılmaması için buyruk verdiğini, onun Manon hakkına başka düşünceleri olduğunu söylediğinde, tavan başıma çöktü sandım, ölesiye bir üzüntü içinde sordum:

«Ne demek yani Manon hakkında başka düşünce? Rahip bey lütfen açık konuşunuz.»

Valinin burada herşeye kesinlikle hakim olduğumu bildiğimi sandığını, Manon'un Fransa'dan sömürge için gönderilmiş olduğunu, dolayısı ile onu valinin istediği gibi kullanabileceğini, bu güne kadar bunu Manon'un evli bulunduğunu sandığından ötürü yapmadığını, şimdi ise onun evli olmadığını biz-zat kendi ağzımdan öğrendiği için Manon'u yeğeni Synnelet'ye vermeyi uygun bulduğunu anlattı. Monsieur Synnelet'nin Manon'a aşık olduğunu da ekledi.

Büyük bir azimle valinin, Synnelet'nin ya da bütün kentin sevgilime ya da daha doğrusu bana kalsa eşime el sürmeğe yeltenmemesini tavsiye ederek, papaza hemen evimi terketmesini emrettim.

Durumu hemen Manon'la görüştük. Herhalde benim ayrılışımdan sonra Synnelet amcasının fikrini kendi tarafına çekmiştir. Bu uzun zamandan beri onun beklediği bir fırsattı demek. Onların bizle kı-

yaslanamayacak kadar güçlü olduğu ortada idi. Va tanımızdan uzakta New-Orleans'da ıssız bir adada bulunan insanlardan pek farkımız yoktu zaten. Et-rafımız vahşi insan ve hayvanlarla, çöllerle çevrilmiş olduğu halde nereye kaçmayı düşünebilirdik? Kentte sayılan bir insandım. Ama halkı başıma gelen belâya karşı ayaklandıracak kadar bir yardım umamazdım. Param kıttı ve böyle bir şey için her şeyden önce paraya ihtiyaç vardı. Ayrıca bu halk ayaklanmasının başarıya ulaşması da garanti değildi ve bir kez yenildik mi yıkım ölümüne ve kaçınılmaz olurdu. Bütün bunları yüksek sesle düşünüyor, Manon'un vereceği cevabı bile varsa onu hiç düşünmeden bir düşünceden diğerine atlıyordum. Aldığım kararların birinden vazgeçip, diğerine dönüyor yüksek sesle kendi kendimle tartışıyordum. Hayatının hiç bir anı ile kıyaslanamayacak kadar heyecanlı idim. Fransada her tehlikenin yanında bir kurtuluş umudum da vardı. Manon gözlerini üzerime dikmişti. Halimdeki perişanlıktan durumun ne kadar vahim olduğunu çıkarıyor ve sırf benim için tır tır titriyordu. Sevecen sevgilim korkularını anlatabilmek için bile ağzını açmıyordu.

Baktım bu işin çıkar yanı yok, valiye gidip onu onur ve saygınlık düşünceleri, özgürlük ve sevi anıları ile yumuşatmaya çabalamaya karar verdim. Manon gözleri yaşlı yaşlı benim evden ayrılınama karşı koydu.

«Ölüme gittiğinizi hissediyorum. Sizi mutlaka öldürürler. Ne olur sizden önce ben ölsem idim.»

Onun evde kalıp beni beklemesini ve benim de valiye gitmem gerektiğini Manon'a anlatmak çok zor oldu. Çabucak döneceğime dair söz verdim.

İkimiz de Tanrının bütün gazabının, düşmanlarımızın bütün kininin onun başına çökeceğini bilmiyorduk.

Valinin evine gittiğimde yanında papazı vardı. Valiyi duygulandırmak için o kadar alttan alıyordum ki başka bir iş için olsa utançtan ölümü yeğlerdim. Şeytanın yüreğinden başka her yaratığın gönlünü yumuşatacak her türlü araç ve gereçe başvurdum. Aına bu taş yükrekli adam bütün anlattıklarımı iki cümle ile cevapladı: «Manon benim vesayetim altındadır ve ben onu yeğenime sözverdim.»

Elimden geldiği kadar ılımlı bir dille, sevgilimi yitirmektense ölümü yeğleyeceğimi ve kendisinin de bunu istemeyecek kadar dostum olduğunu sandığımı söyledim.

Ayrılırken artık bu dikkatli ihtiyardan bana hiç bir iyiliğin gelemeyeceğini kesinlikle anlamıştım. İyiden iyiye yeğeninin etkisine kapılmıştı. Yine de son derece ılımlı davranmaya niyetlendim, ama başına belâ açmaya niyet ederse Amerika'da eşi benzeri görülmemiş bir aşk dersi verecektim ona.

Ama talih belli ki benim yıkımımı hızlandırmak için bütün gücünü kullanıyordu. Yolda Synneler'te rastladım. O bakışlarımdan düşüncelerimin esasını kavradı. Önceden dediğim gibi cesur bir insandı. Bana doğru geldi.

«Sanırım beni arıyorsunuz. Anladığım kadarı

ile ereğimi size yapılmış bir hakaret olarak görüyorsunuz. Bu konuda kararımı vermiş bulunuyorum. Bu dünyaya ikimizden birinin vücudu ağır geliyor. Hangimizin daha talihli olduğunu göreceğiz.»

Kendisini doğrulayarak, aramızdaki anlaşmazlığı ancak ölümün kaldırabileceğini söyledim. Kentten yüz adım kadar uzaklaştık. Kılıçlarımızı çektik.

Synnelet'yi önce yaraladım, sonra silâhını elinden düşürdüm. Talihi öylesine küsmüştü ki ne hayatını bağışlamamı istedi, ne de Manon'dan vazgeçmeye razı oldu. Ben bu ikisinden de onu yoksun kılabilirdim, bir tek kılıç darbesi ile. Ama bu benim gibi bir kişizadeye yakışır bir davranış olamazdı. Kılıcını kendine attım.

«Yeniden başlayacağız. Ölümüne bir düello yaptığımızı aklınızdan çıkarmayın.» dedim.

Boğa gibi öfke ile hücum etti. Doğrusunu isterseniz, kılıç konusunda hiç te usta değilimdir, Paris'de iken üç aylık bir talebeliğim vardır bu konuda. Kılıcını yalnızca aşkım yönetiyordu. Bu kez Synnelet kolumu iyiden iyiye deldi. Ama ben hemen o anda kuvvetli ve öldürücü bir darbe ile onu ayaklarımın arasına cansız yere sermiştim.

Böylesine öldürücü bir düellodan galip ayrılmamanın vereceği sevinçten çok bu ölümün bize getireceği belâları düşünmeye başladım. Ne özür, ne de ceza için vakit vardı. Valinin yeğenine olan bağlılığını bilen birisi için ölüm haberini alır almaz, valinin peşimize adam salıp beni öldürteceğini tahmin etmek hiç de zor değildi. Kendimden çok Manon'u

düşünüyordum. Synnelet'yi öldürdüğüm için üzgündüm. Ben bu mücadeleden ölü olarak kendimin çıkacağını ve böylece acılarımın bir darbeye dineceğini sanmıştım. Aklımda hep Manon vardı.

«Acılarını dindirmek için ölümümü mü yeğliyorsun?» dedim kendi kendime. «O zaman sevgili Manon'unu yitirmekten çok acılardan çekiniyorsun. Sevgilimi kurtarmak için her türlü acıya katlanmam gerekir. Ölümü boşu boşuna acılar çektikten sonra ancak düşünebilirim.»

Kentin yolunu tutup, eve geldim. Manon korkudan, endişeden iyice sararmıştı. Beni görünce yüzüne renk geldi. Başımdan geçenleri ondan saklayamazdım. Synnelet'nin ölüşünü ve benim yaralanışımı öğrenince bayılıp kollarımın arasına düştü. Ayıltmak için didindim. Oysa birisi de beni kendime getirmeli idi, yarı ölü bir halde idim. İkimizin de geleceğine hiç de güvenle bakamıyordum.

Manon biraz kendini bulduğunda ona:

«Sevgili Manon ne yapmamız gerektiğini hemen kararlaştırmak zorundayız. Durumumuzun ne olacağını kestirmek güç değil. Benim hemen kentten ayrılmam gerek. Siz kentte oturmak ister misiniz? Evet, evet siz kentte kalın. Burada belki mutlu olabilirsiniz. Bense sizden uzakta, vahşilerin ya da yırtıcı hayvanların arasında ölümü aramaya gideceğim.» dedim.

Manon ayağa kalktı, elimi tutarak beni kapıya götürdü.

«Sevgilim vakit yitirmeksizin birlikte kaçalım.

Synnelet'nin ölüsü kötü bir rastlantı ile her an bulunabilir. O zaman da uzaklaşmak için vaktimiz iyiden iyiye daralır.»

Şaşkın şaşkın cevap verdim.

«Ama sevgilim, rica ederim söyleyiniz kaçacak tek bir yer düşünebiliyor musunuz? Sizin burada bensiz yaşamanız daha doğru olur. Ben valiye başımı veririm bu iş de böylece biter.»

Son söylediklerim, Onun birlikte kaçış fikrini güçlendirmekten başka bir işe yaramadı. Evden çıkarken ona oranla benim daha bir aklım başımda idi. Her türlü olasılığa karşı yanıma bir kaç alkollü içki aldım ve hizmetçilere akşam gezintisine çıkacağımızı söyledim. Gündüzleri bu gezintileri adet haline getirmiştik.

Manon'un narinliği hızlı yürümemizi engellediği halde umulandan fazla bir süratle kenti terkettik.

Hangi yöne, nereye gideceğimiz konusunda hâlâ kararsızdım. Ama başlıca iki umudum vardı, zaten bunlar da olmasaydı, Manon'un başına gelebilecek tehlikeden ötürü ölümü rahatça göze alırdım.

Yeni dünyada bulunduğum on aylık süre içinde ülkeyi oldukça tanımıştım. Vahşilerle nasıl ilişkiye geçilebileceğini çok iyi biliyordum. İnsan ölüm tehlikesinden uzakta kendisini onların eline bırakabilirdi. Hatta görüştüğümüz kısa aralıklarda onların dillerinden bazı kelimeleri ve adetlerinden bazılarını öğrenmiştim.

Sonu belirsiz bu umudum yanısıra bir de İngi-

lizlere sığınabilirdik. Onların da şu garip yeni dünyada sömürgeleri vardı. Ama bunun en büyük sakıncası uzaklıktı. Günlerce sürecek bir yolculukta çorak kırlar, sarp kayalıklar aşmamız gerekli idi ki bunu değil Manon gibi narin bir kız benim diyen yiğitler bile kolay kolay beceremezlerdi. Ama bu iki umudu bağdaştırmanın da yolu olabilir; bizi İngiliz sömürgesine vahşiler götürebilirlerdi.

Manon'un gücü ötesinde, cesaretinin yettiği kadar yürüdük. Şöyle böyle iki konak aşmıştık. Sevgili Manon bir türlü durmak istemiyordu. Sonunda yorgunluktan dermansız kaldı da daha fazla yürüyemeyeceğini söyleyebildi. Geniş bir ovanın ortasında idik. Vakit gece idi. Etrafta altına sığınabileceğimiz bir ağaç bile yoktu. Manon ilk iş olarak yaramın sargısını değiştirdi. Yola çıkmazdan önce yine pansumanı kendisi yapmıştı. Boşuna bu işin gereksiz olduğunu anlatmaya çalıştım. Kendinden çok beni düşünüyor ve bir an bile tedirgin olmam onu son derece üzüyordu. Bir süre Onun özenle beni sarıp sarmalamasına sessizce ve sıkılarak katlandım.

Bütün sevecenlik duygularını tatmin edene kadar bu böyle sürdü. Sonra sıra bana geldi. Bütün elbisemi çıkarıp sert toprağın üstüne serdim. Onu biraz daha rahat ettirmek için elimden geleni yaptım. Ellerini sıcacık öpücüklerimle ve soluğumla ısıtmaya çalıştım. Geceyi onun baş ucunda, ona rahat bir uyku vermesi için Tanrıya dua etmekle geçirdim. Tanrım, dualarım ne kadar da içtendi. Oysa sen onları şiddetle reddettin.

Beni her anımsadığımda ölmüşden beter eden bu hikâyeyi kısaltarak bitirişimden ötürü özür dilerim. Size bütün hayatımı zından eden yıkımımı anlatıyorum. Aklımdan bir an bile çıkmayan bu hikâyeyi her anlatışımda yeniden yaşıyormuşcasına ırkiliyorum.

Geceyi sessizce geçirmiştik. Manon'umu uyuyor sanıyor ve uyandırmamak için çıt çıkarmamağa çalışıyordum. Sabahleyin eline dokunduğumda soğuktan titrediğini hissettim. Ellerini göğsümde ısıtmaya çabaladım. Manon ellerimi tutmaya çalıştı. Zayıf ve titrek bir sesle ölümün kapısını çaldığını hissettiğini söyledi. Bunları yıkımımızın verdiği umutsuzluğun bir eseri olarak addedip, aşıkane sözlerle onu avutmaya çalıştım. Ama Manon'un nefes alışları gittikçe zorlaşıyordu. sorularıma cevap veremiyordu, ellerimi tutmakta olan elleri kenetlendi. O anda ne duyduğumu, Manon'un ne durumda olduğunu belirtmememi benden istemeyin. Ben de kendimden geçmiştim. Son nefesini verirken beni ne kadar sevdiğini anlatmaya çalıştı.

İşte bu uğursuz ve acı hikâyeden ancak bu kadarını anlatacak gücü kendimde bulabiliyorum.

Tanrı benim de onu izlememi istemedi. Kuşkusuz çektiğim acıları hakettiğim cezalarla eş görmemişti. Ve o günden bu yana mutlu geçirmekten vazgeçtiğim hayatımı zından etti bana.

Olaydan yirmidört saat sonraya kadar dudaklarımı Manon'un yüzünden, ellerinden ayıramadım. Orada, onun yanı başında ölmek istiyordum. Ama

ikinci gün ölümümden sonra Manon'un vücudunun yırtıcı hayvanlara aş olacağını düşünerek Manon'u gömüp başında nöbet tutmaya karar verdim. Açlığın ve acının bastırması ile şimdiden zor ayakta durabiliyordum. Birlikte getirdiğim içkileri içmek zorunda kaldım. Yapacağım iş için bu içkiler bana biraz kuvvet verdiler. Bulunduğumuz ova kumluktu, dolayısı ile kazılması gayet kolaydı. Kazma işini görebilmesi için kılıcımı kıldım. Kısmen kılıçla kısmen ellerimle geniş bir çukur açtım. Manon'un vücudunu kumlar sarmasın diye elbiselerle bir güzel örttüm ve perişan yüreğimi, sevgili Manon'umu gömdüm. Yanına oturdum. Öpücüklerle yolculadığım sevgilimin üzerini bir türlü örtmek içimden gelmiyordu. Sonunda gücümün tükenmekte olduğunu sezince, üzerini iyice kapayıp bir mezar haline getirdim. Böylece Tanrının yarattığı en güzel yaratık benim olmaktan madden çıkmıştı. Mezarın üzerine yattım. Yüzüm kumlara gömüldü. Bir daha açmamak üzere gözlerimi kapadım. Tanrıdan bir an önce beni Manon'a kavuşturması için yardım istedim. Artık ölümle kucak kucağa idim.

Belki inanmak güç, ama sizi temin ederim bütün bunları yaptığım sırada gözümünden damla yaş akmadı, ne de içimden bir ah çektim. Geri dönmemek üzere verdiğim ölüm kararı beni acının ve üzüntünün üstüne çıkarmıştı. Mezarın üzerinde böylece uzun süre kalakalmışım. Kendimi tümünden yitirmiştim.

Hikâyemin bundan sonrası öncesi ile kıyaslan-

mayacak kadar önemsiz olduğundan dinlemeye değmez. Meğer Synnelet ölmemiş. Kente getirildiğinde yaralarına bir güzel bakılmış. Aslında ben öldürücü bir darbeye de bulunmamışım. Olanı biteni amcasına anlatırken arada benim de yaralı olduğumu söylemiş. Beni aratıp da bulamayınca, Manon'la ikimizin kaçmasından kuşkulananmışlar. Vakit geç olduğundan hemen hareket edememişler. Onu izleyen iki gün bizi aramakla geçirmişler. Sonunda beni Manon'un mezarı üzerinde, yarı yarıya çıplak ve yaralı olarak bulmuşlar. Haydutlarca soyulup öldürüldüğüm kanısına varmışlar. Kente doğru gelirken herhalde sarsıntıdan ayılmışım. Gözlerimi açtığımda hâlâ yaşadığım için kendi kendime beddualar etmişim. Kentte beni bir güzel tedavi etmişler.

Dar bir hücrede tutuldum. Soruşturmamı yürüttüler. Manon ortada olamadığından öfkeden ve kıskançlıktan onu öldürmekle itham ediliyordum. Başımızdan geçen dokunaklı olayı olduğu gibi anlattım. Manon'un bu şekilde ölümü Synnelet'yi çok üzdüğü halde soyluluk göstererek affımı diledi ve affettirdi. Öylesine hastaydım ki hapishaneden sedye ile yatağıma taşımak zorunda kaldılar ve ağır bir hastalıkla tam üç ay yatakta kaldım.

Yaşamaya olan kinim bir nebze bile azalmamıştı. Uzun süre verilen ilaçları inatla kullanmadım. Ama herhalde Tanrı bu kadar acıdan sonra eğitildiğim kanısına varmış olmalı ki beni fazlası ile nurlandırdı ve bende soyluluğuma ve eğitimime uygun eğilimler uyandırdı. Artık tümü ile onurlu ve say-

gın bir yaşam sürdürmenin yollarını arıyordum. Erdem benim için tek ilke olmuş, erdemli bir yaşayışın zevklerine susamıştım.

New-Orleans'a yılda Fransa'dan bir kez gelen gemileri karşılayarak küçük memurluğumu sürdürüyordum. Fransaya dönüp bugüne kadar yaşadığım rezilce hayatı unutturup, uslu ve düzenli bir hayat sürmek istiyordum.

Synnelet sevgili Manon'umun naaşını onurlu bir yere kaldırmak iyiliğinde bulundu.

Ayağa kalkmamdan aşağı yukarı altı hafta sonra, bir gün deniz kıyısında bir başıma yürürken limana ticari bir geminin yanaştığını gördüm. Yolcuları izlemeye başladım. Kente gidenler arasından birdenbire yılların dostu Tiberge'i teşhis ettim. Tiberge bütün acı ve üzüntülerin çehremde işlediği çizgilere karşın beni tanımakta güçlük çekmedi. Yolculuğunun tek sebebinin beni bulup, Fransa'ya götürmek olduğunu söyledi. Havre'dan istediğim yardımı haber alır almaz, bizzat getirmek için hareket ettiğini, ama oraya vardığında benim hareket etmiş bulunduğumu öğrenerek çok üzüldüğünü, hemen aynı güzergâhta gidecek bir gemi aradığı halde bulamadığını ve aylarca New-Orleans'a gidecek bir gemi aradığını, sonunda Saint-Malo'da Martinique adasına gidecek bir gemi bulduğunu ve oradan kolayca New-Orleans'a geçebileceğini düşünerek gemiye bindiğini ama gemi yolda İspanyol korsanları tarafından zaptedilip korsanların adasına götürüldüklerini ve oradan zor belâ kaçarak bir sürü

yolculuktan sonra ancak New-Orleans'a sağsalım varabildiğini anlattı.

Tiberge gibi dostluğu asla ödenemeyecek birisini gördüğüm için sevindim. Birlikte kulübeme gittik. Varımı yoğumu emrine tahsis ettim. Oturduk. Ona Fransa'dan ayrılışımdan bu yana başımdan geçenleri anlattım. Kendisini kıvandırmak için ayrılışımda içime serptiği erdem tohumlarının geliştiğini ve ürünlerinden kendisinin de memnun kalacağını söyledim. Bu beklemediği hal karşısında bütün gezisinin yorgunluklarını unuttuğunu, artık her şeye eskisi gibi başlayacağını bildirdim.

New-Orleans'da Tiberge'le iki ay birlikte kaldık. Fransa'ya kalkacak bir gemi bulur bulmaz hemen hareket ettik.

Onbeş gün sonra Havre'a vardık. Karaya ayak basar basmaz gelişimi aileme bildirdim. Büyük kardeşimden aldığım habere göre babamı yitirmiştik. Bunda benim aşırılıklarımın da sebep olmasından çekiniyordum. Calais'ye gitmek için rüzgâr uygun olduğundan hemen bir gemiye binip akrabamdan bir soylunun evine gitmek niyetindeyim. Büyük kardeşim orada beni bekleyecek.

S O N

Manon Lesko, günümüz sanat türlerinin hemen hemen bütününe konu olmuş, eşsiz bir aşk destanına ölümsüzlük kazandıran romanın adıdır.

Aşk uğruna servetini, ailesini, mesleğini ve tüm geleceğini ayaklar altına alan Şövalye de Griyö'nün ilk ve son aşkı «Manon», sizi de büyüleyecek ve sarsacaktır.

Kaderlerini bir türlü yenemeyen bu iki insanın aşkını A. PREVOST gününün koşulları ile birlikte gerçekçi bir görüşle kaleme almıştır.

HABORA
kitabevi